Taloudellinen katsaus
Kevät 2025

Talousnäkymät

VALTIOVARAINMINISTERIÖN JULKAISUJA – 2025:13

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2025:13

Taloudellinen katsaus

Kevät 2025

Valtiovarainministeriön kansantalousosasto

Valtiovarainministeriö Helsinki 2025

Julkaisujen jakelu
Distribution av publikationer

Valtioneuvoston julkaisuarkisto Valto

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Valtiovarainministeriö
CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-367-862-0
ISSN pdf: 1797-9714

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2025

Kuvailulehti
30.4.2025

Taloudellinen katsaus, kevät 2025

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2025:13		**Teema**	Talousnäkymät
Julkaisija	Valtiovarainministeriö		
Yhteisötekijä	Kansantalousosasto		
Kieli	Suomi	**Sivumäärä**	128

Tiivistelmä

Suomen bruttokansantuote (BKT) supistui viime vuonna 0,1 prosenttia vuositasolla, mutta talous kääntyi kasvuun vuoden aikana. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku lisäävät kulutusta. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat lisäävät investointeja. BKT kasvaa 1,3 prosenttia vuonna 2025 ja 1,6 prosenttia vuonna 2026 ja 1,5 prosenttia 2027. Työmarkkinoiden käänne on myöhentynyt ja työllisyys kasvaa selvästi vasta vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 8,8 prosentista 7,9 prosenttiin vuonna 2027. Talouden kasvua varjostaa kuitenkin Yhdysvaltojen kauppapolitiikka, ja jos tullit eivät jää lyhytaikaisiksi on vuosien 2025 ja 2026 kasvu selvästi ennustettua heikompaa.

Julkisyhteisöjen rahoitusalijäämä oli 4,4 % suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tänä vuonna rahoitusalijäämä on 3,8 % ja 3,2 % vuonna 2026. Alijäämä pysyy kolmen prosentin huonommalla puolella ennustekauden loppuun saakka. Tänä vuonna julkisyhteisöjen velkasuhde nousee yli 85 prosentin, minkä jälkeen velkasuhde kasvaa asteittain lähes 90 prosenttiin vuonna 2029.

Asiasanat talousnäkymät, julkinen talous, taloudellinen kehitys, kehysneuvottelut.

ISBN PDF	978-952-367-862-0	**ISSN PDF**	1797-9714
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-862-0		

Presentationsblad
30.4.2025

Ekonomisk översikt, våren 2025

Finansministeriets publikationer 2025:13		**Tema**	Ekonomiska utsikter
Utgivare	Finansministeriet		
Utarbetad av	Ekonomiska avdelningen		
Språk	Finska	**Sidantal**	128

Referat

År 2024 minskade Finlands bruttonationalprodukt (BNP) med 0,1 % på årsbasis, men ekonomin återgick till tillväxt under året. En avmattning i inflationen och fallande räntor ökar konsumtionen. En återhämtning i byggsektorn, energiomställningen och inköp av försvarsmateriel kommer att öka investeringarna. BNP förväntas växa med 1,3 % år 2025, med 1,6 % år 2026 och 1,5 % år 2027. Återhämtningen på arbetsmarknaden har försenats, och betydande förbättringar i sysselsättningen förväntas nu först till 2026 och 2027 i takt med att den ekonomiska tillväxten tar fart. Arbetslösheten kommer att minska från 8,8 % år 2025 till 7,9 % år 2027. Den ekonomiska tillväxten kommer dock att överskuggas av USA:s handelspolitik. Om tullarna kvarstår kommer tillväxten 2025 och 2026 att bli avsevärt lägre än prognostiserat.

Den offentliga sektorns finansiella underskott uppgick till 4,4 % i förhållandet till BNP år 2024. Det finansiella underskottet kommer att vara 3,8 % år 2025 och 3,2 % år 2026. Underskottet kommer att ligga kvar över tre procent fram till slutet av prognosperioden. I år kommer den offentliga sektorns skuldkvot att överstiga 85 % och därefter gradvis öka till nästan 90 % år 2029.

Nyckelord ekonomiska utsikter, offentlig ekonomi, ekonomisk utveckling, ramförhandlingar.

ISBN PDF	978-952-367-862-0	**ISSN PDF**	1797-9714
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-862-0		

Description sheet
30 April 2025

Economic Survey, Spring 2025

Publications of the Ministry of Finance 2025:13		**Subject**	Economic Prospects
Publisher	Ministry of Finance		
Group Author	Economics Department		
Language	Finnish	**Pages**	128

Abstract

In 2024, Finland's gross domestic product (GDP) contracted by 0.1% at the annual level but the economy returned to growth during the year. A slowdown in inflation and fall in interest rates are boosting consumption. Recovery of the construction sector, energy transition and defence materiel purchases will increase investments. GDP will grow by 1.3% in 2025, by 1.6% in 2026 and 1.5% in 2027. The labour market recovery has been delayed, with significant improvements in employment now expected only in 2026 and 2027 as economic growth picks up. Unemployment will fall from 8.8% in 2025 to 7.9% in 2027. However, economic growth will be overshadowed by the United States' trade policy. If the tariffs remain in effect, growth in 2025 and 2026 will be significantly lower than forecast.

General government financial deficit amounted to 4.4% of GDP in 2024. The financial deficit will be 3.8% in 2025 and 3.2% in 2026. The deficit will remain above three percent until the end of the forecast period. This year, general government debt ratio will exceed 85% and will then gradually rise to almost 90% in 2029.

Keywords economic prospects, public finance, economic development, spending limits negotiations.

ISBN PDF	978-952-367-862-0	**ISSN PDF**	1797-9714
URN address	https://urn.fi/URN:978-952-367-862-0		

Toteutunutta kehitystä koskevien tietojen lähde: Tilastokeskus ellei muuta mainittu.

TAULUKOISSA KÄYTETYT SYMBOLIT JA LYHENTEET

*	Ennuste
-	Puuttuva tieto
CPB	CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis
HWWI	Hamburgisches WeltWirtschafts Institut
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
TEM	Työ- ja elinkeinoministeriö
VM	Valtiovarainministeriö

Kukin taulukoiden luvuista on pyöristetty erikseen.

LUKIJALLE

Katsauksessa esitetään vuosien 2025–2027 taloudellista kehitystä koskeva ennuste. Lyhyen ajan talousennusteen ohella se sisältää myös vuoteen 2029 ulottuvan talouden keskipitkän ajan kehitysarvion. Katsauksessa esitetyt ennuste ja kehitysarvio on laadittu kansantalousosastolla riippumattomasti perustuen lakiin talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista (869/2012). Katsauksen tarkastelujen pohjana ovat Tilastokeskuksen maaliskuussa 2025 julkaisemat kansantalouden neljännesvuositilinpidon tiedot sekä muut julkiset tilastot, jotka on saatu käyttöön 4.4.2025 mennessä. Lisäksi julkisen talouden ennusteessa on otettu huomioon hallituksen 22.-23.4.2025 kehysriihessä tekemät päätökset.

Helsingissä huhtikuussa 2025

Valtiovarainministeriön kansantalousosasto

Mikko Spolander, Osastopäällikkö, ylijohtaja

Janne Huovari, Finanssineuvos, Reaalitalouden yksikön päällikkö

Jenni Pääkkönen, Finanssineuvos, Julkisen talouden yksikön päällikkö

Sisältö

Lukijalle 7

Esipuhe 10

Yhteenveto 13

1 Talousnäkymät 28
1.1 Maailmantalous 28
1.1.1 Kasvunäkymät 28
1.1.2 Rahoitusmarkkinat ja raaka-aineet 30
1.1.3 Maailmankauppa 31
1.2 Ulkomaankauppa 39
1.2.1 Vienti ja tuonti 39
1.2.2 Vaihtotase 41
1.3 Hinnat ja kustannukset 43
1.4 Tulokehitys 47
1.4.1 Palkat 47
1.4.2 Kotitalouksien tulot ja ostovoima 50
1.5 Kulutus 52
1.6 Investoinnit 58
1.7 Kotimainen tuotanto 63
1.7.1 BKT ja tuottavuus 63
1.7.2 Toimialat 66
1.8 Työmarkkinat 71
1.9 Keskipitkän aikavälin näkymät 2028–2029 75

2 Julkinen talous 79
2.1 Julkisyhteisöt yhteensä 79
2.1.1 Julkisyhteisöjen velka 89
2.2 Valtionhallinto 94
2.3 Kuntahallinto 103
2.4 Hyvinvointialuehallinto 107

2.5 Sosiaaliturvarahastot 110
2.5.1 Työeläkelaitokset 110
2.5.2 Muut sosiaaliturvarahastot 113
2.6 Julkisen talouden kestävyys pitkällä aikavälillä 115

Liitteet

118
Liite 1. Budjettitalous ja kansantalouden tilinpito / Kuntien kirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon välisistä eroista 118
Liite 2. Verotulojen laskennan keskeiset oletukset 124
Liitetaulukot 126

Teemat:

Ennusteskenaariot 23
Yhdysvaltojen kauppapolitiikan vaikutukset 34
Finanssipolitiikan mitoitus 86
Julkisen velkasuhteen kehitys on pitkällä aikavälillä epävarmaa 91
Valtion budjettitalous vuosina 2026–2029 99

Julkaisun ulkopuoliset liitteet:

Liitteet on tallennettu omana tiedostonaan osoitteeseen
https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-862-0

ESIPUHE

Mitä talouden tulevaisuudesta pitäisi ajatella, kun kaiken yllä väijyy poikkeuksellinen ja vaikeasti hahmotettava epävarmuus kauppapolitiikasta, liittosuhteista ja viime kädessä sodasta ja rauhasta?

Tulevaisuuden kuvan keskiössä ovat Yhdysvaltojen pyrkimykset järjestää kauppasuhteet ja kauppavirrat kauppakumppaniensa kanssa uudelleen tullien avulla ennenkokemattomalla ja ennakoimattomalla tavalla.

Tullit eivät ole olleet näin korkeita koskaan modernin talouden, globaalien tuotantoketjujen ja integroituneiden rahoitusmarkkinoiden aikana. Tulleista näytetään päättävän sattumanvaraisesti ilman pitkäjänteistä suunnitelmaa. Lisäksi ennakointia vaikeuttaa se, että päätökset eivät perustu vakiintuneeseen ymmärrykseen siitä, miten talous toimii.

Kukaan ei voi tietää, miten ja miksi tullit muuttuvat ja mitä niistä lopulta seuraa.

Siksi valtiovarainministeriö haarukoi kehitystä suotuisan perusennusteen ja epäsuotuisten vaihtoehtoisten skenaarioiden avulla. Haarukoinnin tarkoitus on esittää tullien ja niihin liittyvän epävarmuuden vaikutuskanavia ja arvioida vaikutusten mittaluokkia. Vaihtoehtoiset skenaariot esitellään julkaisuun sisältyvässä teemassa.

Perusennusteessa tolkku palaa kauppapolitiikkaan ja kauppasuhteisiin, vaikka tullit Yhdysvaltojen ja EU:n välillä jäävätkin aiempaa korkeammiksi. Talouden toimeliaisuus kärsii pitkittyneestä epävarmuudesta ja tuotannon kasvu pysähtyy Suomessa ainakin hetkellisesti. Silti tuotanto kasvaa keskimäärin reilun yhden prosentin vauhtia vuonna 2025 ja kasvu nopeutuu vuonna 2026.

Vaihtoehtoisissa skenaarioissa kauppasota eskaloituu, Yhdysvaltojen asettamat tullit ja muiden maiden asettamat vastatullit jäävät pysyvästi korkeiksi, epävarmuus kasvaa ja kierteen syventyessä maailmantalous ajautuu taantumaan. Vakavimmassa

skenaariossa tuotannon kasvu hyytyy Suomessa keskimäärin nollan tuntumaan vuosiksi 2025-2026, ja vaikka talous sopeutuu uuteen toimintaympäristöön ja kasvu nopeutuu vuodesta 2027 alkaen, kauppasodasta tuotantoon syntyvän kuopan umpeen kurominen kestää kauan.

Vaikka perusennuste näyttää toiveikkaalta, sitä puoltavat edelleen monet tekijät.

Suomen taloudessa vuosi 2025 käynnistyi lievässä etukenossa. Talouden tuotanto oli kasvanut hitaasti, mutta yhtäjaksoisesti jo vuoden ajan ja kertyneiden tietojen mukaan kasvu nopeutui vuoden alkukuukausina. Tätä on voinut olla vaikea huomata, kun työttömyys on kasvanut kuukausi toisensa perään ja myllerrys maailmanpolitiikassa on ruokkinut pessimististä mielenmaisemaa.

Talouden kasvu nopeutuu, kun hidastuva inflaatio, alenevat korot, kevenevät verot ja kasvava ostovoima muokkaavat maaperää kasvulle suotuisaksi. Nopeutuvan kasvun tiellä on kaiken kattava epävarmuus, jonka uskomme kuitenkin hälvenevän, kun tolkku ja ennakoitavuus palaavat kauppapolitiikkaan ja kauppasuhteisin. Tämä selvinnee lähikuukausien aikana.

Valitettavasti julkisessa taloudessa edes perusennuste ei ole suotuisa.

Vaje julkisessa taloudessa oli ennakoitua syvempi vuonna 2024. Talouden viriävä kasvu, menojen kasvun hidastuminen ja hallituksen aiemmin päättämät sopeutustoimet pienentävät julkisen talouden alijäämää tästä vuodesta eteenpäin. Samalla rahan ohjaaminen puolustukseen ja talouden kasvua tukeviin toimiin kasvattavat sitä. Perusennusteessa julkisen talouden alijäämä pysyy 3 prosentin heikommalla puolella ja velka kasvaa suhteessa BKT:hen. Eskaloituva ja pitkittyvä kauppasota syventäisi julkisen talouden alijämää ja kasvattaisi velkasuhdetta merkittävästi.

Perusennusteessa ja kauppasotaskenaarioissa on otettu huomioon hallituksen aiemmin päättämä 9 mrd:n suuruinen toimenpidekokonaisuus lähes täysimääräisesti. Hyvinvointialueiden ei arvioida säästävän aivan niin paljon kuin kokonaisuuteen kuuluu. Lisäksi osan kokonaisuuden avulla tavoitellusta työllisyyden lisäyksestä arvioidaan toteutuvan vasta pidemmällä aikavälillä. Myös päätös puolustusmenojen kasvattamisesta 3 prosenttiin BKT:sta on otettu huomioon perusennusteessa ja skenaarioissa.

Neuvottelussa Julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029 hallitus päätti toimista, jotka luovat mahdollisuuden talouden kasvun nopeutumiseen, mutta kasvattavat julkisen talouden alijäämää ennen sitä. Toimien rahoittamiseksi kokonaisuus sisältää menojen kasvua hidastavia säästöjä, tulojen kasvua nopeuttavia veronkorotuksia ja siirtoja valtion rahastoista. Perusennusteessa ja skenaarioissa on otettu huomioon vain toimien välittömät vaikutukset julkisen talouden tuloihin ja menoihin. Kokonaisuus kasvattaa kotitalouksien ja yritysten käytettävissä olevia tuloja ja tukee investointeja ja työllisyyttä, mutta osittain vasta ennustehorisontin tuolla puolen pidemmällä aikavälillä.

Hallitus pitää edelleen kiinni tavoitteestaan vakauttaa julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen vaatii, että hallituksen aiemmin päättämä 9 mrd:n suuruinen toimenpidekokonaisuus toteutuu suunnitellussa mitassa vuoteen 2027 mennessä. Lisäksi tuoreiden talouden kasvua tukevien toimien pitäisi alkaa kantaa hedelmää pian.

Tavoitteen toteutumiselle olisi myös eduksi, jos suotuisia yllätyksiä toteutuisi ja epäsuotuisia jäisi toteutumatta – että kansainvälistä kauppaa ja talouden kasvua rokottavat korotetut tullit jäisivät väliaikaisiksi samalla, kun taistelut Ukrainassa taukoaisivat, maan jälleenrakennus alkaisi ja investoinnit infrastruktuuriin ja puolustukseen useissa maissa Euroopassa lisäisivät kysyntää Suomessa tuotetuille tavaroille ja palveluille.

YHTEENVETO

Talouden suhdannenäkymät 2025–2027

Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana taantuman pohjalta kasvuun, vaikka vuositasolla bruttokansantuote (BKT) oli vielä 0,1 prosenttia edellisvuotta pienempi. Alkuvuoden tietojen perusteella talouskasvun piristyminen on jatkunut vuodenvaihteen jälkeen. Talouden kasvua varjostavat kuitenkin Yhdysvaltojen asettamat tullit, muiden asettamat vastatullit sekä ylipäätään kauppa- ja geopolitiikan tuoma epävarmuus. Toisaalta kysyntää ovat lisäämässä kasvavat panostukset Euroopassa puolustukseen ja infrastruktuuriin.

Talouden nousuun taantumasta on eväitä. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua jarruttaa kuitenkin edelleen talouden epävarmuus. Investointien nousu on sen sijaan nopeampaa, sillä niin rakentamisen elpyminen kuin energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja reippaasti ennustejaksolla. Vuonna 2025 BKT kasvaa 1,3 prosenttia, 1,6 prosenttia vuonna 2026 ja 1,5 prosenttia vuonna 2027.

Suomen BKT ja kysyntäerät

vuosimuutos ja kontribuutio, %

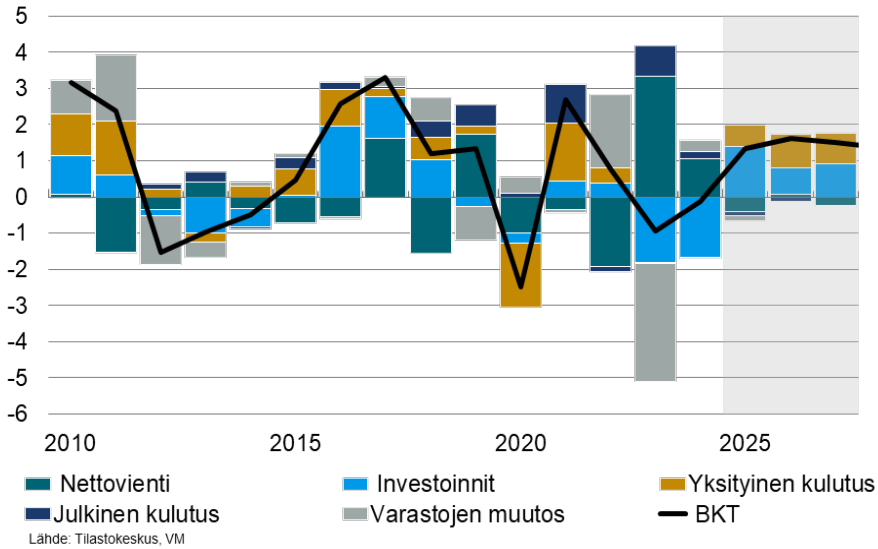

Lähde: Tilastokeskus, VM

Ennuste on kuitenkin tehty oletuksella, että Yhdysvaltojen asettamat tullit ovat voimassa ainoastaan lyhyen aikaa. Tälläkin oletuksella Yhdysvaltojen kauppapolitiikalla ja sen luomalla epävarmuudella on negatiivinen vaikutus erityisesti tämän vuoden vientiin ja BKT:n kasvuun. Huhtikuun alussa ilmoitettujen tullien tullessa uudelleen voimaan kasvu heikkenisi selvästi tänä ja ensi vuonna. Perusennusteessa myös Saksan ja muiden Euroopan maiden lisäpanostusten erityisesti puolustusinvestointeihin on oletettu jäävän nettovaikutuksiltaan selvästi ilmoitettua pienemmiksi.

Yhdysvaltojen kauppapolitiikka ja sen mahdollinen eskaloituminen kauppasodaksi muodostavat siis merkittävän negatiivisen riskin ennusteelle, erityisesti tänä ja ensi vuonna. EU-maiden investointipaketit puolestaan ovat positiivinen riski ennusteelle. Perusennusteelle on esitetty vaihtoehtoskenaariot sivun 23 teemassa.

Epävarmuus ja kauppasota uhkaavat maailmantalouden kasvua

Epävarmuus on kasvanut selvästi maailmantaloudessa alkuvuonna kauppapoliittisten jännitteiden kiristyttyä. Epävarmuus on omiaan heikentämään sekä kotitalouksien kulutusta että yritysten investointeja. Näkymät niin euroalueella ja Yhdysvalloissa kuin koko maailmantaloudessa ovatkin heikentyneet. Tästä huolimatta reaalitulojen kasvu on edelleen vauhdittamassa kulutusta ja investoinnit ovat lisääntymässä. Euroalueen talous onkin edelleen elpymässä. Kiinassa vauhtia pyritään lisäämään myös elvytyksellä. Yhdysvaltojen talouskasvu on hidastumassa, ja Trumpin hallinnon talouspolitiikka vahvistaa hidastumista.

Suomen tavaravientiä on heikentänyt vaisu kysyntä Euroopassa, mutta palveluiden vienti on ollut reippaassa kasvussa. Myös tavaraviennin kasvun odotetaan nopeutuvan euroalueen talouden elpyessä ja Suomen kustannuskilpailukyvyn olleessa kunnossa. Kasvuennustetta on kuitenkin alennettu Yhdysvaltojen kauppapolitiikan seurauksena. Vaikutukset voivat olla selvästi negatiivisemmat, jos oletus tullien pysymisestä korkeina vain väliaikaisesti ei toteudu. Tuonnin kasvu on nopeutumassa vientiä enemmän, sillä Suomessa kysynnän kasvusta iso osa tulee investoinneista, joissa tuontipanoksilla on merkittävä osuus.

Jos Yhdysvaltojen ilmoittamia tullien korotuksia ei saada sovittua alemmiksi, vaikuttaa se selvästi alentavasti maailmantalouden kasvuun ja Suomen vientiin.

Kotitalouksien ostovoiman kasvu lisää kulutusta

Inflaatio on hidastunut selvästi ja hintojen nousu on myös pysymässä maltillisena. Viime ja tämän vuoden inflaatiota nostavat arvonlisäveron ja muiden kulutusverojen korotukset, mutta kuluttajahintojen nousu on pysymässä tänä vuonna silti vain noin prosentissa, ja kahtena seuraavanakin vuonna alle kahden prosentin. Inflaatiota on hidastanut ennen muuta energian ja omistusasumisen hinnan lasku.

Inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten myötä reaaliansiot ovat kääntyneet kasvuun. Kotitalouksien keskimääräisten reaalitulojen kasvua hidastaa tänä vuonna kuitenkin heikko työllisyystilanne, sosiaalietuuksien leikkaukset ja veronkorotukset. Ensi vuonna reaalitulojen kasvu kuitenkin nopeutuu työllisyystilanteen parantuessa.

Heikon tulo- ja työllisyystilanteen lisäksi kotitalouksien kulutusta on vähentänyt heikko luottamus talouteen ja uskomus hintojen nousun jatkumisesta. Kotitalouden ovatkin kuluttaneet vähemmän kuin tulot antaisivat varaa ja säästämisaste on noussut. Ennusteessa kulutuksen kasvu on nopeampaa kuin tulojen kasvu, ja säästämisaste laskee keskimääräiselle tasolle ennustejakson lopulla.

Investoinnit vauhdittuvat selvästi

Investoinnit ovat vähentyneet jyrkästi kahtena viime vuotena, kun korkojen nousu vähensi erityisesti rakentamista, mutta myös muita investointeja. Nyt investoinneissa on kuitenkin pohja ohitettu ja tänä vuonna investoinnit kasvavat selvästi. Asuntorakentamisessa elpyminen on hidasta ja taso jää edelleen pidemmän aikavälin tarpeeseen nähden alhaiseksi.

Energiasiirtymään ja teknologian kehitykseen liittyvät investoinnit sen sijaan kasvavat selvästi nopeammin. Investointisuunnitelmia Suomeen on ennätysmäisen paljon ja tänä vuonna niitä näyttäisi myös konkretisoituvan. Tulossa on sekä puhdasta energiaa tuottavia että käyttäviä investointeja. Investointeja lisäävät myös puolustushankinnat, joihin tulee tänä vuonna selvä hyppäys hävittäjien myötä.

Työllisyyden käänne odottaa

Työllisyys laski koko viime vuoden ja laskun odotetaan jatkuvan vielä alkuvuoden. Vuoden aikana piristynyt tuotanto kääntää työllisyyden kuitenkin kasvuun. Keskimäärin työllisiä on vain hyvin vähän enemmän kuin viime vuonna ja työttömiä

selvästi enemmän, noin 8,8 prosenttia työvoimasta. Vasta ensi vuonna työllisten määrä selvästi kasvaa ja työttömyys laskee 8,3 prosenttiin. Myös vuonna 2027 työllisyyden kasvu jatkuu ja työllisyysaste (20–64-vuotiaat) nousee 77,3 prosenttiin.

Talouden kysynnän lisäksi työmarkkinoihin vaikuttavat myös hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto. Ne kumpikin lisäävät työvoiman tarjontaa ja potentiaalista tuotantoa, mutta ennustejaksolla ne näkyvät erityisesti korkeampana työttömyysasteena ja matalampana työllisyysasteena.

Taantumasta toipuminen nopeuttaa talouskasvua lähivuosina

Suomen potentiaalisen tuotannon, eli pitkän aikavälin keskimääräisen tuotannon kasvun, arvioidaan olevan hieman vajaa prosentin vuosittain vuosina 2025–2029. Ennustejaksolla talous kuitenkin kasvaa selvästi tätä nopeammin, koska taantuman myötä Suomen talouden tuotanto on selvästi potentiaalisen tuotannon alapuolella ja talous toipuu taantumasta lähivuosina. Potentiaalisen tuotannon kasvua on nopeuttanut hieman työvoiman tarjonnan kasvaminen. Ongelmana on kuitenkin edelleen tuottavuuden varsin heikko kasvu.

Julkinen talous kaipaa kipeästi käännettä

Julkisen talouden tila on osoittautunut pelättyä heikommaksi, kun julkisyhteisöjen rahoitusalijäämä oli vuonna 2024 4,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Matalasuhdanteessa verotulot kasvoivat hitaasti ja työttömyysvakuutusmaksun alennus heikensi muita tuloja. Eläkemenot kasvoivat reippaasti suurten indeksikorotusten myötä, voimakkaasti lisääntynyt työttömyys puolestaan kasvatti muita sosiaaliturvamenoja. Paikallishallinnossa menojen kasvu sen sijaan hidastui.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

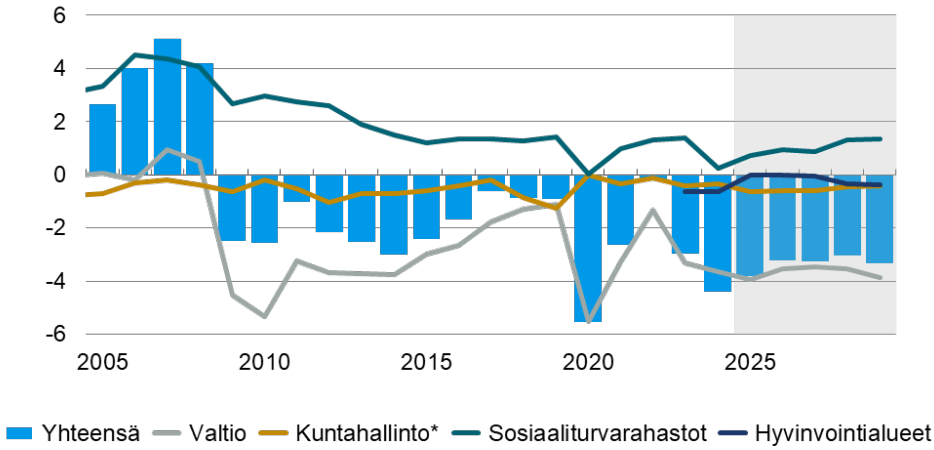

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka
Lähde: Tilastokeskus, VM

Maailmanpolitiikka on heijastunut jo jonkin aikaa haitallisesti erityisesti valtion menoihin. Tänä vuonna, ja lähitulevaisuudessa, valtion ulkoisen turvallisuuden menot kasvavat merkittävästi, kun Suomi tavoittelee, että puolustusmenojen suhde BKT:hen olisi noin 3 prosenttia. Korkomenojen kasvu jatkuu ainakin vielä tämän vuosikymmenen loppuun. Muu menojen kasvu maltillistuu, kun aiemman nopean inflaation viimeisetkin vaikutukset vaimenevat. Myös hallituksen sopeutustoimet hillitsevät menojen kasvua tästä vuodesta alkaen. Verotulojen odotetaan kasvavan viime vuotta nopeammin, kun talouden toipuminen saa vauhtia ja vuoden 2024 kehysriihessä päätetyt veronkorotukset alkavat vaikuttaa täydellä voimallaan. Lähtötilanne kuluvaan vuoteen oli kuitenkin heikko, joten julkisyhteisöjen rahoitusalijäämä on tänä vuonna 3,8 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Paikallishallinnossa nopein menojen kasvu näyttää nyt olevan takana, mutta tätä kirjoitettaessa julkisen sektorin palkkaneuvottelut olivat vielä kesken. Kuntahallinto pysyy sitkeästi alijäämäisenä ja hyvinvointialuehallinnonkin alijäämä korjaantuu vain hetkellisesti. Työeläkelaitosten ylijäämä on tänä vuonna noin 1,0 prosenttia, josta se vähitellen kasvaa noin 1,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Sopeutustoimien seurauksena työttömyysturvamenot kääntyvät laskuun, jota työttömyyden väheneminen myöhemmin kiihdyttää. Muiden sosiaaliturvarahastojen ennakoidaan silti tekevän pientä alijäämää. Hallituksen riihessä päättämät toimet ovat ennusteessa mukana staattisesti, eli ilman niiden mahdollisia kasvuvaikutuksia. Näin ollen ne kasvattavat alijäämää läpi ennustejakson. Alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2026, ja pysyy kolmen prosentin huonommalla puolella ennustekauden loppuun saakka. Puoliväliriihessä päätetyt verotoimet alentavat veroastetta, joka on ennustekauden loppupuolella hieman yli 42 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Tänä vuonna julkisyhteisöjen velkasuhde nousee yli 85 prosentin, minkä jälkeen velan nopein nousuvaihe on takana. Velkasuhde kasvaa ennustejaksolla lähes 90 prosenttiin vuonna 2029. Jos puolustusmenot pidetään noin 3 prosentissa suhteessa BKT:hen eikä siitä syntyvää alijäämää kateta, jatkaa velkasuhde kasvuaan ennustejakson jälkeenkin. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan noin 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen eli noin 7,5 miljardia euroa vuoden 2029 tasolla.

Riskit

Keskeisenä riskinä ennusteessa on, että Yhdysvaltojen ilmoittamat tullien korotukset ja maiden vastatullit jäävät voimaan pitkäksi aikaan. Vaihtoehtoisia skenaarioita on käsitelty sivun 23 teemassa. Skenaarioissa on esitetty kokonaistaloudellisten mallien tulosten pohjalta arvio tullien vaikutuksesta Suomen talouskasvuun, jos ne jäävät pysyviksi. Yhdysvaltojen kauppa- ja muukin politiikka aiheuttaa kuitenkin taloudelle muitakin, etupäässä negatiivisia, riskejä. Myös malliarviot kauppapolitiikan vaikutuksista voivat olla liian lievä. Asetetut tullit ovat paljon korkeammat kuin mitä olemme koskaan nähneet globaalissa taloudessa.

Positiivisen riskin ennusteeseen tuovat Euroopan maiden puolustus- ja infrastruktuuri-investoinnit, jotka voivat nousta selvästi suuremmiksi kuin ennusteessa on oletettu. Ne vauhdittaisivat euroalueen ja Suomen talouden kasvua. Myös muun maiden kuin Yhdysvaltojen kauppasuhteiden syveneminen voi vaikuttaa myönteisesti maailmantalouden kasvuun. Venäjän hyökkäyssota ja Ukrainan mahdollinen jälleenrakennus tuovat ennusteeseen merkittäviä riskitekijöitä kumpaankin suuntaan.

Maailmantalouden riskit ovat merkittävästi kohonneet ja kaikella epävarmuudella on vaikutuksia Suomen talouteen. Jos nämä riskit realisoituvat, välittyvät niiden vaikutukset myös julkiseen talouteen. Muutokset reaalitalouden näkymissä heijastuvat esimerkiksi verotuloihin mm. palkkasumman, yritysten toimintaylijäämän ja yksityisen kulutuksen reaktioiden välityksellä. Jatkuessaan pidempään viime viikkoina nähty heilunta rahoitusmarkkinoilla tulee heikentämään omaisuustulojen kehitystä, mikä vaikuttaa erityisesti työeläkelaitoksiin.

Selvää on, että puolustukseen tehtävät lisäpanostukset kasvattavat julkista velkaa, ellei lisämenoja kompensoida säästöin tai veronkorotuksin. Puolustushankintojen vaikutus menoihin voi myös poiketa budjetoidusta vuosittain merkittävästikin. Oma riskinsä liittyy aiemmin päätettyjen työllisyystoimien suotuisten vaikutusten viivästymiseen. Nyt riihessä päätettyjen kasvutoimien suhteen riski on kuitenkin positiivinen, sillä kasvutoimien vaikutuksista ennusteessa ovat mukana vain suorat, julkisen talouden alijäämää välittömästi kasvattavat vaikutukset. Paikallishallinnossa ja valtiolla yhteisenä riskinä ovat kesken olevat palkkaneuvottelut. Muiden sosiaaliturvarahastojen ennustetaan tekevän alijäämää useiden vuosien ajan, mikä aiheuttaa painetta työttömyysvakuutusmaksun nostoon lähivuosina.

Velkasuhde on nyt vaarallisen lähellä 90 prosenttia, jonka ylitys tiukentaa sopeutusta EU:n uusissa finanssipolitiikan säännöissä. Kun alijäämä on valmiiksi syvä ja velkasuhde mittava, puskureita mahdollisesti vielä huonompien taloudellisten aikojen varalle on ohuesti. Toistaiseksi rahoitusmarkkinat ovat kuitenkin hinnoitelleet Suomen valtion velan riskit maltillisiksi ja luottoluokitus on säilynyt verrattain korkeana.

Vaikka julkisen talouden tila näyttää heikolta juuri nyt, niin toivoakin on. Oikeudenmukainen ja kestävä rauha Ukrainassa, tullisodan hiipuminen ja yleiseurooppalainen elvytys tukisivat kaikki Suomen taloutta ja sitä kautta välillisesti myös julkista taloutta.

Bruttokansantuotteen muutos
prosenttia

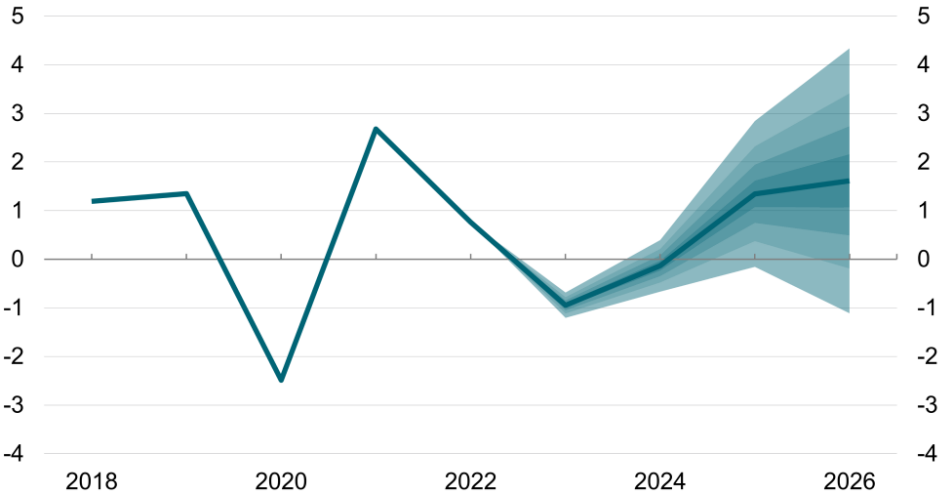

Lähde: Tilastokeskus, VM

Talouskasvuennusteen epävarmuutta voidaan kuvata menneisiin ennustevirheisiin perustuvilla luottamusväleillä ennusteen ympärillä. Luottamusvälit kuvaavat väliä, jolle toteutunut kehitys on aiemmissa ennusteissa osunut 80 prosentin todennäköisyydellä. Nämä luottamusvälit sisältävät kuitenkin vain normaalin ennusteisiin liittyvän epävarmuuden, eivätkä ne ota huomioon kullakin ennustekierroksella olevia erityisiä riskitekijöitä. Vastaava kuva velkasuhteen tulevan kehityksen epävarmuudesta esitetään luvun 2 teemassa.

Taulukko 1. Keskeiset ennusteluvut

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Volyymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	-6,7	-2,4	3,9	2,4	3,1
Kokonaistarjonta	**-2,8**	**-0,8**	**2,1**	**1,8**	**2,0**
Tavaroiden ja palvelujen vienti	0,2	0,1	2,9	2,5	2,5
Kulutus	1,1	0,2	0,7	1,0	1,1
yksityinen	0,0	-0,1	1,2	1,8	1,7
julkinen	3,4	0,7	-0,3	-0,4	-0,1
Investoinnit	-7,4	-7,1	6,5	3,3	4,0
yksityiset	-8,3	-10,2	4,7	4,7	5,0
julkiset	-2,8	7,4	13,5	-1,5	0,1
Kokonaiskysyntä	**-2,7**	**-0,6**	**2,1**	**1,8**	**2,0**
kotimainen kysyntä	-4,0	-0,9	1,8	1,5	1,7

Taulukko 2. Julkisen talouden keskeiset ennusteluvut

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	55,9	57,6	57,1	56,2	55,6
Veroaste	42,6	42,3	42,6	42,5	42,1
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-3,0	-4,4	-3,8	-3,2	-3,3
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-3,3	-3,6	-3,9	-3,5	-3,5
Julkisyhteisöjen velka	77,5	82,1	85,3	86,3	86,7
Valtionvelka	57,3	61,3	64,1	64,8	65,5

Taulukko 3. Muut keskeiset ennusteluvut

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	273	276	286	298	309
Bruttokansantuotteen hinta, muutos, %	3,5	1,4	2,2	2,4	2,3
Palvelut, volyymin muutos, %	0,6	0,3	0,8	1,2	1,1
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	1,6	-0,2	3,0	1,5	1,5
Työn tuottavuus, muutos, %	0,0	-0,4	1,0	0,5	0,4
Työlliset, muutos, %	0,3	-1,0	0,2	1,1	1,1
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	77,9	76,7	76,4	76,8	77,3
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	3,1	3,2	3,8	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-1,4	0,8	0,6	1,4	0,8
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,5	0,3	0,2	0,5	0,3
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,3	2,0	2,0

Ennusteskenaariot

Ennusteen perusurassa on oletettu, että Yhdysvaltojen huhtikuun alussa ilmoittamat tullit eivät tule 90 päivän tauon jälkeen enää voimaan, vaan neuvotteluissa päästään ratkaisuun, jossa tullit palaavat aikaisemmalle alemmalle tasolle. Jos ilmoitetut tullit jäisivät tauon jälkeen pysyviksi, olisi niillä selvästi negatiivinen vaikutus Suomen talouteen.

Tässä kehikossa kuvataan kaksi vaihtoehtoskenaariota ennusteen perusuran rinnalle. Kauppasotaskenaariossa on oletettu, että Yhdysvaltojen tullien, muiden maiden vastatullien ja kauppapolitiikkaan liittyvän epävarmuuden lisääntymisen seurauksena BKT:n menetys perusuran nähden on 1 prosenttia ensi vuoteen mennessä ja pidemmällä aikavälillä menetys on 0,4 prosenttia BKT:sta.

Globaali taantuma -skenaariossa kauppasotaan liittyvä epävarmuus käynnistää globaalin taantuman, joka edelleen voimistaa Suomen vientimarkkinoiden heikentymistä, laskee hintoja ja heijastuu kotimaiseen luottamusilmapiiriin. Tässä skenaariossa BKT:n menetys perusuraan nähden on 2 prosenttia ja pitkällä aikavälillä 0,7 prosenttia.

Taloutta kuvaavilla malleilla tehtyjen laskelmien perusteella Yhdysvaltojen asettamien tullien vaikutus euroalueen ja Suomen talouteen ei ole dramaattinen, noin -0,1 – -0,5 % BKT:sta lyhyellä aikavälillä. Muiden maiden asettamat vastatullit noin kaksinkertaistavat negatiivisen vaikutuksen. Tämän lisäksi myös epävarmuuden lisääntyminen aiheuttaa negatiivisen vaikutuksen, jota on kuitenkin malleilla vaikea arvioida. Kokonaisuudessa kauppasodan negatiivisen vaikutuksen Suomen talouteen arvioidaan olevan noin -0,5 – -1,5 prosenttia BKT:sta lyhyellä aikavälillä. Tätä arviota on käytetty kauppasotaskenaarion mitoituksessa. Tullien vaikutuksia on tarkasteltu tarkemmin teemassa 2.

Puhtaissa mallilaskelmissa kaikki kauppasodan vaikutukset eivät kuitenkaan välttämättä tule huomioiduksi. Mallit voivat aliarvioida tullien ennennäkemättömän suuren ja nopean nostamisen vaikutuksia globaalien tuotantoketjujen maailmantaloudessa. Lisäksi epävarmuuden vaikutusten arvioiminen on vaikea ja niitä voi lisätä kurssien lasku finanssimarkkinoilla. Kauppapolitiikka ei

myöskään ole ainut Yhdysvaltojen politiikkatoimi, jolla on negatiivisia talousvaikutuksia Yhdysvalloissa ja koko maailmantaloudessa. Näitä epävarmuuksia on pyritty huomioimaan globaali taantuma -skenaariossa, jossa kauppasodan arvioitu vaikutus on suurempi kuin kauppasotaskenaariossa.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen kasvu ennusteen perusurassa ja skenaarioissa.

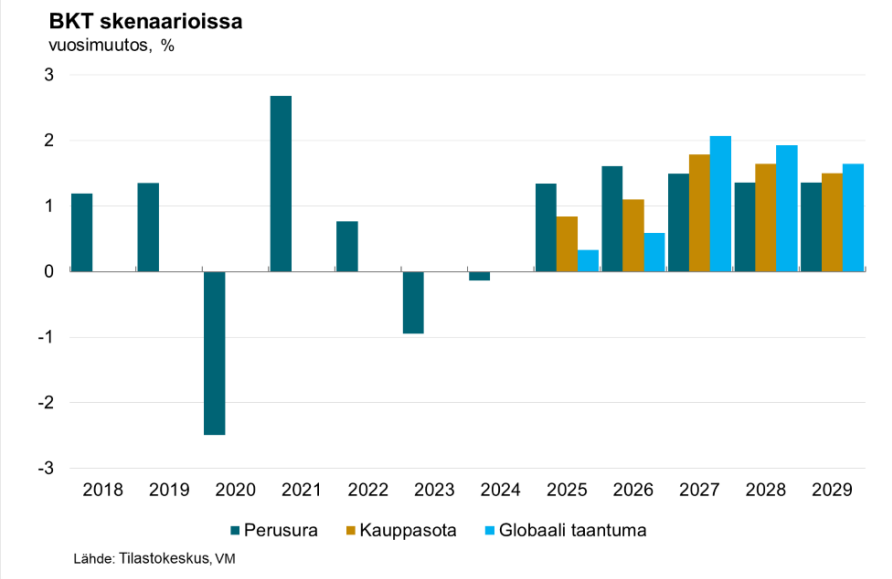

Tullit, niiden vastatullit ja kauppasodan aikaansaama epävarmuus vaikuttavat reaalitalouteen ja julkiseen talouteen monen eri kanavan kautta. Tullit vähentävät ulkoista kysyntää eli vientiä ja sitä kautta tuotantoa. Tuotannon vähenemisellä on negatiivinen vaikutus työllisyyteen, palkkatuloihin ja yritystuloon. Tulojen väheneminen puolestaan heikentää kulutusta. Vastatullit nostavat tuontitavaroiden hintoja, mikä nostaa tuotantokustannuksia ja vähentää kulutusmahdollisuuksia. Epävarmuuden kasvu vaikuttaa negatiivisesti sekä kotitalouksien kulutukseen että yritysten investointeihin.

Hintoihin kauppasodalla on kummankin suuntaisia vaikutuksia. Yhdysvaltojen asettamien tullien vaikutus Suomen kuluttajahintoihin olisi luultavasti niitä laskeva ja EU:n asettamien tullien niitä nostava. Epävarmuuden kasvu puolestaan heikentää kysyntää ja siten myös laskee hintoja. Mallinnuksessa on otettu huomioon myös vaikutus korkoihin ja osakkeiden tuottoon.

Skenaariot poikkeavat toisistaan siinä, että globaali taantuma -skenaariossa yritykset ja kuluttajat reagoivat voimakkaammin tullien nousuun ja epävarmuuden kasvuun niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla, joten negatiivinen vaikutus vientiin, tuotantoon, työllisyyteen ja tuloihin on suurempi. Lisäksi kauppasotaskenaariossa tullien hintoja nostava vaikutus kompensoituu heikon kysynnän hintoja laskevalla vaikutuksella. Globaali taantuma -skenaariossa kysynnän vähenemisen vaikutus hintoihin on voimakkaampaa kuin tullien vaikutus, joten siinä inflaatio on hitaampaa kuin perusurassa.

Globaali taantuma jättää pitkän jäljen julkiseen talouteen

Reaalitalouden lisäksi on luonnosteltu skenaarioiden vaikutuksia julkiseen talouteen[1]. Molemmissa skenaariossa verotuksen kolme keskeistä veropohjaa, palkkasumma, yksityinen kulutus ja toimintaylijäämä, kehittyvät perusurassa oletettua merkittävästi heikommin. Verotulojen heikolla kehityksellä on selkeästi suurin vaikutus julkisyhteisöjen rahoitusjäämään.

Rahoitusmarkkinoiden reaktioilla on vaikutuksia erityisesti eläkerahastojen tuottoihin ja siten julkisyhteisöjen rahoitusjäämään. Jos talouskriisi laajenisi globaaliksi taantumaksi, olisi rahoitusmarkkinoiden reaktio syvempi ja toipuminen kestäisi pidempään, jolloin vaikutukset omaisuustuloihin olisivat vastaavasti

1 Julkisen talouden reaktiota skenaarioiden mukaiseen talouskehitykseen on arvioitu kansantalousosastolla kehitetyllä julkisen talouden skenaariomallilla. Esitetyt skenaarioita koskevat tulokset eivät ole virallisia ennusteita ja ne ovat suuntaa antavia. Skenaarioissa ei oleteta tehtävän uusia finanssipoliittisia päätöksiä, vaan tulot ja menot muuttuvat makrotaloudellisten muutosten mukaan ja automaattiset vakauttajat toimivat vapaasti.

suuremmat. Toisaalta valtion 10-vuotisen velkakirjan korkojen lasku helpottaisi erityisesti valtiosektorin korkomenoja, mikä pehmentäisi kriisin julkistaloudellisia vaikutuksia.

Hintojen nousun hidastuminen vaikuttaa yhtäältä kulutusverojen tuottoa vähentävästi ja toisaalta julkisyhteisöjen menojen kasvua hidastavasti. On todennäköistä, että jälkimmäinen vaikutus dominoi ensimmäistä, jolloin hintojen nousun hidastuminen pehmentää kriisin vaikutuksia julkiseen talouteen.

Edellä kuvattujen erilaisten ja osin erisuuntaisten vaikutusten seurauksena julkisyhteisöjen rahoitusjäämä reagoi alla olevassa kuviossa esitetyllä tavalla. Suurin vaikutus havaitaan globaalin taantuman skenaariossa, jossa julkisyhteisöjen alijäämä syvenee voimakkaasti kriisissä. Suurimmillaan ero perusuraan on reilu 2 %-yksikköä suhteessa BKT:hen vuodessa. Toipumisen myötä rahoitusasema hivenen kohenee, mutta jää edelleen erittäin syväksi. Erityisesti rahoitusasema näyttäisi jäävän ennustejakson lopulla alle vuoden 2024 tason, vaikka perusuralla se on viime vuoden tasoa selvästi parempi. Tämä johtuu siitä, että globaalin taantuman tapauksessa reaalitalous jää paljon heikommaksi kuin perusurassa. Näin ollen myös julkinen talous jää voimakkaan alijäämäiseksi.

Kuvio 2. Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa BKT:hen ennusteen perusurassa sekä vaihtoehtoisissa skenaarioissa

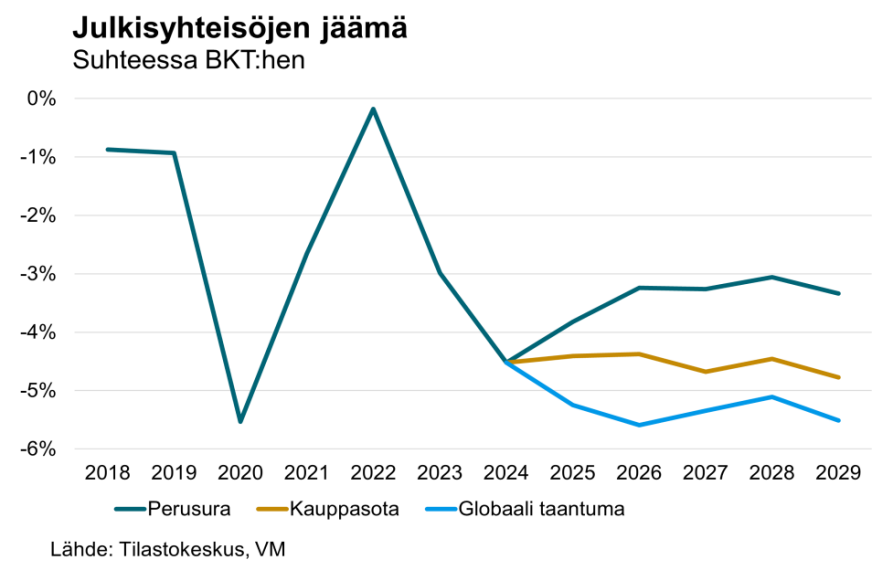

Julkisyhteisöjen velka kasvaa syvän alijäämän myötä nopeasti. Vuonna 2024 velkasuhde oli 82,1 %, josta se nousisi kriisin myötä vuonna 2029 yli 90 ja 95 prosentin kauppasodan ja globaalin taantuman tilanteessa. Vaikka tässä luonnehdituille skenaarioille ei löydy historiasta vertailukohtaa, voidaan kuitenkin aikaisemmista talouskriiseistä todeta, että 10 %-yksikön velkasuhteen nousu ei ole mitenkään erityisen poikkeuksellinen.

Valmiiksi syvän alijäämäinen julkinen talous ajautuu reaalitalouden kriisissä hyvin alijäämäiseksi. Lisäksi korkean velkasuhteen maissa velkasuhde reagoi talouskasvun muutoksiin voimakkaasti. Julkisen talouden liikkumatila kutistuu hyvin ohueksi.

Kuvio 3. Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen perusurassa sekä vaihtoehtoisissa skenaarioissa

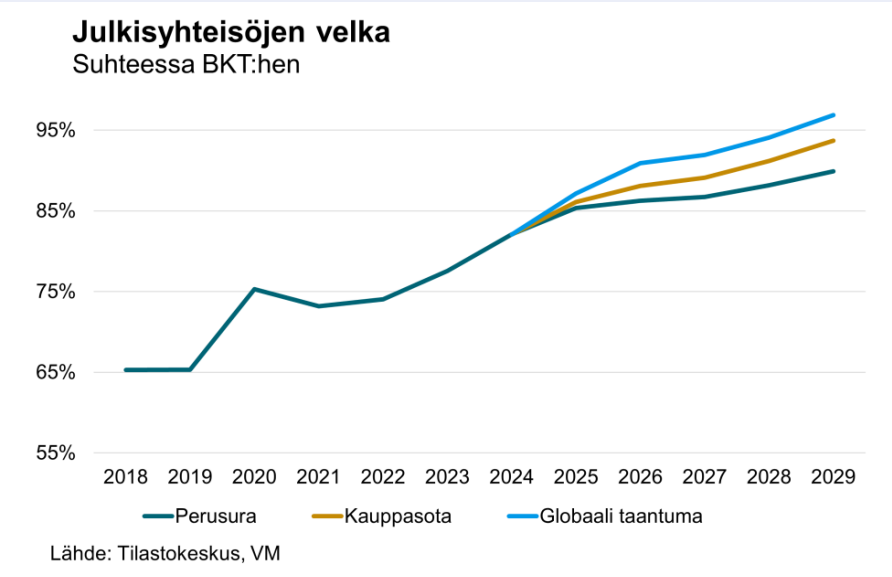

1 Talousnäkymät

1.1 Maailmantalous

Maailmantalouden näkymät ovat hyvin epävarmat. Reaalitulojen vahvistumisesta juontuvaa elpymistä varjostaa kauppa- ja geopoliittiset jännitteet. Toteutuessaan laajamittainen kauppasota hidastaisi talouskasvua maailmanlaajuisesti. Myös maailmankaupan näkymät ovat vaimeat. Erityisesti euroalueella ulkomaankaupan elpyminen on viivästynyt .

Maailmantalouden näkymät ovat nopeasti muuttuneet epävarmemmiksi kauppapoliittisten jännitteiden kiristyttyä. Yhdysvaltojen ilmoitukset tulleista ovat johtaneet eri maiden ja EU:n ilmoituksiin vastatulleista. Lisäksi geopoliittiset jännitteet varjostavat näkymiä. Erityisesti neuvottelut tulitauosta Venäjän hyökkäyssodassa ovat kriittisessä vaiheessa. Epävarmat näkymät synkentävät kuluttajien luottamusta ja heikentävät yritysten investointihalukkuutta. Maailmantalous kasvaa 2,8 prosenttia vuonna 2025, ja kasvu hidastuu 2,7 prosenttiin vuonna 2026.

1.1.1 Kasvunäkymät

Euroalueen talousnäkymät ovat elpymässä pitkään jatkuneen heikon kasvun jälkeen, kun reaalitulojen kasvu vahvistaa yksityistä kulutusta. Kiristyneen geopoliittisen tilanteen seurauksena maanosa on investoimassa voimakkaasti puolustukseen ja infrastruktuuriin, mikä tukee talouskasvua etenkin ennustejakson loppupuolella. Teollisuuden näkymät ovat ennakoivien indikaattoreiden valossa kirkastumassa, erityisesti viennin osalta. Saksan teollisuuden näkymät ovat joidenkin indikaattoreiden mukaan kohenemassa pitkään jatkuneen heikon kehityksen jälkeen. Ranskan julkisen talouden haastava tilanne aiheuttaa epävarmuutta. Työllisyystilanne euroalueella on erittäin hyvä, mikä tukee talouden elpymistä. Euroalueen talous kasvaa 1,0 prosenttia vuonna 2025, ja kasvu kiihtyy 1,2 prosenttiin vuonna 2026.

Yhdysvaltojen talouskasvu on ollut viime vuosina yli potentiaalisen tason, mutta kasvu on hidastumassa nopeasti näkymien heikennyttyä. Erityisesti keskeisessä asemassa oleva yksityinen kulutus kärsii luottamuksen heikkenemisestä ja epävarmuuden kasvusta. Odotukset kauppapolitiikan aiheuttamasta inflaation kiihtymisestä lisäävät epävarmuutta. Myös yksityisiä investointeja haittaa epäselvyys tulleista. Monella teollisuuden alalla arvoketjut ovat monimutkaisia, ja puolivalmisteet ylittävät maiden rajat useamman kerran. Talous on lähellä täystyöllisyyttä, ja laittomien siirtolaisten karkotukset pahentavat pulaa työvoimasta erityisesti maataloudessa sekä rakennus- ja ravintola-aloilla. Talouskasvu hidastuu 1,8 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 1,7 prosenttiin ensi vuonna.

Voimakas elvytyspolitiikka Kiinassa pyrkii tukemaan kotimaista kulutuskysyntää, mikä onkin kohentunut maltillisesti. Kuluttajien luottamus on kuitenkin koronavuosien romahduksen jäljiltä yhä alamaissa. Talouden ajautuminen deflaatioon on yhä uhkana. Toisaalta sekä teollisuuden että palvelujen ennakoivat indikaattorit viittaavat hienoiseen näkymien kohenemiseen. Hallitus tukee voimakkaasti korkean teknologian tuotteiden valmistusta vientiin. Kokonaistuotannon kasvu hidastuu 4,3 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 4,2 prosenttiin ensi vuonna.

Bruttokansantuote
volyymin muutos, %

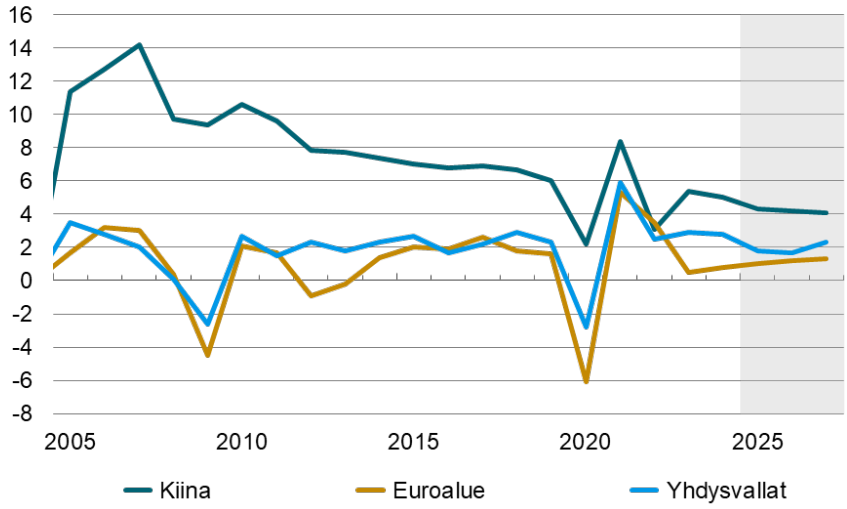

Lähde: Kansalliset tilastoviranomaiset, VM

Talouskasvu jatkuu vahvana Intiassa mittavien yksityisten ja julkisten investointien tukemana. Maa pyrkii hyödyntämään geopoliittista asetelmaa syventämällä kauppa- ja taloussuhteita keskeisten kumppanimaidensa kanssa. Kevään palkkaneuvottelukierros Japanissa johti nimellistulojen vahvaan kasvuun, mutta inflaation kiihtyminen ja etenkin elintarvikkeiden hintojen voimakas nousu haittaa yksityisen kulutuksen elpymistä. Iso-Britannian kasvunäkymät ovat vähitellen kohenemassa vaikean jakson jälkeen, mutta lisääntyvä työttömyys hidastaa elpymistä. Venäjän kyky ylläpitää sotateollisuuteen nojaavaa taloutta on rajallinen etenkin, koska liittovaltion talouden alijäämän kattamiseen vaaditun pääoman saatavuus on aiempaa vaikeampaa. Ruotsissa käytävä keskustelu finanssipoliittisten sääntöjen keventämisestä ja budjettikurin löystymisestä voi potentiaalisesti johtaa mittavaan kasvusykäykseen.

Yllä kuvattuun perusnäkymään, mikä sisältää väliaikaisia ja rajoitettuja tulleja, liittyy merkittäviä alasuuntaisia riskejä. Keskeinen riski on protektionismin laajeneminen, ja mahdollisesti sen kärjistyminen laajamittaisesti kauppasodaksi. Tullit ovat jo lisänneet epävarmuutta, ja toteutuessaan ne heikentävät kuluttajien ostovoimaa ja haittaavat laajojen arvoketjujen varassa toimivaa teollisuutta. Geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen heikentäisi tunnelmaa edelleen ja rajoittaisi taloudellista aktiviteettia. Erityisesti Venäjän hyökkäyssodan ratkeaminen Euroopan kannalta epäsuotuisasti varjostaisi näkymiä.

Toisaalta Venäjän hyökkäyssodan loppuminen ja Ukrainan jälleenrakentamisen alkaminen olisi merkittävä yläsuuntainen riski etenkin Euroopan taloudelle. Lisäksi voimakkaasti heikentyneen turvallisuustilanteen aiheuttama keskustelu puolustusteollisuuden investointitarpeesta voi toteutuessaan kohentaa Euroopan taloutta. Saksan uuden hallituksen indikoima voimakas elvyttäminen puolustukseen ja infrastruktuuriin piristäisi toteutuessaan koko maanosan näkymiä.

1.1.2 Rahoitusmarkkinat ja raaka-aineet

Yhdysvaltojen kauppapolitiikkaan liittyvä epävarmuus on heijastunut syvästi rahoitusmarkkinoihin. Pörssimarkkinat ovat reagoineet voimakkaasti molempiin suuntiin, riippuen viimeisimmistä uutisista. Epävarmuus on heijastunut myös valtionlainamarkkinoihin erityisesti Yhdysvalloissa.

Odotukset rahapolitiikan keventämisestä tai kiristämisestä ovat vaihdelleet riippuen markkinasentimentistä. Yhdysvalloissa inflaatio-odotukset ovat nousussa siinä missä Euroopassa alentuneet. Geopoliittisen epävarmuuden kohoamisen seurauksena kullan hinta on ennätyslukemissa.

Raakaöljyn hinta on laskenut geopoliittisten jännitteiden kiristyttyä. Futuurit viittaavat öljyn hinnan alenemisen jatkumiseen. Maakaasun hinta Euroopassa on ollut korkeammalla kuin ennen Venäjän hyökkäyssodan alkamista, mutta senkin futuurit viittaavat hinnan alenemiseen. Teollisuuden raaka-aineiden hintakehitys on ollut maltillista, eikä merkittäviä muutosajureita niihin ole näköpiirissä.

Raaka-aineiden hinnat

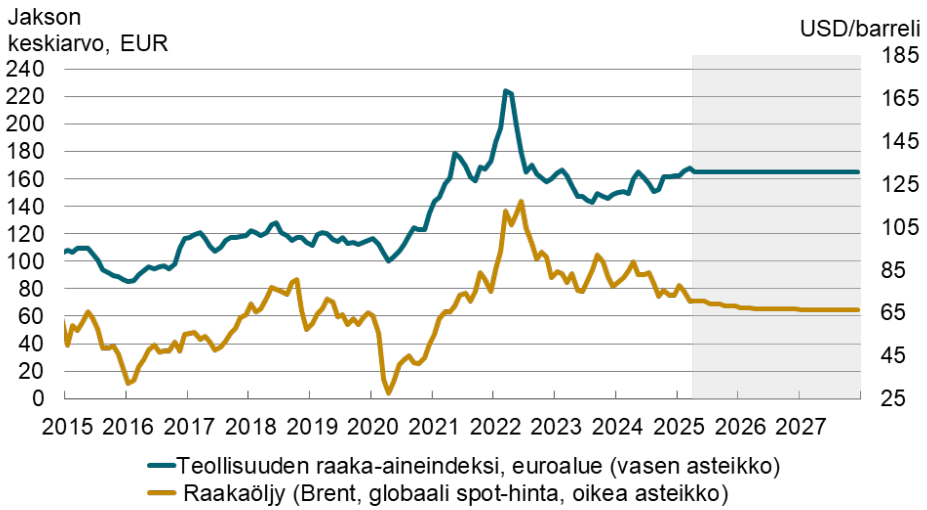

Lähde: HWWI, Macrobond, VM

1.1.3 Maailmankauppa

Loppuvuonna 2024 nousevien talouksien ja USA:n ulkomaankauppa oli vahvassa vedossa, mutta euroalueen osalta tilanne oli selvästi heikompi. Erityisesti Kiinan vienti USA:han oli vahvaa, johtuen pitkälti odotuksista tullien asettamisesta. Euroalueen kohdalla kauppa ei ole elpynyt aiemmin vallinneelle tasolle sitten Punaisen meren kriisin puhkeamisen. Näistä tekijöistä johtuen maailmankaupan kasvuperintö kuluvalle vuodelle on vaatimaton. Kaupan kasvu pysyttelee ennustejaksolla vaatimattomana maailmantalouden vaimean kehityksen takia. Kauppa kasvaa 2,9 prosenttia 2025, ja kasvu hidastuu 2,7 prosenttiin 2026.

Keskeinen maailmankauppaa varjostava riski ovat USA:n kauppapoliittiset toimet ja niihin reagoivat vastatoimet. Näiden vaikutus on mittava etenkin, jos tilanne kärjistyy täysimittaiseksi kauppasodaksi. Lisäksi geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen haittaisi maailmankaupan kehitystä. Erityisesti Kiinan ja Pohjois-Amerikan välinen kauppa on altis kauppapoliittisten ja geopoliittisten häiriöiden vaikutuksille. Lisäksi Punaisen meren epävakaan tilanteen jatkuminen haittaisi Aasian ja Euroopan välisten kauppavirtojen elpymistä.

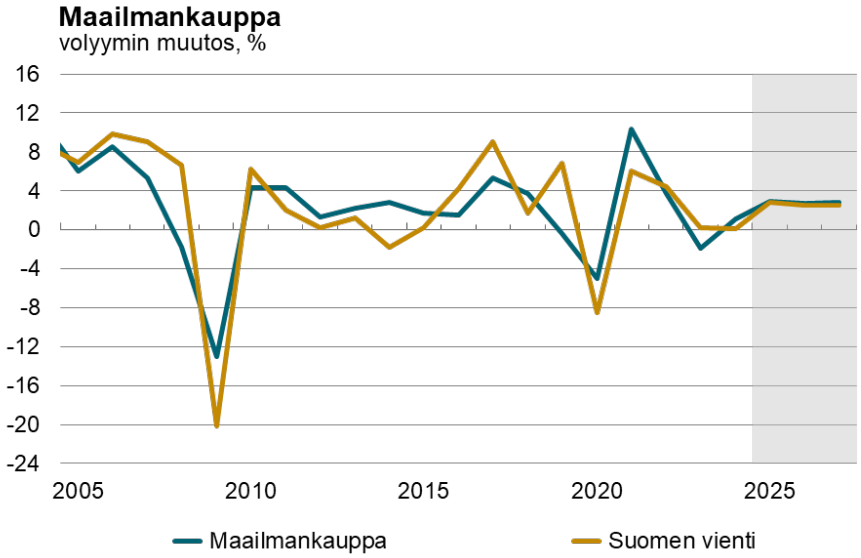

Lähde: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Tilastokeskus, VM

Taulukko 4. Bruttokansantuote

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Volyymin muutos, %					
Maailma (PPP)	3,5	3,0	2,8	2,7	3,2
Euroalue	0,5	0,8	1,0	1,2	1,3
EU	0,5	0,8	1,1	1,2	1,3
Saksa	-0,1	-0,2	0,7	0,8	1,1
Ranska	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2
Ruotsi	0,1	0,9	1,5	1,9	2,1
Iso-Britannia	0,4	0,9	1,1	1,3	1,4
Yhdysvallat	2,9	2,8	1,8	1,7	2,3
Japani	1,5	0,1	0,8	0,7	0,7
Kiina	5,4	5,0	4,3	4,2	4,1
Intia[1]	7,5	6,5	6,6	6,4	6,0
Venäjä	4,1	4,1	0,9	0,7	1,1

[1] Tilivuosi (1.4.-31.3)
Lähteet: Kansalliset tilastoviranomaiset, VM

Taulukko 5. Taustaoletukset

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Maailmankauppa, volyymin muutos, %	-1,9	1,1	2,9	2,7	2,8
USD/EUR	1,08	1,08	1,05	1,12	1,13
Teollisuuden raaka-ainehinnat, EA, %	-16,7	3,2	5,3	0,0	0,0
Raakaöljy (Brent), $/barreli	82,0	79,7	70,5	67,0	66,4
3 kk euribor, %	3,4	3,6	2,3	2,0	2,0
Valtion obligaatiot (10 v), %	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8
Tuontihinnat, muutos, %	-2,6	-0,5	1,8	1,7	1,9

Lähteet: CPB, Macrobond, HWWI, Tilastokeskus, VM.

Yhdysvaltojen kauppapolitiikan vaikutukset

Presidentti Trump esitti 2.4.2025 "Vapautuksen päivän" puheessaan mittavia tulleja lähes kaikille maailman maille. Huhtikuun 5. lähtien tulivat voimaan 10 prosentin yleiset tullit. Lisäksi Trump asetti ns. vastavuoroisia tulleja, EU:lle 20 prosentin tullit ja muille maille näiden Yhdysvaltojen-kauppataseesta kaavamaisesti lasketut tullit. Näiden vastavuoroisten tullien voimaatuloa Trump lykkäsi 90 päivällä avustajiensa kehotuksesta, kun Yhdysvaltojen valtionlainamarkkinat uhkasivat kriisiytyä. Sen sijaan Kiinan kanssa tullinokittelu on jatkunut yli 100 prosentin tullien asettamiseen molemmin puolin, mutta tässäkin suhteessa Trump teki poikkeuksia Kiinassa valmistettujen älypuhelimien, tietokoneiden, puolijohteiden ja muun elektroniikan osalta.

Markkinat ovat reagoineet voimakkaasti Yhdysvaltojen toimiin. Osakkeiden arvo on laskenut selvästi ja Yhdysvaltojen valtionlainojen korot ovat nousseet. Dollari on heikentynyt voimakkaasti suhteessa muihin valuuttoihin. Tämä kuvaa epävarmuutta ja vallitsevaa epäluottamusta Yhdysvaltojen kauppapolitiikkaa kohden. Vaikuttaa siltä, että epävarmuus ja epäluottamus jatkuvat myös lähitulevaisuudessa, kun Trumpin politiikkaan ei ole odotettavissa muutosta.

Kuvio 1. Kauppa- ja talouspolitiikan epävarmuus

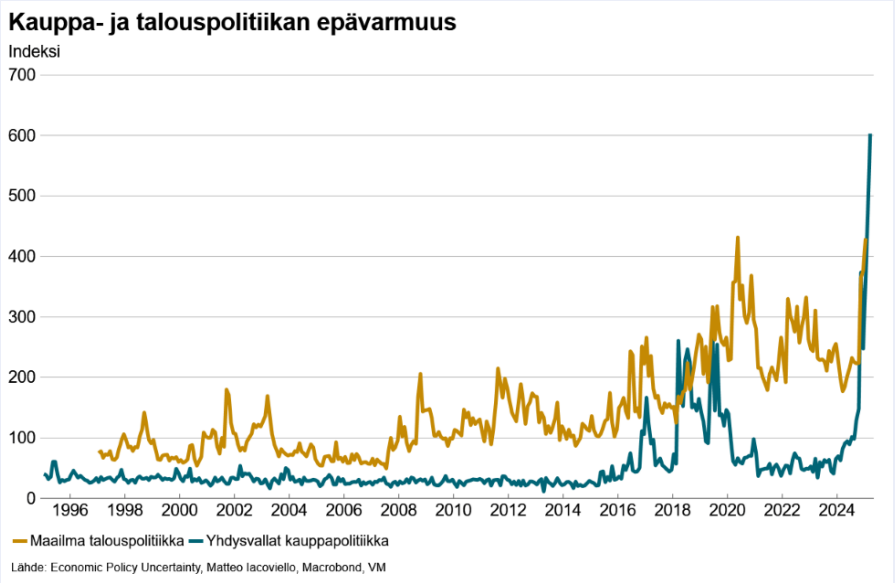

Tullit aiheuttavat suoria taloudellisia menetyksiä sekä asettajalle että niiden kohteelle. Vaikutusten kohdentuminen riippuu paljon tullien kohteena olevien markkinoiden rakenteesta ja siitä, miten helposti viennin kohde ja tuonnin lähde voidaan korvata. Yleensä suurimman osan kustannuksista kantaa niiden asettaja. Mitä laaja-alaisempi tulli on, sitä suuremman osan tullien kustannuksista asettaja kantaa. Kustannukset johtuvat siitä, että hinnat nousevat ja kauppavaihto vähenee. Asettaja toki saa myös tulleista tuloja, mutta taloudellinen kustannus tulleista on lähes aina suurempi kuin tullista saadut tulot.

Negatiivista vaikutusta tullien kohteelle yleensä pienentää asettajan valuuttakurssin vahvistuminen ja kohteen valuuttakurssin heikkeneminen, joka heikentää asettajan ja parantaa kohteen hintakilpailukykyä. Lisäksi tullien vaikutuksia pienentää kummassakin maassa kaupan uudelleen ohjautuminen maiden välillä ja niiden sisällä tullien jälkeen. Joka tapauksessa tullit vähentävät kulutusta ja siten aiheuttavat hyvinvointitappioita.

Pitkittyvässä kauppakiistassa yritykset joutuisivat ottamaan investointi- ja tuotantopäätöksissään huomioon riskin siitä, että kaupalle saatetaan asettaa tulleja ja muita esteitä hyvinkin nopeasti. Trumpin tapauksessa epävarmuutta lisää se, että vaikka tiedämme, missä asioissa hän kokee ”epäreiluutta” emme tiedä, mitkä ja minkä mittaluokan toimet riittäisivät poistamaan epäreiluuden kokemuksen. Emme myöskään tiedä tuleeko kiistaa aiheuttavia asioita lisää, sen jälkeen, kun edelliset on ratkaistu. Tämä pitää yllä epävarmuutta, mahdollisesti riippumatta siitä mitä päätöksiä tehdään. Koska Trumpin politiikassa tullit näyttävät olevan potentiaalinen väline kaikenlaisten ongelmien ratkaisemiseen, kauppasota on potentiaalinen uhka, joka on odottamassa nurkan takana koko ajan.

Tullien aiheuttamat suorat vaikutukset ovat kohtuullisen pieniä, jos tuontitariffit eivät nouse kovin suuriksi. Tästä huolimatta myös kohtuullisilla tullien nostolla ja pitkittyvällä kauppakiistalla voi olla suoria vaikutuksia suurempia vaikutuksia. Nämä tulisivat epävarmuuden lisääntymisen ja talouden instituutioiden heikkenemisen kautta. Trumpin tullien nostouhkaukset ovat myös lähihistoriaan nähden poikkeuksellisen suuria. Viimeksi näin suuria nostoja on nähty 1920- ja 1930-luvuilla. Vuonna 2023 Yhdysvaltojen tullit olivat noin 2,4 % suhteessa koko

tuontiin. Keskimääräinen tullitaso 2.4. päätöksillä ja vuoden 2023 tuonnilla olisi noin 22,5 prosenttiin suhteessa tuontiin, mikä on korkein taso sitten 1900-luvun alun. Silloin ulkomaankaupan merkitys taloudessa oli kuitenkin pienempi. Suhteessa BKT:seen tullit eivät ole olleet koskaan näin korkeita.

Kuvio 2. Yhdysvaltojen tullit suhteessa tuontiin ja BKT:seen 1900–2023 ja arvioitu nousu tulli päätösten seurauksena.

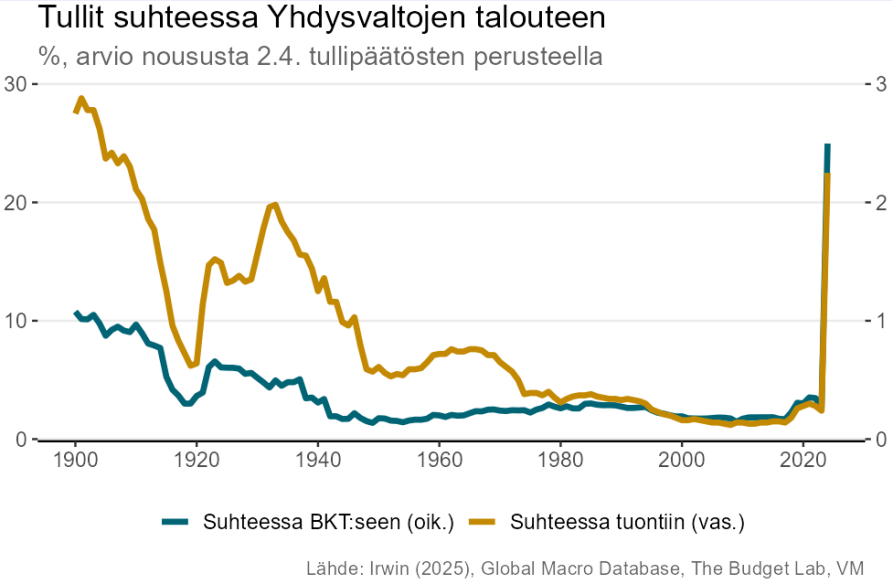

VM:n dynaamisen yleisen tasapainon (DSGE) KOOMA-mallilla tehtyjen arvioiden mukaan tullien vaikutus Suomen BKT:seen vaihtelee -0,4 % ja -0,7 % välillä vuonna 2025. Tullien vaikutuksia on arvioitu kolmen mallinnuksen avulla, joista ensimmäisessä tarkastellaan 20 prosentin tullien suoria vaikutuksia olettamalla, että vientituotteiden hintojen nousu Yhdysvalloissa vähentää Suomen vientikysyntää. Toisessa huomioidaan lisäksi epäsuoria vaikutuksia olettamalla, että kauppasodan vuoksi lisääntynyt epävarmuus vähentää investointeja, ja tuotantoketjujen häiriintyminen ja kansainvälisen kaupan esteiden kasvu hidastavat kokonaistuottavuuden kasvua. Kolmannessa oletetaan EU:n asettavan Yhdysvalloille vastatullit, minkä seurauksena Suomen tuontihintoihin kohdistuu edellä mainittujen vaikutusten lisäksi nousupaineita. Mallinnuksissa arvioidaan tullien vaikutuksia suhteessa perusuraan, jossa tulleja ei aseteta.

Vaikutukset BKT:hen ovat negatiivisia kaikissa mallinnuksissa. Epäsuorat vaikutukset huomioivassa mallinnuksessa vaikutukset ovat selvästi suuremmat investointien vähenemisen ja tuottavuuskasvun hidastumisen vuoksi. Jos EU:n oletetaan asettavan symmetriset vastatullit, negatiiviset vaikutukset ovat pitkäkestoisempia ja yksityinen kulutus laskee enemmän kuin tilanteessa, jossa laajoja vastatulleja ei aseteta.

Esitetyt arviot ovat talouden ensimmäisen vuoden reaktioita, jos tullit jäävät pysyviksi. Talouksien sopeutumien pienentää vaikutuksia ajan kuluessa. Jos tulleista päästään muutamassa kuukaudessa sopuun ja eroon, tullien vaikutukset jäävät selvästi pienemmiksi. Niiden aiheuttaman epävarmuuden hälveneminen voi kuitenkin viedä aikaa.

Tullien ja kauppasodan vaikutukset riippuvat toteutuvien tullin laajuudesta ja kestosta sekä EU:n sekä muiden maiden asettamista vastatulleista. Laskelmassa on tarkasteltu vain Yhdysvaltain EU:lle asettamien tullien sekä EU:n vastatullien vaikutuksia. Muihin maihin kohdistuvilla Yhdysvaltain tulleilla ja näiden vastatulleilla on vaikutusta Suomen talouteen globaalien arvoketjujen, efektiivisen valuuttakurssin, korkojen ja kansainvälisten pääomaliikkeiden välityksellä mallinnuksessa huomioitujen vaikutuskanavien lisäksi. Myös laskelmassa tehtyihin oletuksiin liittyy epävarmuuksia. Vaikutusarviota vaikeuttaa myös se, että tullien nousu on ennennäkemätön. Tullit eivät ole olleet aiemmin modernin globaalin talouden aikana lähellekään näin korkeita.

Tullien vaikutuksista on tehty myös paljon muita arvioita. Taulukossa 1 on yhteenveto tullien noston vaikutuksista BKT:seen. Laskelmissa on oletettu varsin erilaisia tulliskenaarioita. Tullit Kiinalle vaihtelevat 10 prosentista 125 prosenttiin, ja EU:lle ja muille maille vaihtelevat 10 prosentista 25 prosenttiin. Yhdysvaltojen EU:lle asettamien 20 prosentin tullien suora vaikutus BKT:hen olisi useimpien arvioiden mukaan EU-maiden talouteen kohtuullisen pieni noin 0,1–0,5, jos mukaan otetaan myös EU:n vastatullit ja epävarmuuden lisääntyminen arviot nousevat noin 0,5–1,5 prosenttiin. Arviot vaikutuksista Suomen talouteen ovat samansuuruisia tai hieman suurempia. Yhdysvaltojen ulkomaankaupan merkitys Suomelle on ollut viime vuosina karkeasti yhtä suuri kuin muille Euroopan maille keskimäärin. Suomen tavaraviennin osuus Yhdysvaltoihin on noin 10 % ja arvo suhteessa BKT:hen (3,0 %) on karkeasti samalla tasolla kuin EU:n (3,1 %).

Taulukko 1. Yhteenveto Yhdysvaltojen asettamien tullien ja vastatullien vaikutuksista BKT:hen suhteessa perusuraan

Arvioija	Skenaario	Aikaväli	USA	EU/EA	Kiina	Suomi
Yale (4/2025)	15.4. tullien taso[1]	pitkä	-0,6	0,1	-0,6	
		lyhyt	-1,1			
Kiel Institute (4/2025)	15.4. tullien taso	lyhyt	-1,6	-0,1	-0,7	
Aston University (3/2025) [2]	Kanada, Meksiko ja EU 25 %, Kiina 20 % + vastatullit	lyhyt	-0,9	maittain -0,2– -1,2	-0,3	
	Universaali 25 %, Kiina 20 % + vastatullit	lyhyt	-1,3	maittain -0,2– -1,1	-0,3	
CEPII (2/2025)	Universaali 25 %, Kiina 60 %, vastatullit	keski-pitkä	-1,9	-0,3	-1,3	
OECD (03/2025)	Universaali 10 % + vastatullit	lyhyt	-0,7	-0,2	-0,1	
PIIE (01–03/2025)	Kanada ja Meksiko 25 %, Kiina 10 %	pitkä	-0,1		-0,1	
	EU 25 % / + vastatullit	pitkä	0,0/ -0,1	-0,2/-0,3		
Suomen Pankki (12/2024)	Universaali 10 %, Kiina 60 %	lyhyt				-0,1
	+ vastatullit	lyhyt				-0,2
	+ epävarmuus	lyhyt				-0,5
LSE (10/2024)	Universaali 10 %, Kiina 60 %, autot 100 %	lyhyt	-0,6	-0,1	-0,7	
IMF (10/2024)	Universaali 10 %, vastatullit ja epävarmuus	lyhyt	-1	-0,6	-0,5	
		keski-pitkä	-0,5	-0,2	-0,3	
ETLA (3/2025) [3]	EU 25 %					-0,5– -1,6

[1] Universaali 10 %, Kiina 125 % (pl. elektroniikka), Kanada ja Meksiko 25 % (pl. USMCA-alaiset tuotteet), ja universaali 25 % autot, teräs sekä alumiini. Universaalin 10 % ulkopuolella joukko hyödykkeitä (esim. lääkkeet, kupari)
[2] Skenaariot 4 ja 6. Kanadan energialle 10 %.
[3] ETLA:n laskelmaa ei ole tehty kokonaistaloudellisella mallilla.

1.2 Ulkomaankauppa

Tavaraviennin kasvua on haitannut euroalueen vaisu tuonti, mutta kasvun odotetaan elpyvän ennustejaksolla kysynnän piristyessä. Myös tuonti elpyy mm. vihreän siirtymän investointien ja hävittäjähankintojen ansiosta. Vaihtotase pysyy lähivuosina lievästi ylijäämäisenä.

1.2.1 Vienti ja tuonti

Suomen viennin volyymi pysyi viime vuonna edellisvuoden tasolla, mutta sen arvo laski toista vuotta, koska vientihinnat on laskeneet. Erityisesti palveluviennin hyvä kehitys tuki Suomen vientiä viime vuonna ja kompensoi tavarakaupan heikkoutta. Tavaraviennin heikkoa kehitystä selittää merkittävissä määrin euroalueen vaisu tavaratuonti. Euroalueen tavaratuonti on laskenut selvästi ja on ollut yhtä heikko viimeksi euroalueen velkakriisin jälkeen. Tuonnissa on laskenut sekä volyymi että hinnat ja nettoviennin kontribuutio Suomen talouteen onkin ollut selvästi positiivinen sekä viime että edellisvuonna.

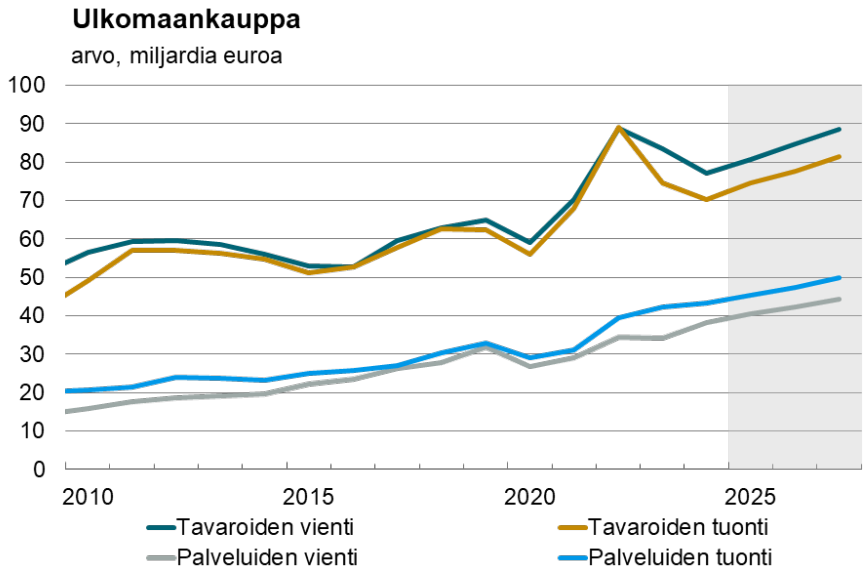

Lähde: Tilastokeskus, VM

Tavaroiden viennin odotetaan kehittyvän myönteisesti, kun kysyntä euroalueella ja muilla Suomen tärkeimmillä vientimarkkinoilla piristyy. Suomen hintakilpailukyky on kunnossa, mikä tukee viennin elpymistä, kunhan vientimarkkinoilla kysyntä kasvaa. Ulkomaankaupan tulevaisuuden näkymät ovat kuitenkin aiempaa epävarmemmat, kun geo- ja kauppapoliittinen epävarmuus on lisääntynyt.

Tuonti kasvaa kuluvan vuoden aikana voimakkaasti toisaalta viennin ja kotimaisen talouden elpyessä, mutta myös uusien investointihankkeiden tukemana, sillä vihreän siirtymän hankkeet, uudet datakeskukset ja hävittäjähankinnat sisältävät paljon tuontipanoksia. Tuonnin kasvu tasaantuu ensi vuoden aikana, mutta kasvaa taas hieman nopeammin ennusteperiodin lopulla johtuen mm. hävittäjähankinnoista.

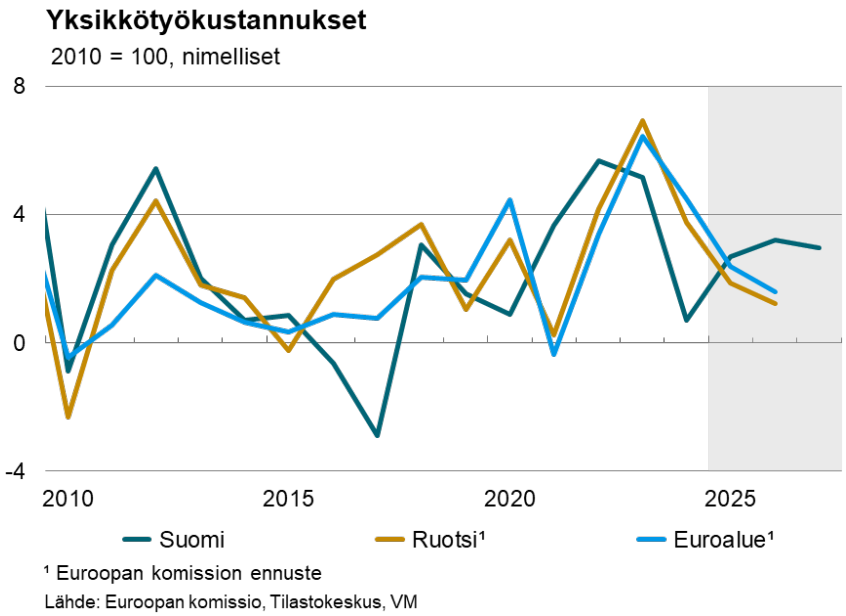

Taulukko 6. Ulkomaankauppa

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Muutos, %					
Viennin volyymi	0,2	0,1	2,9	2,5	2,5
Tuonnin volyymi	-6,7	-2,4	3,9	2,4	3,1
Vientihinnat[1]	-4,7	-2,2	2,4	2,2	1,9
Tuontihinnat[1]	-2,6	-0,5	1,8	1,7	1,9

[1] Kansantalouden tilinpidon mukaan.

1.2.2 Vaihtotase

Vaihtosuhde jatkoi heikentymistä talven aikana, kun tuonti- ja vientihyödykkeiden hinnat erkaantuivat toisistaan yhä kauemmaksi etenkin tavarakaupan osalta. Tähän vaikutti etenkin talven tavaratuonnin hintojen odotettua hitaampi lasku, jota ajoi öljyn hinnan nousu ja dollarin vahvistuminen suhteessa euroon. Tavaroiden vienti- ja tuontihintojen odotetaan kuitenkin tämän vuoden aikana palaavan takaisin tasaiselle kasvu-uralle.

Vaihtotase kääntyi viime vuoden lopulla ylijäämäiseksi, oltuaan kahden edellisen vuoden ajan alijäämäinen. Vaihtotase oli etenkin talven osalta voimakkaasti kauppataseen – mutta myös ulkomailta saadun sijoitustulon – ylijäämän ajama. Tavaroiden vienti on v. 2024 kehittynyt merkittävästi niiden tuontia voimakkaammin. Tuonnin pitkittynyt heikkous on ollut laaja-alaista, mutta selittyy etenkin sähkön ja muiden energiatuotteiden vähäisellä tuonnilla. Tämä johtuu osittain siitä, että energiakriisin seurauksena esimerkiksi öljyjalosteita tuotiin yli tarpeen. Vaihtotasetta on kasvattanut myös palvelutaseen viime vuotta pienempi alijäämä. Vaihtotaseen odotetaan pysyvän ennusteperiodin ajan lievästi ylijäämäisenä.

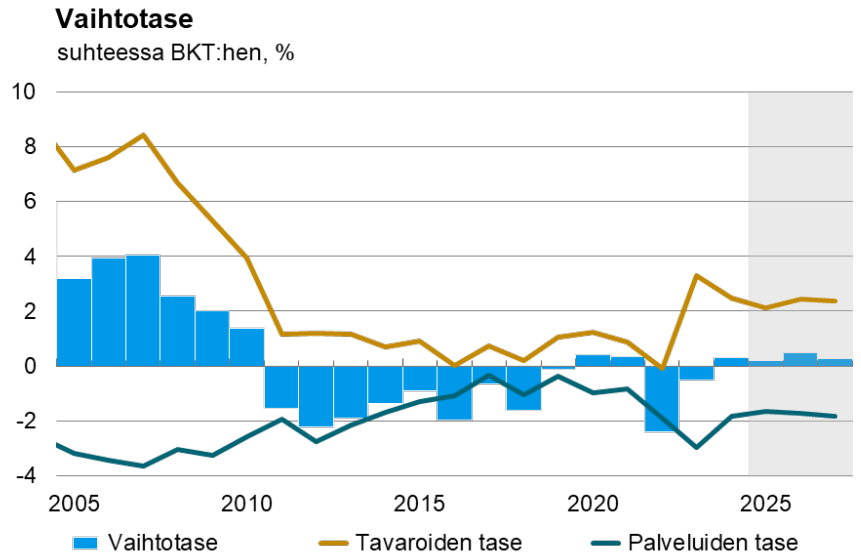

Lähde: Tilastokeskus, VM

Taulukko 7. Vaihtotase

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Tavaroiden ja palvelujen tase	0,9	1,8	1,4	2,2	1,6
Tuotannontekijäkorvaukset ja tulonsiirrot, netto	-2,3	-0,9	-0,8	-0,8	-0,8
Vaihtotase	-1,4	0,8	0,6	1,4	0,8
Suhteessa BKT:hen, %					
Vaihtotase	-0,5	0,3	0,2	0,5	0,3

1.3 Hinnat ja kustannukset

Veronkorotuksista huolimatta inflaatio on hidasta. Omistusasumisen hinnat laskevat korkojen laskiessa, mutta palveluiden hintojen nousu ylläpitää inflaatiota.

Inflaatio on hidastunut alimpiin lukemiin sitten koronapandemian. Omistusasumisen hinta on kääntynyt laskuun korkojen laskun ajamana ja energian hintojen lasku on jatkunut viime kuukausina, kun sähkön hinta on alentunut lauhan talven vuoksi. Veronkorotukset ovat nostaneet hintoja, mutta korotukset eivät ole täysin menneet hintoihin. Palveluiden hintoja ovat nostaneet myös hyvinvointialueiden korotukset palvelumaksuihin.

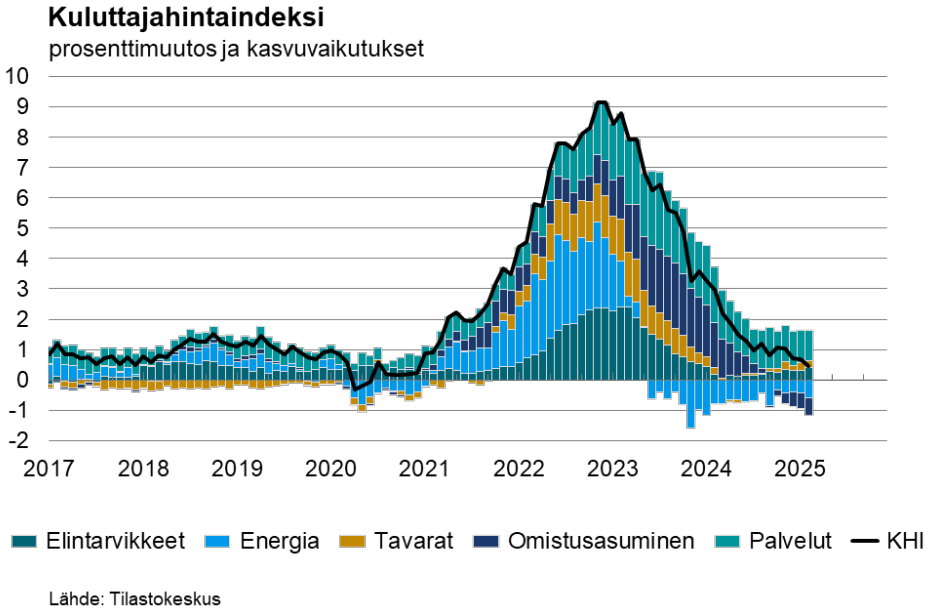

Lähde: Tilastokeskus

Ennakoivat indikaattorit viittaavat jatkossakin maltillisiin hintapaineisiin. Tuontihinnat ovat pysyneet samalla tasolla vajaat kaksi vuotta. Öljyn hinta on laskenut viimeaikoina. Toisaalta ruoan maailmanmarkkinahinnat ovat kääntyneet uudelleen nousuun. Kotimaassa tuottajahinnat ovat maataloudessa, elintarviketeollisuudessa ja muussa teollisuudessa noin vuodentakaisella tasolla. Palveluiden tuottajahinnat

ovat laskussa ja yritysten myyntihintaodotuksissa ei ole tapahtunut suuria suunnanmuutoksia. Työehtosopimusneuvotteluissa saavutettu yleinen linja pitää palvelu-hintojen nousun hieman keskimääräistä nopeampana.

Palvelut ylläpitävät inflaatiota eniten ennustejaksolla. Elintarvikkeiden ja tavaroiden hintojen nousu on maltillista, joskaan tavaroiden hintojen ei odoteta palaavan aiemmalle laskevalle trendille. Energian negatiivinen vaikutus inflaatioon pienenee ennustejaksolla, kun sähkön kuluttajahintojen suurin normalisoituminen on jo tapahtunut ja öljyn hinnassa ei tapahdu suuria käänteitä.

Asuntolainojen ja kulutusluottojen korkojen vaikutus on viime vuosina korostunut kansallisessa kuluttajahintaindeksissä (KHI), ja näin on myös ennustejakson alkupäässä. Korkojen nousun vuoksi KHI:llä mitattu inflaatio on viimeiset kaksi vuotta ollut yhdenmukaistetulla indeksillä (YKHI) mitattua nopeampaa. Vuosina 2025 ja 2026 korkojen laskiessa vaikutus on päinvastainen ja inflaatio YKHI:llä mitattuna KHI:tä nopeampi.

Vuonna 2025 inflaatio on keskimäärin 0,9 prosenttia, vuonna 2026 1,6 prosenttia ja vuonna 2027 1,8 prosenttia. Kuluvana vuonna inflaatiota painaa omistusasumisen hintojen lasku. Inflaation kiihtyminen ensi vuonna on seurausta omistusasumisen negatiivisen vaikutuksen poistumisesta korkojen laskun tasaantuessa ja asuntojen hintojen kääntyessä nousuun. Sen sijaan YKHI:llä mitattu inflaatio pysyy kahden prosentin tuntumassa kuluvana vuonna pitkälti veronkorotusten vuoksi[1] , ja kahtena seuraavana vuonna energian negatiivisen vaikutuksen hälvetessä samalla kun muiden hyödykkeiden kysyntä elpyy vähitellen.

1 Välillisten verojen (etenkin arvonlisäveron ja tupakkaveron) korotukset kiihdyttävät inflaatiota ennustejaksolla. Kaikkien välillisten veromuutosten suora vaikutus inflaatioon on vuosina 2025–2027 kumulatiivisesti yli prosenttiyksikön. Vaikutus on suurin vuonna 2025.

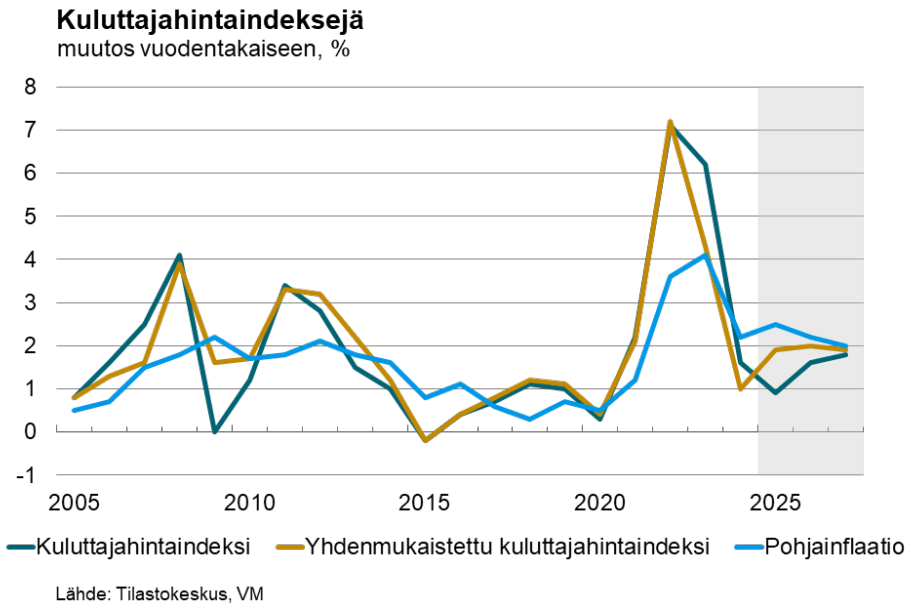

Lähde: Tilastokeskus, VM

Riskit hintakehityksen suhteen ovat viime kuukausina kasvaneet kansainvälisen ympäristön muutosten vuoksi. Kauppasodan kärjistyminen, Euroopan puolustusmenojen kasvattaminen ja mahdollinen tulitauko Ukrainassa voivat nostaa hintoja, mutta toisaalta lisääntynyt epävarmuus heikentää kysyntää ja pikemminkin hillitsee inflaatiota. Kotimaassa riskit ovat alaspäin, jos korkea hintataso ja heikko työllisyystilanne jatkossakin vähentävät kysyntää odotettua enemmän. Pidemmällä aikavälillä on mahdollista, että globalisaation hidastuminen edelleen, tuotantoketjujen kriisivarmuuden parantaminen, sekä ilmastonmuutoksen torjunta ja sen vaikutukset nostavat hintoja totuttua enemmän.

Taulukko 8. Hintaindeksejä

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Muutos, %					
Vientihinnat[1]	-4,7	-2,2	2,4	2,2	1,9
Tuontihinnat[1]	-2,6	-0,5	1,8	1,7	1,9
Kuluttajahintaindeksi	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	4,3	1,0	1,9	2,0	1,9
Pohjainflaatio[2]	4,1	2,2	2,5	2,2	2,0
Verollinen kotimarkkinoiden perushintaindeksi	-2,2	-1,2	1,0	1,6	1,9
Rakennuskustannusindeksi	3,0	0,0	0,4	0,9	1,1

[1] Kansantalouden tilinpidon mukaan.
[2] Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, ilman energiaa ja elintarvikkeita.

1.4 Tulokehitys

1.4.1 Palkat

Palkkojen nousuvauhti nopeutuu ensi vuonna uusien työehtosopimusten seurauksena. Reaalipalkkojen odotetaan saavuttavan vuoden 2021 tason vuonna 2027.

Nimellispalkkojen nousuvauhti hidastui prosenttiyksikön vuonna 2024 3,2 prosenttiin. Hidastuminen oli seurausta selvästi pienemmistä sopimuskorotuksista, sillä palkkaliukumat lisääntyivät hieman vuodesta 2023. Lisäksi tulospalkkiot vähenivät viime vuonna varsin selvästi kahden edellisen vuoden runsaiden tulospalkkioiden jälkeen. Varsinkin teollisuus maksoi vähemmän tulospalkkioita vuonna 2024. Erityisesti julkisen hallinnon sektorilla sopimuspalkkojen nousuvauhti hidastui, mutta myös yksityisen sektorin toimialoilla maksettiin yleisesti edellistä vuotta pienempiä sopimuspalkkoja. Toimialoista etenkin kiinteistöpalveluiden ja kaupan sekä sosiaalipalveluiden ansioiden nousuvauhti hidastui merkittävästi. Reaalipalkat nousivat viime vuonna koko taloudessa puolitoista prosenttia, sillä nimellisen ansiotason nousu ylitti inflaation puolellatoista prosenttiyksiköllä.

Talven ja kevään aikana on solmittu lukuisia uusia työehtosopimuksia. Sopimusten kesto on tyypillisesti kolme vuotta, josta viimeinen vuosi on irtisanottavissa. Sopimuskorotusten kumulatiivinen kustannusvaikutus on noin kahdeksan prosenttia, ja valtaosissa sopimuksista suurimmat korotukset ajoittuvat vuodelle 2026. Poikkeuksena tähän on kaupan alan sopimus, jolla suurimmat korotukset ajoittuvat tähän vuoteen. Korotukset toteutetaan joko yleiskorotuksina tai yleis- ja paikallisesti toteutettavina korotuksina. Vuonna 2023 maksettuja yleisiä kertapalkkioita ei tyypillisesti sisälly enää uusiin sopimuksiin.

Tälle vuodelle ajoittuvien sopimuskorotusten suuruus on leimallisimmin 2,5 prosenttia. Palkkaliukumien suuruus on kahtena viime vuonna ollut keskimäärin noin 0,4 prosenttiyksikköä, ja sen oletetaan säilyvän tällä tasolla tulevina vuosina. Koko talouden ansiotason nousua kiihdyttää tänä vuonna kunta- ja hyvinvointialojen palkkaohjelma, jonka myötä paikallishallinnossa korotukset ovat muuta taloutta selvästi suurempia myös vuonna 2025. Palkkaperinnön ja ajoitustekijöiden seurauksena nimellisansiot lisääntyvät tänä vuonna koko taloudessa keskimäärin 3,2 prosenttia.

Vuodelle 2026 ajoittuvat uusien sopimusten suurimmat korotukset. Paikallishallinnon palkkasopimuksen vaikutus toisaalta pienenee ensi ja seuraavana vuonna tästä vuodesta. Näiden seurauksena nimellisansiot kohoavat ensi vuonna koko taloudessa keskimäärin 3,8 prosenttia. Vuonna 2027 sopimuskorotukset pienenevät, jolloin nimellisansioiden nousuvauhti hidastuu keskimäärin kolmeen prosenttiin.

Reaalipalkat laskivat vuodesta 2021 vuoteen 2023 6,6 prosenttia. Tämä reaalinen ansiotasokuilu ei kuroudu vielä umpeen tänä ja ensi vuonna, vaikka ansioiden nousu nopeutuu ensi vuonna ja inflaation odotetaan olevan hidasta. Vuonna 2027 reaalisten ansioiden arvioidaan saavuttavan vuoden 2021 taso.

Palkkasumma lisääntyi viime vuonna 1,4 prosenttia. Palkkasummaa nostivat käytännössä pelkästään ansioiden kohentuminen, sillä työllisten määrä supistui. Palkkasumman kasvu oli nopeaa yksityisillä palvelualoilla kuten rahoitus- ja vakuutusalalla sekä terveys- ja sosiaalialoilla. Myös julkisella sektorilla, varsinkin paikallishallinnossa palkkasumma lisääntyi selvästi. Yksityisellä sektorilla palkkasumma supistui rakentamisessa työllisyyden laskun vuoksi.

Palkkasumman kehitykseen vaikuttaa nimellisansioiden lisäksi työllisyyden kokonaiskehitys ja sen uudelleenkohdentuminen eri aloille. Työllisyyden ollessa vaimeaa palkkasumman ennakoidaan vuonna 2025 lisääntyvän runsaat kolme ja puoli prosenttia, eli suunnilleen nimellisansioiden nousuvauhdin verran. Vuonna 2026 ansioiden nousuvauhdin odotetaan nopeutuvan tästä vuodesta ja työllisyyden lisääntyvän selvästi, joten palkkasumma lisääntyy noin viisi prosenttia. Vuonna 2027 ansioiden nousuvauhdin odotetaan hidastuvan noin kolmeen prosenttiin, mutta työllisyyden lisääntyvän runsaan prosentin. Näillä oletuksilla palkkasumma lisääntyy noin neljä ja puoli prosenttia vuonna 2027.

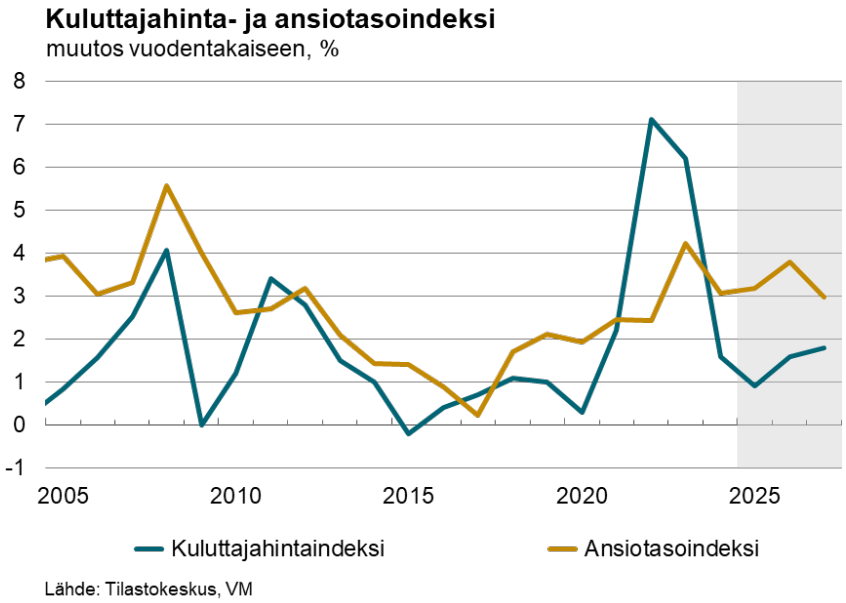

Taulukko 9. Palkansaajien ansiotasoindeksi ja työkustannukset tuoteyksikköä kohti

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Muutos, %					
Sopimuspalkkaindeksi	3,9	2,7	2,8	3,4	2,6
Palkkojen liukuminen yms. tekijät	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Ansiotasoindeksi	**4,2**	**3,1**	**3,2**	**3,8**	**3,0**
Reaalinen ansiotaso[1]	-2,0	1,5	2,3	2,2	1,2
Palkkasumma	5,0	1,4	3,7	5,0	4,4
Keskiansiot[2]	4,3	0,4	3,4	3,9	3,4
Työkustannukset tuoteyksikköä kohti koko kansantaloudessa[3]	5,2	0,7	2,7	3,2	3,0

[1] Ansiotasoindeksi jaettuna kuluttajahintaindeksillä.
[2] Laskettu jakamalla koko kansantalouden palkkasumma palkansaajien tehdyillä työtunneilla. Lukuihin vaikuttavat kansantalouden rakennemuutokset.
[3] Palkansaajakorvaukset jaettuna bruttoarvonlisäyksen volyymilla perushintaan.

1.4.2 Kotitalouksien tulot ja ostovoima

Kotitalouksien yhteenlaskettu ostovoima kasvaa hitaasti vuonna 2025 heikon työllisyystilanteen, sosiaalietuuksien leikkausten sekä arvonlisäverokantojen noston seurauksena.

Kotitalouksien käytettävissä oleva reaalitulo kasvoi 0,8 prosenttia viime vuonna. Asuntolainakannan keskikorko kääntyi laskuun jo kesällä 2024, mutta kotitalouksien maksamat korot nousivat vuositasolla suuremmiksi kuin kertaakaan aikaisemmin. Korkea korkotaso lisäsi kuitenkin myös kotitalouksien saamia korkoja niin että omaisuus- ja yrittäjätulot eivät nettomääräisesti heikentäneet yhteenlaskettua ostovoimaa. Palkansaajakorvausten kasvu jäi viime vuonna vähäiseksi heikon työllisyystilanteen takia.

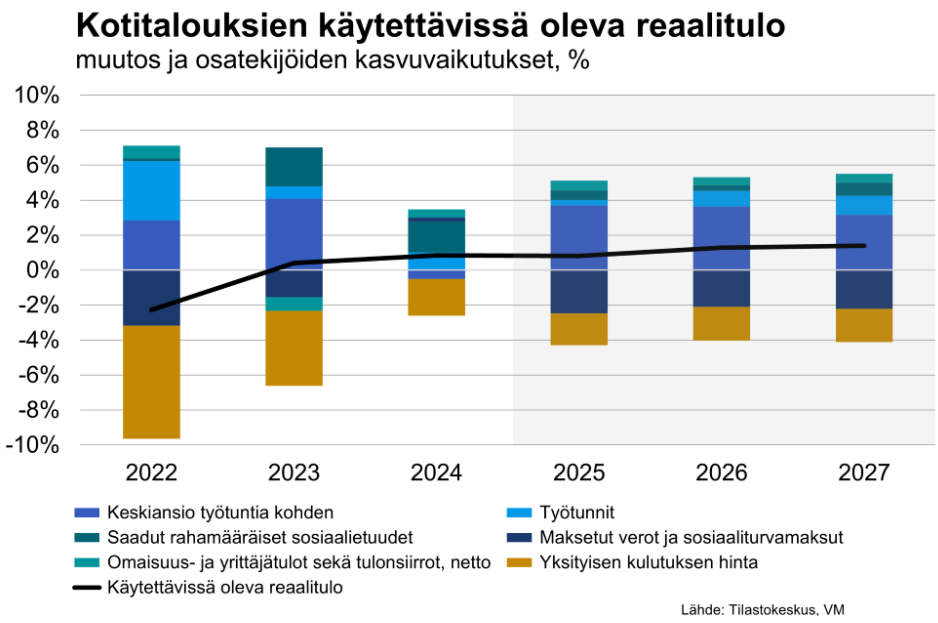

Kotitalouksien yhteenlaskettua ostovoimaa mittaavan käytettävissä olevan reaalitulon[1] ennakoidaan kasvavan vajaan prosentin vuonna 2025.

Ostovoimaa kasvattaa palkkasumman kasvu, joka johtuu teknologiateollisuuden palkkaratkaisua noudattelevasta keskiansioiden noususta. Rahamääräisten sosiaalietuuksien kasvu sen sijaan hidastuu eläkkeiden indeksikorotusten pienentymisen ja sosiaalietuuksiin kohdistuvien leikkausten seurauksena.

Vuosina 2026–2027 ostovoiman ennustetaan paranevan selkeämmin keskiansioiden kasvaessa kuluttajahintoja nopeammin. Ostovoiman kasvun nopeutuminen on kuitenkin pitkälti riippuvaista työllisyystilanteen paranemisesta, jonka arvioidaan tapahtuvan vuonna 2026. Sosiaalietuuksien käypähintainen kasvu on ennustejaksolla hidasta ja reaalisesti ne eivät kasva lainkaan. Yksityisen kulutuksen hinnat nousevat ennusteperiodilla vajaat 2 prosenttia vuodessa.

1 Maksettujen verojen ja sosiaaliturvamaksujen kontribuutio sekä yksityisen kulutuksen hinta esitetään kuviossa vastakkaismerkkisinä, sillä niiden kasvu pienentää kotitalouksien käytettävissä olevaa reaalituloa.

1.5 Kulutus

Inflaation hiipumisesta ja laskevista lainakoroista huolimatta kotitaloudet ovat olleet varovaisia lisäämään kulutustaan. Heikko työllisyystilanne painaa kuluttajien luottamusta, mutta kertyneitä säästöjä aletaan vähitellen purkamaan ja yksityinen kulutus kääntyy kasvuun vuonna 2025.

Julkisen kulutuksen määrä supistuu lähivuosina hallituksen toimintamenosäästöjen ja paikallishallinnon omien säätöjen vuoksi.

Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitulot kääntyivät inflaation hidastuessa kasvuun vuonna 2024, mutta tämä ei heijastunut kotitalouksien kulutukseen, joka jäi edellisvuoden tasolle. Kasvaneiden tulojen ja vaisun kulutuksen seurauksena kotitalouksien säästämisaste nousi selvästi.

Kotitalouksien varovaista kulutuskäyttäytymistä voi heikon työllisyystilanteen ohella selittää myös ns. varallisuusvaikutus. Omistusasunto on monen suomalaisen merkittävin varallisuuserä. Asuntojen hintojen laskiessa vuosina 2023–2024 on myös kotitalouksien varallisuuden arvo laskenut, mikä puolestaan on saattanut heikentää kuluttajien luottamusta ja kulutusta.

Vuonna 2025 yksityinen kulutus kasvaa 1,2 prosenttia korkotason laskun vähentäessä asuntovelallisten velanhoitorasitetta ja kertyneiden säästöjen ohjautuessa vähitellen kulutukseen. Kasvu nopeutuu vuonna 2026 työllisyystilanteen parantuessa. Suurin riskitekijä kulutuksen kasvulle on työllisyyden ennakoitua heikompi kehitys. Ennusteessa on oletettu, että työllisyys kääntyy kasvuun vuoden 2025 aikana.

Yksityisen kulutuksen hintojen arvioidaan nousevan vajaat kaksi prosenttia vuonna 2025 arvonlisäverokantojen korotusten nostaessa tavaroiden ja palveluiden hintoja. Hinnat nousevat samaan tahtiin myös vuosina 2026–2027 ansiotason nousun välittyessä palveluiden hintoihin.

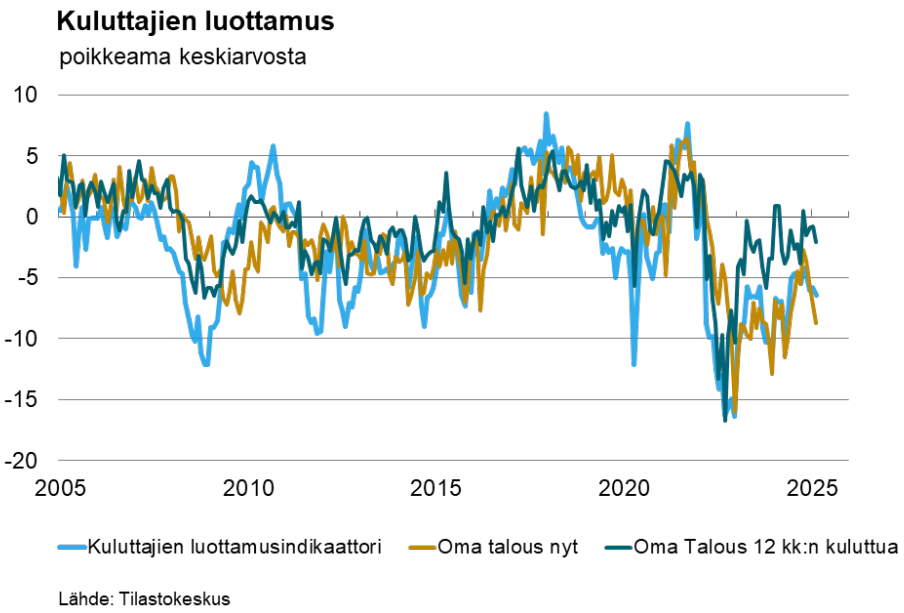

Kuluttajien luottamus on ollut edelleen selvästi keskimääräistä heikompaa. Kuluttajat näkevät Suomen talouden tilanteen ja työttömyyden uhan erityisen synkkänä, mutta näkymät oman talouden tilanteesta 12 kk kuluttua ovat lähempänä keskiarvoaan.

Kestokulutus- ja puolikestävien tavaroiden kulutus väheni edelleen vuonna 2024 ja kestokulutustavaroiden kulutuksen määrä jäi pienemmäksi kuin kertaakaan vuoden 2015 jälkeen. 2000-luvun aikana kotitalouksien kulutuksessa onkin tapahtunut rakenteellista muutosta tavaroiden kulutuksesta palveluiden kulutukseen.

Henkilöautojen ensirekisteröinnit ovat pysyneet niukkoina myös vuoden 2025 alkupuolella, eikä kysynnän siirtyminen käytettyjen autojen kauppaan ole täysin pystynyt korvaamaan uusien autojen vähäistä myyntiä. Kestokulutustavaroiden ostoaikeet kuluttajien luottamuskyselyssä ovat edelleen keskiarvon alapuolella, mistä johtuen kestokulutustavaroiden kulutuksen odotetaan piristyvän merkittävämmin vasta loppuvuodesta 2025.

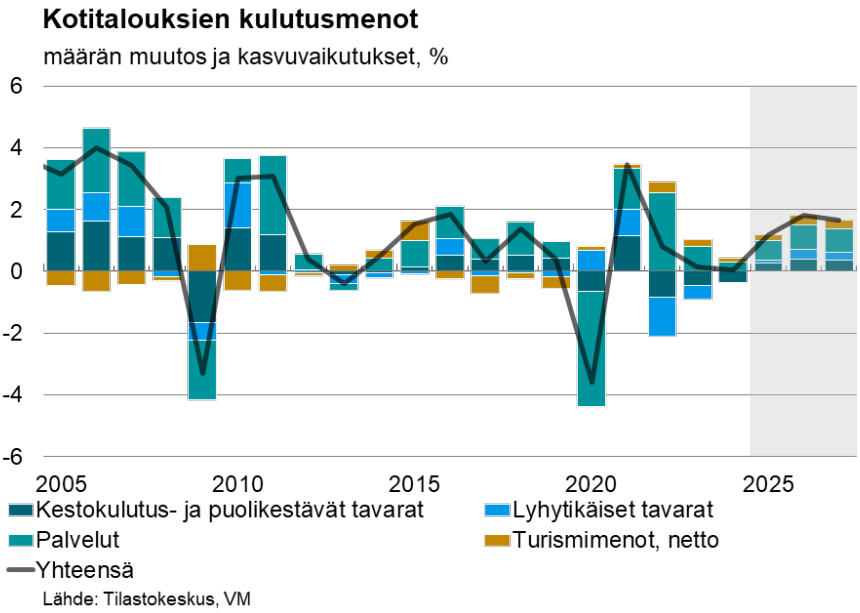

Lyhytikäisten tavaroiden, kuten elintarvikkeiden, energian ja polttoaineiden kulutus ei kasvanut vuonna 2024. Vuonna 2025 energian hintojen laskun ennakoidaan jatkuvan ja elintarvikkeiden hintojen nousu on maltillista suhteessa käytettävissä olevien tulojen kasvuun, mistä johtuen lyhytikäisten tavaroiden kulutuksen ennustetaan kasvavan hieman.

Palveluiden kulutus kasvoi 0,6 prosenttia viime vuonna ja kasvu kiihtyi vuoden loppua kohden. Vuonna 2025 palveluiden kulutuksen kasvun odotetaan nopeutuvan ostovoiman parantuessa.

Kotitalouksien säästäminen ja velkaantuminen

osuus käytettävissä olevista tuloista, %

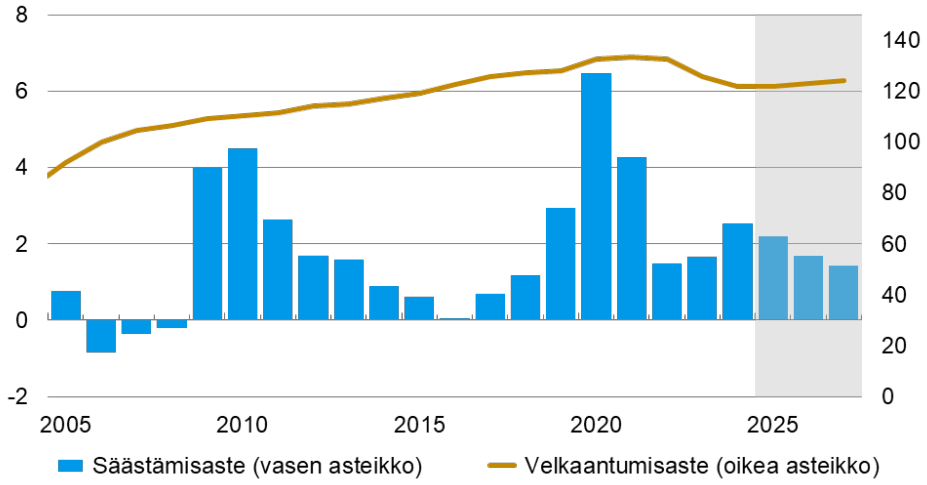

Lähde: Tilastokeskus, VM

Vuonna 2024 nettosäästämisaste nousi 2,5 prosenttiin, kun kotitalouksien kulutus kasvoi käytettävissä olevia tuloja hitaammin. Vuosina 2026–2027 säästämisaste laskee alle kahteen prosenttiin kulutuksen elpyessä.

Kotitalouksien velkaantumisaste laski edelleen vuonna 2024 asuntolainakannan pienentyessä. Uusien asuntolainojen nostot eivät alkuvuonna 2025 ole kuitenkaan enää laskeneet, ja korkotason edelleen laskiessa velkaantumisasteen ennakoidaan kääntyvän hitaasti kasvuun vuosina 2026–2027.

Julkisen kulutuksen kasvu hidastui 0,7 prosenttiin vuonna 2024. Valtion kulutus supistui ja paikallishallinnon kulutuksen kasvu hidastui huomattavasti mm. kuntien ja hyvinvointialueiden sopeutustoimien ansiosta.

Julkisen kulutuksen määrän arvioidaan supistuvan lähivuosina, vaikka väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja puolustusvoimien hankinnat kasvattavat menoja koko ennustejaksolla. Kuluvana vuonna kulutus laskee 0,3 prosenttia, vuonna 2026 0,4 prosenttia ja vuonna 2027 edelleen 0,1 prosenttia. Kulutusmenoja kehitystä jarruttavat mm. hallituksen säästötoimet. Lisäksi kuntien ja hyvinvointialueiden pysyvät sopeutustoimet hidastavat paikallishallinnon kulutusmenojen kasvua kuluvana vuonna.

Julkisen kulutuksen arvo kasvaa ennustevuosina, sillä kulutuksen hinta kasvaa. Julkisen sektorin ansiokehitystä vauhdittavat kunta- ja hyvinvointialoille sovitut palkkausjärjestelmien kehittämisohjelmat sekä hyvinvointialueiden palkkojen yhtenäistämiseen liittyvä sopimus. Näiden kehittämisohjelmien oletetaan pitävän paikallishallinnon ansiokehityksen yleistä ansiokehitystä ripeämpänä vuoteen 2027 saakka. Julkisen sektorin tulevat palkkaratkaisut eivät ole vielä tiedossa, joten tulevien sopimusratkaisujen taso ja ajoitus selviävät vasta myöhemmin.

Taulukko 10. Kulutus

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	Osuus vuonna 2023
Volyymin muutos, %						
Yksityinen kulutus	0,0	-0,1	1,2	1,8	1,7	100,0
kotitaloudet	0,2	0,0	1,2	1,8	1,7	96,1
kestokulutustavarat	-2,8	-4,9	2,2	3,6	3,3	7,1
puolikestävät kulutustavarat	-3,1	-0,4	1,5	2,5	2,2	7,3
lyhytikäiset tavarat	-1,8	0,1	0,4	1,4	1,2	29,2
palvelut	1,7	0,6	1,4	1,7	1,7	52,5
voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutus	-5,0	-3,0	0,5	1,0	1,5	3,6
Julkinen kulutus	3,4	0,7	-0,3	-0,4	-0,1	
Kulutus yhteensä	**1,1**	**0,2**	**0,7**	**1,0**	**1,1**	
Muutos, %						
Yksityisen kulutuksen hinta	4,3	2,1	1,8	1,9	1,9	
Julkisen kulutuksen hinta	5,5	1,7	3,3	3,7	3,5	
Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo	4,7	3,0	2,7	3,2	3,3	
Kotitalouksien käytettävissä oleva reaalitulo	0,4	0,9	0,9	1,3	1,4	
Prosenttia						
Kulutuksen suhde bruttokansantuotteeseen (käypiin hintoihin)	77,1	77,8	77,4	77,1	76,8	
Kotitalouksien säästämisaste	1,7	2,5	2,2	1,7	1,4	
Kotitalouksien velkaantumisaste[1]	125,6	121,8	121,8	123,0	124,2	

[1] Kotitalouksien velat vuoden lopussa suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin.

1.6 Investoinnit

Rakentaminen on kääntymässä kasvuun syvästä kuopasta, mutta asuntorakentamisen elpyminen on hidasta. Yritysten investointeja lisää erityisesti energiasiirtymä, ja puolustushankinnat lisäävät julkisen sektorin investointeja.

Investoinnit vähenivät viime vuonna noin seitsemän prosenttia edellisvuoteen verrattuna, mutta vuoden aikana investointien lasku pysähtyi. Suurin lasku investoinneissa on ollut asuinrakentamisessa, mutta pohja on kuitenkin luultavasti saavutettu, ja muussa kuin asuinrakentamisessa on ollut jo kasvua viime vuonna. Tänä vuonna koko rakentamisen odotetaan elpyvän. Myös kone- ja laiteinvestoinnit ovat vähentyneet, mutta lasku jäänee lyhytaikaiseksi ja investoinnit kasvavat selvästi energiasiirtymän ja puolustusinvestointien vetämänä. Vuonna 2025 investoinnit kasvavat yhteensä 6,5 prosenttia, vuonna 2026 3,6 prosenttia ja 4,0 prosenttia vuonna 2027.

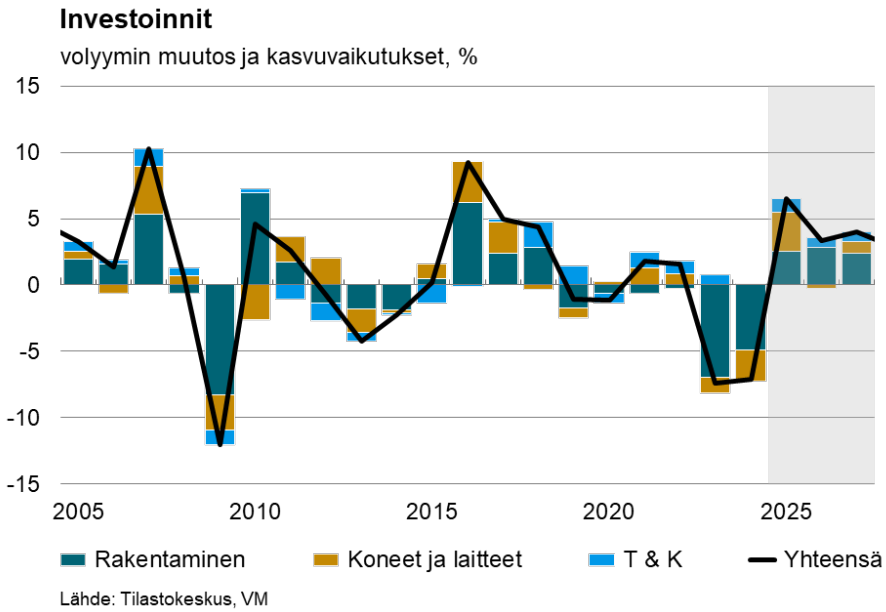

Asuinrakennusinvestoinnit ovat vähentyneet huipustaan vuoden 2022 alussa noin 36 prosenttia. Eniten on laskenut markkinaehtoinen asuntojen uudisrakentaminen ja uudet aloitetut kohteet ovat olleet pääosin tuettua asuntorakentamista. Myös

korjausrakentaminen on vähentynyt, mutta paljon vähemmän kuin uudisrakentaminen. Vuoden 2024 aikana lasku näyttäisi kuitenkin pysähtyneet ja tänä vuonna asuntorakentamisen odotetaan kääntyvän noin 5 prosentin kasvuun.

Merkkejä paremmasta on näkyvissä. Asuntomarkkinat ovat jossain määrin elpyneet, kun korot ovat laskeneet selvästi. Kauppamäärät ovat kohonneet, vaikka ovatkin edelleen normaalitason alapuolella. Myös asuntojen hintojen lasku on ainakin pysähtynyt. Asunnoille pitäisi myös olla kysyntää, sillä maan sisäinen muuttoliike ja vilkas maahanmuutto kasvattavat asuntojen tarvetta. Tällä hetkellä rakennetaan selvästi vähemmän kuin, mitä pidemmän aikavälin tarve on. Asuntorakentamisen toipuminen kuitenkin kestää, sillä valmiita asuntoja on edelleen myymättä viime vuosien vilkkaan rakentamisen jäljiltä ja uusien ja vanhojen asuntojen hintaero on edelleen liian suuri, jotta uusien asuntojen rakentaminen käynnistyisi nopeasti.

Uudisrakentamisen volyymi-indeksi

muutos vuodentakaiseen, %

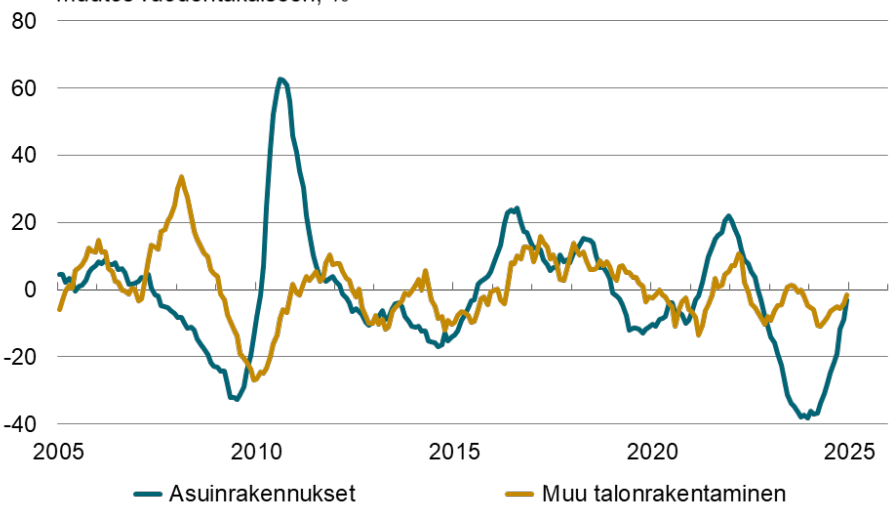

Lähde: Tilastokeskus

Muun rakentamisen tilanne on parempi kuin asuinrakentamisen. Lasku on ollut pienempi kuin asuinrakentamisessa ja viime vuoden aikana nähtiin jopa kasvua. Muu talonrakentaminen kasvaa tänä vuonna noin 5 prosenttia ja ensi vuonna 4,5 prosenttia. Rakentamisen toipumista vauhdittaa energiasiirtymään liittyvä rakentaminen sekä hallituksen investointiohjelma, joka lisää liikenneverkon investointeja. Vihreän siirtymän investointisuunnitelmia on noin 280 miljardin euron edestä

Suomeen. Hankkeisiin liittyy suurta epävarmuutta ja suurin osa jää toteutumatta. Lähivuosille on kuitenkin tiedossa varsin paljon hankkeita, joista merkittävä osa on jo joko aloitettu tai päätetty. Toteutuvia hankkeita ovat erityisesti datakeskus-, tuulivoima- ja akkuinvestoinnit.

Energiasiirtymään liittyvät investoinnit lisäävät myös kone- ja laiteinvestointeja. Viime vuoden lasku kone- ja laiteinvestoinneissa on jäämässä väliaikaiseksi ja tänä vuonna ne kasvavat noin 13 prosenttia. Suuri lisäys investointeihin tulee hävittäjä- ja muista puolustusinvestoinneista. Energiainvestointeja tehdään myös edelleen varsin paljon. Niiden myötä lisääntynyt edullisen ja puhtaan energian tarjonta on tehnyt Suomesta houkuttelevan investointikohteen ja energiasiirtymän. Lisäksi kasvua tulee digitalisaatioon ja tekoälyn hyödyntämiseen liittyvistä satsauksista. Investointeihin vaikuttavat myös aseapupaketit Ukrainalle, koska ne näkyvät negatiivisina investointeina kansantalouden tilinpidossa.

Tutkimus- ja tuotekehitysinvestoinnit sekä ohjelmisto- ja tietokantainvestoinnit ovat olleet kasvussa, ja kasvun odotetaan jatkuvan myös tulevina vuosina. Suomen tavoitteena on nostaa tutkimus- ja kehitysrahoituksen osuus neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. Tätä tavoitetta tukevat julkisen T&K-rahoituksen kasvu, vuoden 2023 alussa voimaan tullut T&K-menojen verovähennysoikeus sekä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen kautta saatavat tuet ja lainat. Lisäksi teknologian nopea kehitys kannustaa yrityksiä lisäämään panostuksiaan tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

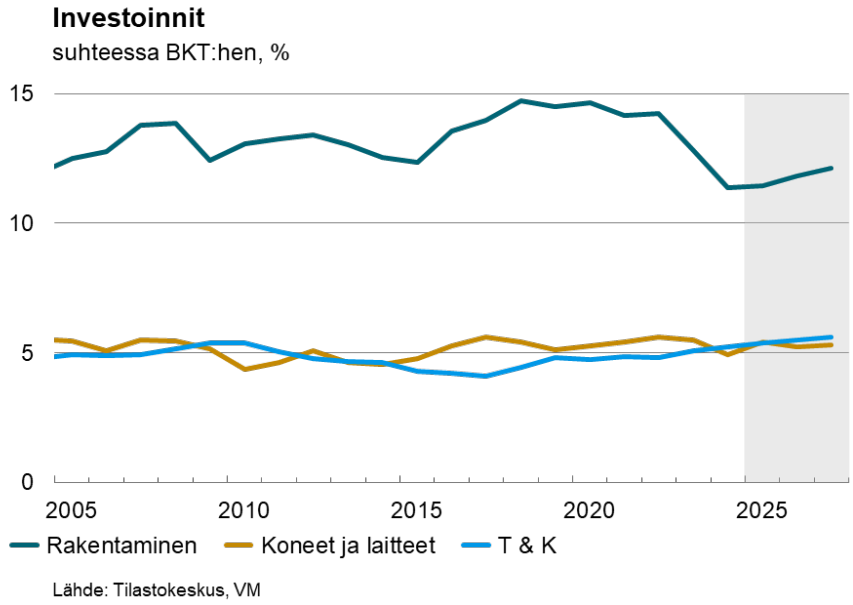

Julkiset investoinnit kasvoivat viime vuonna yli seitsemän prosenttia, ja kasvuvauhti kiihtyy merkittävästi vuonna 2025. Tähän vaikuttavat erityisesti valtionhallinnon panostukset rajavalvontaan ja maanpuolustukseen sekä EU:n investointirahoitus. Lisäksi T&K-rahoituslaki kasvattaa valtionhallinnon investointeja tutkimus- ja kehittämistoimintaan huomattavasti vuosina 2024–2030.

Vuonna 2025 ilmavoimien monitoimihävittäjien ensimmäiset toimitukset lisäävät julkisia investointeja merkittävästi, ja investointitaso pysyy korkeana useita vuosia. Paikallishallinnon investointitarpeet säilyvät suurina johtuen kasvukeskusten infrainvestointipaineista ja rakennuskannan korjaustarpeista. Samalla kuitenkin kohonneet kustannukset ja rahoituskulut voivat hidastaa investointien toteutumista. Hallituksen päätöksillä on keskeinen rooli julkisten investointien kehityksessä.

Taulukko 11. Kiinteät investoinnit pääomatavaratyypeittäin

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	Osuus vuonna 2023
Volyymin muutos, %						
Talorakennukset	-13,0	-10,5	5,0	6,4	5,1	44,9
asuinrakennukset	-19,0	-14,0	5,0	8,0	6,0	23,3
muut talorakennukset	-4,1	-6,0	5,0	4,5	4,0	19,6
Maa- ja vesirakennukset	-7,7	-1,6	4,0	2,0	2,0	9,9
Koneet ja laitteet	-5,1	-10,0	13,0	-1,0	4,0	23,4
T&K-investoinnit[1]	3,9	0,5	4,0	3,0	3,0	21,7
Yhteensä	**-2,9**	**-6,8**	**7,2**	**5,3**	**6,1**	**100,0**
yksityiset	-8,3	-10,2	4,7	4,7	5,0	82,4
julkiset	-2,8	7,4	13,5	-1,5	0,1	17,6
Investointien hinta, yhteensä	4,8	0,4	0,7	2,0	2,1	
Investointien osuus BKT:sta (käypiin hintoihin), %						
Kiinteät investoinnit	23,4	22,3	22,6	23,1	23,4	
yksityiset	19,3	17,4	17,8	18,4	19,3	
julkiset	4,1	4,8	4,7	4,6	4,1	

[1] Sisältää henkiset omaisuustuotteet ja kasvatettavat varat.

1.7 Kotimainen tuotanto

Kokonaistuotanto on kääntymässä kasvuun. Käänne on seurausta ennen muuta teollisuuden ja rakentamisen kohenevasta kehityksestä.

1.7.1 BKT ja tuottavuus

Koko talouden arvonlisäys laski hieman vuonna 2024 jo toisena vuonna peräkkäin. Laskun syynä olivat osin eri tekijät kuin vuonna 2023. Viime vuonna supistui yhä rakennustuotanto, mutta myös teollisuustuotanto. Jalostustoimialoilla meni siis huonosti. Palvelualojen tuotannon kasvu ylläpiti toimeliaisuutta taloudessa ja alkutuotanto oli vilkasta.

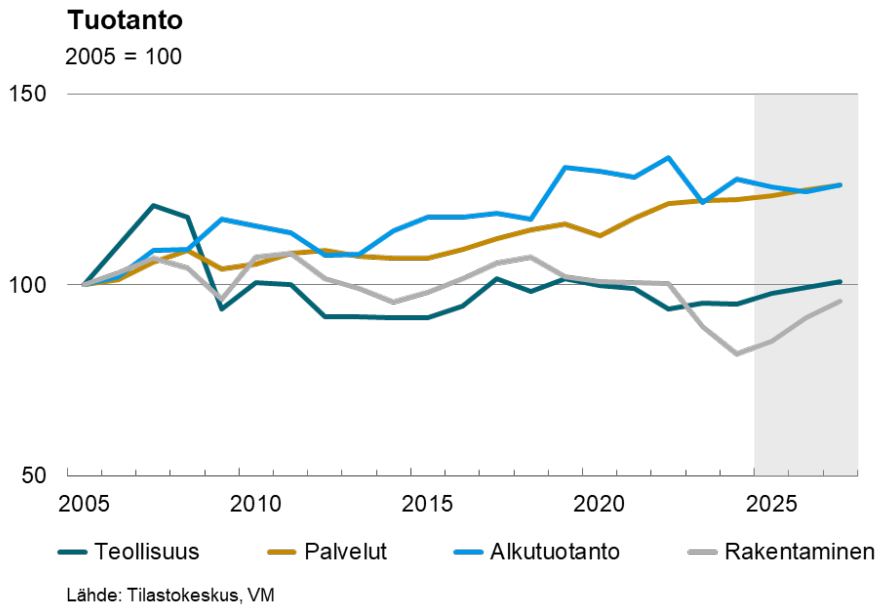

Talouden tuottavuuden kehitys on ollut heikkoa. Vuosina 2022–2024 arvonlisäys tehtyä työtuntia kohden supistui keskimäärin runsaat puoli prosenttia vuodessa. Erityisesti rakentamisessa ja palveluissa tuottavuus on keskimäärin supistunut kolmen viime vuoden ajan. Suhdanneluonteisesti työn tuottavuus paranee vuonna 2025, kun tuotanto lisääntyy ennen kuin työvoimaa tarvitaan merkittävämmin lisää. Vuosina 2026 ja 2027 tuottavuuden kasvu hidastuu uudestaan, kun työllisyys kasvaa viiveellä ja tuotannon kasvu hiipuu.

BKT:n kasvu jaettuna työllisiin, tunteihin ja tuottavuuteen

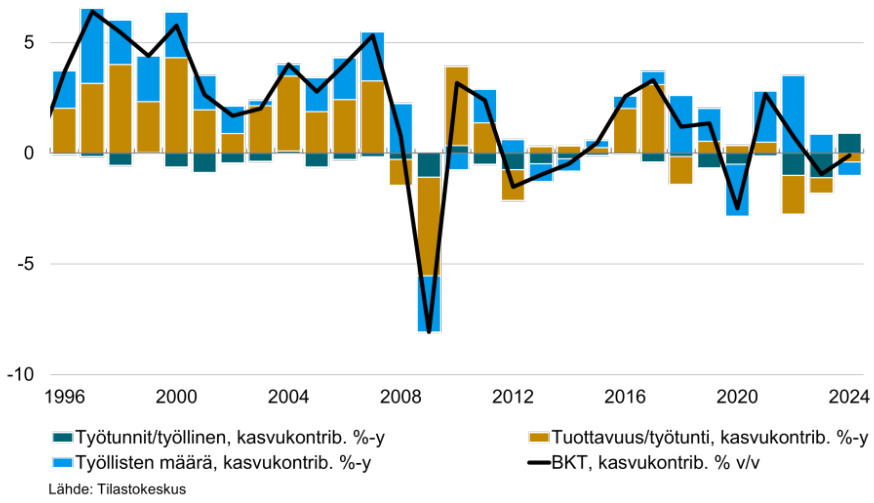

Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2025 kokonaistuotanto kääntyy kasvuun. Teollisuustuotanto hyötyy vientikysynnän elpymisestä ja palvelutuotanto reaaliansioiden noususta sekä muiden toimialojen piristymisestä. Rakennustuotannon jyrkkä lasku on päättymässä, mutta rakentaminen on vielä vaisua alkuvuonna. Vuonna 2025 koko talouden arvonlisäys kasvaa 1,3 prosenttia. Kasvu on laaja-alaista, sillä päätoimialoista vain alkutuotannon odotetaan supistuvan. Korkojen lasku lisää rakentamisen kysynnän elpymistä vuonna 2026 ja alasta muodostuu kasvun moottori kokonaistuotannolle. Myös palvelutuotanto vauhdittuu palkkojen nousun myötä. Vuonna 2026 kokonaistuotanto lisääntyy 1½ prosenttia ja sama vauhti jatkuu vuonna 2027. Kasvu vastaa 2000-luvun keskimääräistä vauhtia.

Kokonaistuotanto toimialoittain

volyymin muutos ja kasvuvaikutukset, %

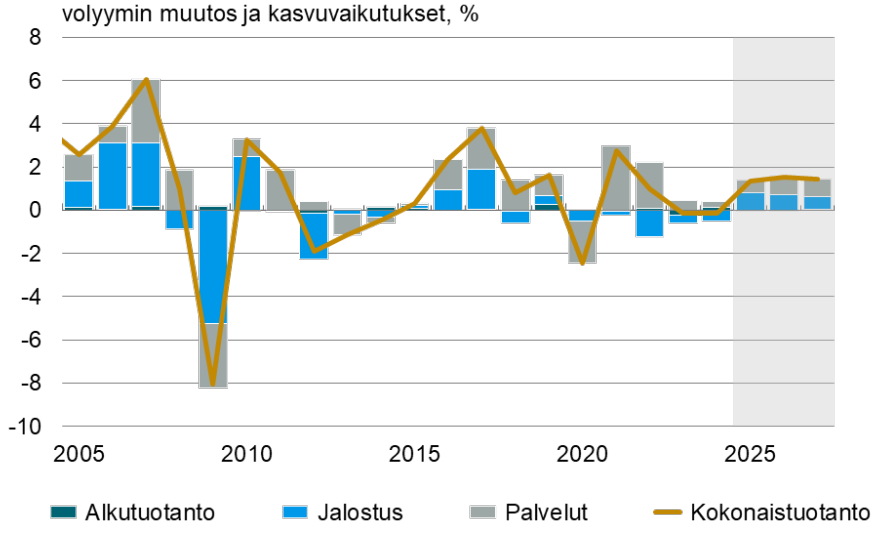

Lähde: Tilastokeskus, VM

Päätoimialojen liikevaihdon kehitys

2021 = 100, kausitasoitettu

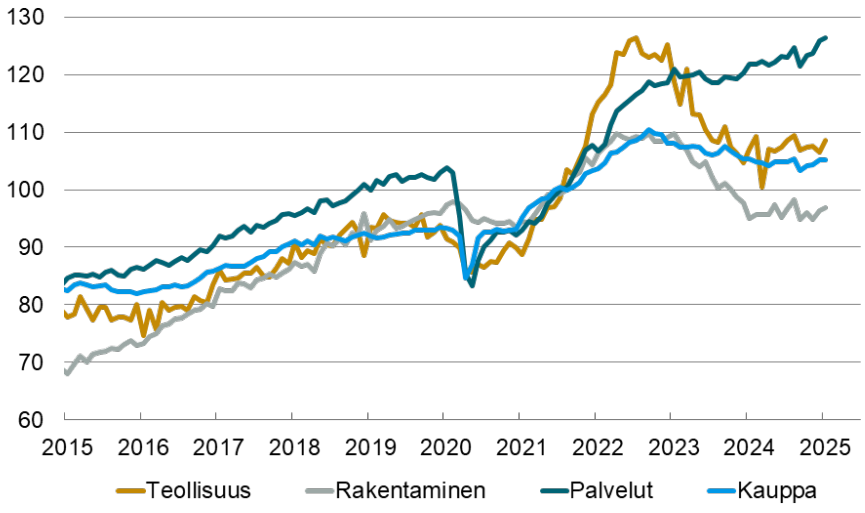

Lähde: Tilastokeskus

1.7.2 Toimialat

Arvonlisäyksen volyymi kasvoi talven aikana kaikilla ja koko viime vuoden osalta useimmilla teollisuuden toimialoilla. Kasvussa olivat v. 2024 etenkin metsä-, elektroniikka-, ja kemianteollisuudessa. Tästä huolimatta metalliteollisuuden arvonlisän heikkenemisen vuoksi koko teollisuuden kumulatiivinen arvonlisä on edellisen vuoden osalta lievästi negatiivinen. Teollisuuden arvonlisäyksen odotetaan kuitenkin kasvavan kuluvana vuonna noin kolme prosenttia, jonka jälkeen kasvu puolittuu 1,5 prosenttiin vuosina 2026 ja 2027. Lievästä heikkenemisestä huolimatta, teollisuuden arvonlisäyksen trendi oli viime vuonna noususuuntainen.

Vaikka arvonlisäys nousi talven aikana, teollisuuden liikevaihto jatkoi laskua, koska hinnat laskivat. Liikevaihto oli v. 2024 noin neljän prosentin verran alempi toissa vuoteen verrattuna. Liikevaihto laski viime vuonna etenkin kemianteollisuuden alalla. Vastaavasti vain sähkö- ja elektroniikkateollisuuden liikevaihto kasvoi viime vuonna. Heikkoudesta huolimatta, teollisuuden liikevaihdon kehitys pysyi viime vuonna lähellä sen pitkän aikavälin trendiä.

Uudet tilaukset ovat kasvaneet talven aikana kaikilla teollisuuden aloilla, etenkin metalliteollisuudessa. Metalliteollisuuden uudet tilaukset nousivat talvella yli 30 prosenttia Turun telakan laivatilauksen ja Valmetin sellutehdastilauksen vauhdittamana. Vuositasolla tilauskirjat täyttyivät karkeasti toissavuotta vastaavalla tasolla. Paperi ja kartonkituotteiden heikko tilauskanta veti kuitenkin teollisuussektorin uusien tilauksien arvon toissavuodesta vajaan puolen prosentin alas.

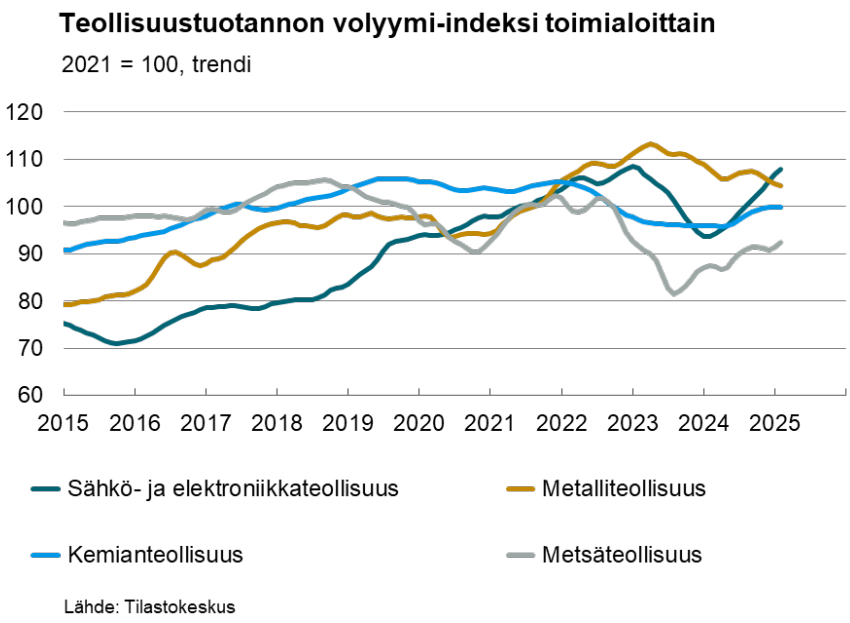

Rakentamisen arvonlisän jyrkkä lasku pysähtyi viime vuoden aikana. Tänä vuonna rakentamisen toipumisen odotetaan alkavan. Rakentamisen liikevaihdon volyymi on jo ollut kasvussa ja erittäin heikot rakentamisen näkymät ovat hieman parantuneet. Vuonna 2025 rakentamisen arvonlisä kasvaa noin neljä prosenttia ja kasvu nopeutuu ensi vuonna noin seitsemään prosenttiin. Rakentamisen toipumista tukevat asuntorakentamisen elpyminen sekä energiasiirtymään liittyvät investoinnit.

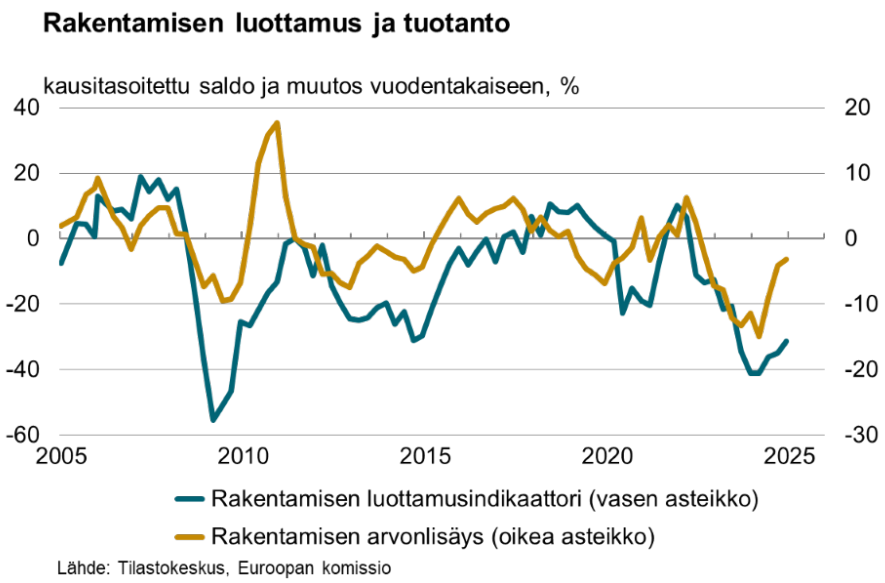

Kaupan toimialoilla vuosi 2024 oli heikko ja kaupan arvonlisäyksen volyymi väheni 1,8 prosenttia. Syyskuussa tapahtunut yleisen arvonlisäverokannan nosto näkyi vähittäiskaupassa myynnin määrän selvänä laskuna. Muissa yksityisissä palveluissa arvonlisäyksen volyymi pysyi viime vuonna vuoden 2023 tasolla. Informaatio- ja viestintäpalvelut kasvoivat, mutta rahoitus- ja vakuutuspalvelut sekä liike-elämän palvelut vähenivät.

Kaupan myynnin määrä on alkuvuonna pysynyt ennallaan, mutta vähittäiskaupan luottamus on viime syksyn jälkeen parantunut lähelle normaalitasoaan, eli yritykset eivät enää odota myynnin laskevan. Vuonna 2025 kaupan arvonlisäys pysyy viime vuoden tasolla, mutta vuonna 2026 kaupan odotetaan kasvavan lähes kaksi prosenttia.

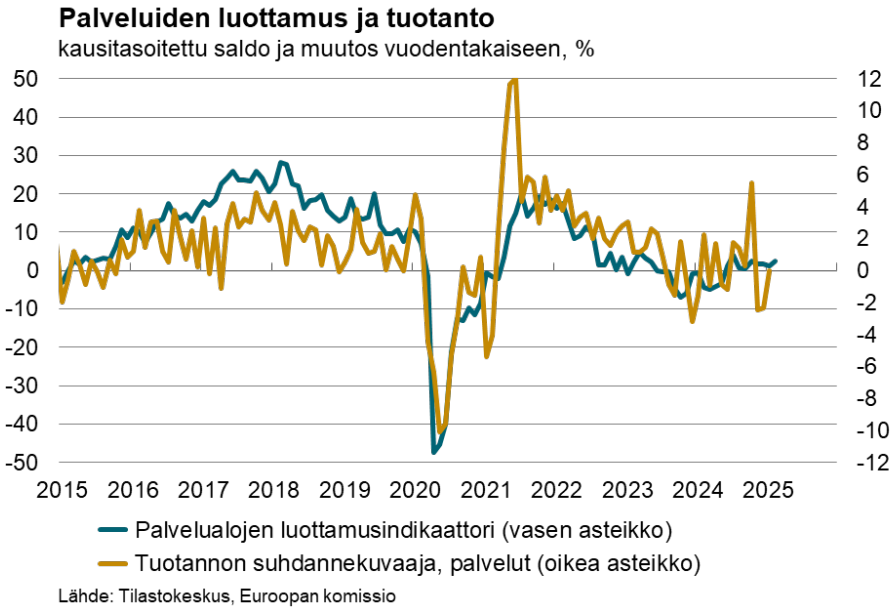

Muissa yksityisissä palveluissa myynnin määrä on alkuvuonna kasvanut hieman. Palveluiden luottamus on myös kohentunut viime syksyn jälkeen, mutta on edelleen keskimääräistä heikompaa.

Vuonna 2025 palveluiden arvonlisäys kasvaa vajaan prosentin ja vuonna 2026 reilun prosentin, kun korkotason lasku ja suhdannetilanteen paraneminen teollisuudessa ja rakentamisessa lisäävät yksityisten palvelujen kysyntää.

Taulukko 12. Tuotanto toimialoittain

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	Osuus vuonna 2023[1]
Volyymin muutos, %						
Teollisuus	1,6	-0,2	3,0	1,5	1,5	20,6
Rakentaminen	-11,1	-8,1	4,0	7,0	5,0	6,2
Maa- ja metsätalous	-9,0	5,1	-1,5	-1,0	1,4	2,6
Teollisuus ja rakentaminen	-1,3	-2,0	3,2	2,8	2,3	26,8
Palvelut	0,6	0,3	0,8	1,2	1,1	70,6
Tuotanto yhteensä perushintaan	**-0,2**	**-0,2**	**1,3**	**1,5**	**1,4**	**100,0**
Bruttokansantuote markkinahintaan	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	
Kansantalouden työn tuottavuus	0,0	-0,4	1,0	0,5	0,4	

[1] Osuus käypähintaisesta tuotannosta perushintaan.

1.8 Työmarkkinat

Työmarkkinoiden kehityksessä käänne parempaan siirtyy vuoteen 2026. Työttömyys jää rakenteellista tasoaan korkeammaksi.

Työmarkkinoiden tilanne on vähitellen vakautumassa. Työllisten määrä väheni vuonna 2024 prosentin ja 20–64 -vuotiaiden työllisyysaste laski 76,7 prosenttiin työikäisestä väestöstä. Viime vuosi oli ensimmäinen kolmeen vuoteen, kun työllisten määrä supistui, mutta työllisyysaste on yhähistoriaan nähden korkealla tasolla . Työllisten määrän väheneminen oli laaja-alaista, sillä työllisyys supistui niin alkutuotannossa kuin jalostustoimialoillakin. Työllisyyden laskua hidasti työllisten määrän kasvu sosiaalipalveluissa ja majoitus- sekä ravitsemispalveluissa kuten myös liikenteen palveluissa. Työvoimatiedustelun mukaan työtuntien määrä supistui työllisten määrää vähemmän, 0,3 prosenttia, joten keskimääräinen työaika lisääntyi työllistä kohden. Kehitykseen vaikutti kokoaikaisten palkansaajien määrän lisääntyminen ja osa-aikaisten vähentyminen.

Alkuvuonna 2025 työllisten määrä on trendihavaintojen mukaan vielä supistunut, mutta avoimien työpaikkojen määrä ei enää. Selvempi suunta työmarkkinoilla antaa vielä odottaa alkamistaan. Vuonna 2025 työllisten määrä lisääntyy 0,2 prosenttia, sillä työvoiman kysyntä elpyy vasta vuoden mittaan talouden kasvun nopeutuessa hitaasti. Avoimia työpaikkoja oli viime vuoden lopulla selvästi paria aiempaa vuotta vähemmän niin palveluissa kuin jalostuksessa. Lisäksi yritykset suunnittelevat keväällä työllistävänsä vähemmän ihmisiä varsinkin rakennustoiminnassa ja teollisuudessa. Osaavan työvoiman yleinen puute saa yritykset kuitenkin pitämään jossain määrin kiinni työntekijöistään, sillä taloudessa on toipumisen merkkejä. Työtuntien määrä kääntyy kasvuun ennen kuin työllisten määrä, kun lomautukset vähenevät ja yritykset lisäävät ensin nykyisen työvoimansa käyttöä. Lisääntynyt maahanmuutto tukee työvoiman tarjontaa suuren työttömien määrän lisäksi. Vielä vaimean talouskasvun vuoksi hallituksen työllisyyttä tukevien politiikkatoimien ei odoteta merkittävästi lisäävän työllisten määrää, vaikka ne työn tarjontaa tukevatkin.

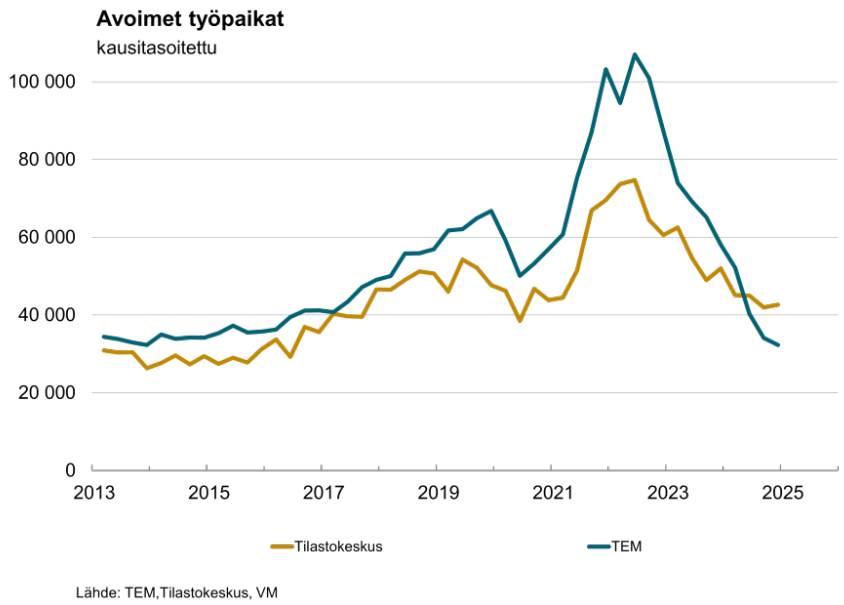

Lähde: TEM,Tilastokeskus, VM

Vuosina 2026 ja 2027 talouden kasvu on julkisen talouden sopeutuksesta huolimatta varsin vahvaa ja työllisyys lisääntyy keskimäärin noin prosentin verran vuosittain. Työllisyyden kasvu on laaja-alaista ja sitä tukee myös hallituksen työvoiman tarjontaa lisäävät toimet, joista ensimmäiset astuivat voimaan vuonna 2024. Vuoteen 2027 mennessä toimet lisäävät työllisten määrää oletusten mukaan muutamalla kymmenellä tuhannella. 15–64 -vuotiaiden työllisyysaste nousee vajaaseen 73 prosenttiin, mutta jää edellistä huippua vuonna 2022 matalammalle tasolle. Kysynnän ja politiikkatoimien lisäksi työllisyyden kasvua tukee myös lisääntyvä työikäinen väestö. Vuonna 2027 15–64 -vuotiaita arvioidaan lisääntyneen maahanmuuton vuoksi olevan lähes 60 000 henkilöä enemmän kuin vuonna 2024. Viime vuosina lisääntynyt nettomaahanmuutto on nostanut työikäisen väestön kasvuun ja kääntänyt vuonna 2011 alkaneen laskusuunnan.

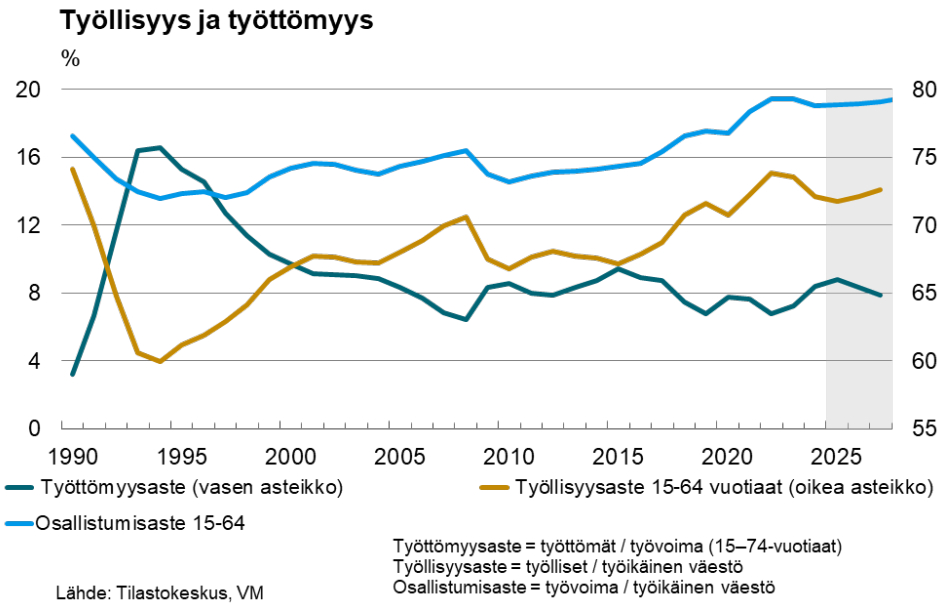

Työttömien määrä lisääntyi vuonna 2024 laaja-alaisesti ja varsinkin rakennus- sekä asiantuntija-ammateissa. Alkutuotantoammateissa työttömyys supistui. Työttömien miesten määrä kasvoi hieman naisten työttömyyttä enemmän. Erityisesti 35–44 -vuotiaiden ikäryhmässä miesten työttömyys lisääntyi paljon samoin kuin naisten ikäryhmässä 25–34 vuotiaat. Työmarkkinoilla on siten paljon työvoimaa, 8 000 enemmän kuin edellisenä vuonna ja yhtä paljon kuin viimeksi on ollut vuonna 2015. Työvoiman määrää on kasvattanut myös vilkas maahanmuutto.

Työttömyyden nousu jatkuu vaimeampana vuonna 2025. Erityisesti palveluiden kustannusongelmat jarruttavat toimialan työllisyyden kohentumista ja lisäävät työttömyyttä. Myös jalostustoimialoilla työvoiman kysynnän lisäys jää niukaksi ja työttömyyden lasku vähäiseksi. Työttömyysaste nousee keskimäärin lähes yhdeksään prosenttiin koko taloudessa vuonna 2025.

Talouden ja työllisyyden kasvun kiihtyminen vuosina 2026 ja 2027 vähentää työttömyyttä, mutta ammattitaitoisen työvoiman osaamisvaatimukset hidastavat työttömyyden laskua. Työttömyysaste jää vuonna 2027 noin kahdeksaan prosenttiin, joka on noin puoli prosenttiyksikköä enemmän kuin EU:n yhteisellä menetelmällä arvioitu rakenteellisen työttömyyden taso Suomessa.

Taulukko 13. Työvoimatase

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
1 000 henkeä keskimäärin vuodessa					
Työikäinen väestö (15–74-vuotiaat)	4 131	4 153	4 173	4 191	4 203
Työikäinen väestö (15–64-vuotiaat)	3 442	3 474	3 497	3 516	3 531
Työvoima (15–74-vuotiaat)	2 832	2 840	2 857	2 875	2 892
Työlliset (15–74-vuotiaat)	2 628	2 602	2 606	2 635	2 664
siitä 15–64-vuotiaat	2 532	2 504	2 508	2 535	2 563
Työttömät (15–74-vuotiaat)	204	238	251	240	228
Määrän muutos, 1 000 henkeä					
Työikäinen väestö (15–64-vuotiaat)	21	32	23	19	15
Työlliset (15–64-vuotiaat)	6	-28	4	28	28
Prosenttia					
Työllisyysaste (15–64-vuotiaat)	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat)	77,9	76,7	76,4	76,8	77,3
Työttömyysaste (15–74-vuotiaat)	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9
1 000 henkeä vuoden aikana					
Maahanmuutto, netto	58	49	45	40	35

1.9 Keskipitkän aikavälin näkymät 2028–2029

Keskipitkällä aikavälillä Suomen talouden odotetaan kasvavan 1,4 prosenttia vuosittain. Työllisyysaste nousee 73,7 prosenttiin vuonna 2029. Bruttokansantuote kasvaa potentiaalista tuotantoa nopeammin tarkastelujaksolla, ja tuotantokuilu sulkeutuu vuonna 2029.

Keskipitkän aikavälin kehitysarvio perustuu arvioon potentiaalisen tuotannon kehityksestä, sillä sen ajatellaan määrittävän talouden kasvuedellytykset lyhyen aikavälin jälkeen.[1] Potentiaalinen tuotanto viittaa talouden pitkän aikavälin kasvu-uraan tai kestävään, vakaan inflaation takaavaan tuotannon tasoon, joka on saavutettavissa talouden kapasiteetin ollessa normaalikäytössä.[2]

Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuosina 2028 ja 2029 bruttokansantuotteen kasvu on 1,4 prosenttia vuodessa. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, joiden kehityksen arvioidaan pysyvän vahvana, vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena. Suomen talouden arvioidaan olevan yhä normaalikapasiteettinsa alapuolella vuonna 2028. Tuotanto kuitenkin lähestyy arvioitua potentiaalisen tuotannon tasoa ja tuotantokuilu umpeutuu tarkastelujakson lopulla vuonna 2029.

Työllisyysasteen (15–64 vuotiaat) arvioidaan kasvavan maltillisesti vuosina 2028 ja 2029. Vuonna 2028 työllisyysaste nousee 73,2 prosenttiin ja on vuonna 2029 73,7 prosenttia. Työllisyyden positiiviseen kehitykseen vaikuttaa suhdannekehityksen

1 Valtiovarainministeriö käyttää potentiaalisen tuotannon ja tuotantokuilun arvioinnissa EU:n komission ja jäsenmaiden yhdessä kehittämää tuotantofunktiomenetelmää, jossa potentiaalisen tuotannon kasvu jaetaan arvioihin potentiaalisen työpanoksen, pääoman ja potentiaalisen kokonaistuottavuuden kehityksestä. Potentiaalinen tuotanto ja tuotantokuilu ovat havaitsemattomia muuttujia, joiden arviointiin liittyy epävarmuutta etenkin voimakkaan suhdannesyklin sekä tuotantorakenteen nopean muutoksen aikana.

2 Keskipitkällä aikavälillä bruttokansantuotteen kasvu määräytyy potentiaalisen tuotannon kasvun perusteella. Vuosien 2028 ja 2029 bruttokansantuotteen kasvu sovitetaan niin, että tuotantokuilu sulkeutuu vuonna 2029.

lisäksi hallituksen rakennepoliittiset työllisyystoimet. Työttömyysasteen arvioidaan puolestaan laskevan ja työttömyyskuilun oletetaan sulkeutuvan vuonna 2029.[3] Vuonna 2029 työttömyysasteen arvioidaan olevan 7,3 prosenttia.

Kuluttajahintojen kasvun arvioidaan saavuttavan Euroopan keskuspankin keskipitkän aikavälin inflaatiotavoitteen jo vuonna 2028. Kuluttajahintojen muutoksen arvioidaan olevan 2 prosenttia vuosina 2028 ja 2029.

Vuosien 2025–2029 aikana potentiaalisen tuotannon arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 0,9 prosenttia vuodessa. Potentiaalisen tuotannon kehitys riippuu työpanoksen, pääomakannan ja kokonaistuottavuuden kehityksistä. Vuosien 2025–2029 aikana työpanoksen keskimääräisen kasvukontribuution arvioidaan olevan noin 0,4 prosenttia vuodessa. Työpanoksen kasvukontribuutiota heikentää työllistä kohden laskettujen työtuntien kasvuvaikutuksen jo pitkään jatkunut negatiivinen kehitys. Positiivisen nettomaahanmuuton seurauksena työikäisen väestön arvioidaan kasvavan. Työikäisen väestön kasvu lisää työpanoksen kasvuvaikutusta.

Työpanoksen lisäksi talouden tuotantoedellytyksiin vaikuttaa pääomakanta. Pääomakannan kasvu lisää potentiaalisen tuotannon kasvua keskimäärin noin 0,4 prosenttia vuosittain vuosina 2025–2029. Pääomakannan kasvukontribuutio on pysynyt verrattain vakaana koko 2000-luvun.

Kolmas potentiaalisen tuotannon kasvun lähde on kokonaistuottavuus. Sen kasvun arvioidaan vahvistuvan hieman tarkastelujakson lopulla verrattuna 2020-luvun alkuvuosiin. Kokonaistuottavuuden kasvu on kuitenkin heikkoa verrattuna 2000-luvun alkuun. Heikompaa kasvua selittää mm. talouden rakennemuutos. Korkean tuottavuuden toimialojen tuotanto on supistunut ja koko talouden rakenne on palveluvaltaistunut. Hidas tuottavuuden kasvu on ollut yleistä myös muualla kehittyneissä talouksissa, mutta Suomessa työn tuottavuuden kasvu on ollut erityisen hidasta. Vuosina 2025–2029 kokonaistuottavuuden kasvuvaikutuksen arvioidaan olevan keskimäärin vain noin 0,1 prosenttia vuodessa, kun 2000-luvun alkupuolella kasvuvaikutus ylsi keskimäärin noin kahteen prosenttiin vuodessa.

3 Työttömyyskuilulla tarkoitetaan työttömyysasteen ja NAWRU-työttömyysasteen erotusta. NAWRU-työttömyysasteella viitataan siihen työttömyysasteen tasoon, missä työmarkkinat ovat tasapainossa ja (palkka)inflaatiopaineet pysyvät vakaana.

Potentiaalisen tuotannon kasvu ja sen osatekijät

EU–menetelmän mukaan, %

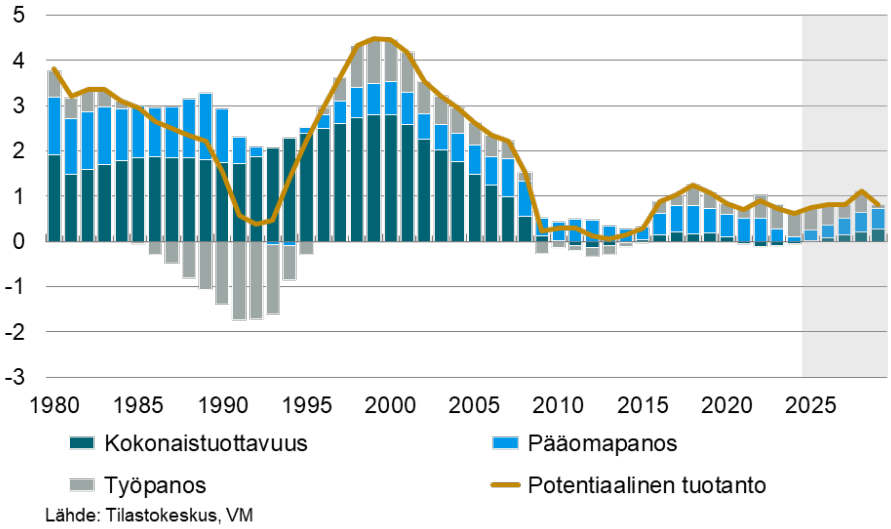

Lähde: Tilastokeskus, VM

Taulukko 14. Keskeisiä lukuja keskipitkällä aikavälillä

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT markkinahintaan, volyymin muutos, %	-0,9	-0,1	1,3	1,6	1,5	1,4	1,4
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	273	276	286	298	309	320	331
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,6	0,9	1,6	1,8	2,0	2,0
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	8,8	8,3	7,9	7,6	7,3
Työllisyysaste, %	73,6	72,1	71,7	72,1	72,6	73,2	73,7
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta[1]	-2,2	-2,9	-2,2	-1,4	-0,8	-0,5	0,0
Potentiaalisen tuotannon kasvu, %[1]	0,7	0,6	0,8	0,8	0,8	1,1	0,8
Suhteessa BKT:hen, %							
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä	-3,0	-4,4	-3,8	-3,2	-3,3	-3,1	-3,3
Valtionhallinto	-3,3	-3,6	-3,9	-3,5	-3,5	-3,5	-3,9
Kuntahallinto	-0,4	-0,4	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4
Hyvinvointialueet	-0,6	-0,7	0,0	0,0	-0,1	-0,3	-0,4
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,2	0,7	0,9	0,9	1,3	1,3
Rakenteellinen jäämä	-1,7	-2,7	-2,5	-2,4	-2,8	-2,7	-3,3
Julkisyhteisöjen velka	77,5	82,1	85,3	86,3	86,7	88,2	89,9
Valtionvelka	57,3	61,3	64,1	64,8	65,5	66,7	68,3

[1] Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä.

2 Julkinen talous

2.1 Julkisyhteisöt yhteensä

Julkisyhteisöjen vuosi 2024 oli heikko. Alijäämä syveni 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkinen velka kasvoi 82,1 prosenttiin. Alijäämä alkaa parantua ja velkaantumisvauhti hidastua vuodesta 2025 alkaen sopeutustoimien ja suhdanteen vetämänä, vaikka suuret puolustushankinnat rasittavat menoja. Alijäämä heikkenee 3,3 prosenttiin hetkellisen parantumisen jälkeen, kun puolustusmenot kasvavat voimakkaasti vuonna 2029. Alijäämä jää koko ennustekaudella suuremmaksi kuin 3 % suhteessa BKT:hen.

Julkisen talouden tilanne heikkeni selvästi vuonna 2024. Alijäämä syveni 4,4 prosenttiin ja julkinen velka kasvoi 82 prosenttiin. Suhdannetilanne jatkui heikkona pitäen julkisen talouden tulojen kasvun hitaana. Myös työttömyysvakuutusmaksun laskeminen supisti tuloja. Samaan aikaan menot kasvoivat nopeasti, eläkkeisiin tehtiin viime vuonna suuret indeksikorotukset ja työttömyysmenot kasvoivat leikkauksista huolimatta. Lisäksi jo aiempina vuosina noussut korkotaso kasvatti edelleen korkomenoja. Myös investoinnit kasvoivat.

Tänä vuonna julkisen talouden tilanne alkaa parantua, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevat pääosin voimaan ja suhdannetilanne kohenee. Rahoitusasema asettuu 3,8 prosenttiin. Menojen kasvu paikallishallinnossa säilyy myös maltillisena. Alijäämä kohenisikin selvemmin, ellei menoja kasvattaisi samalla puolustushankinnat. Ensimmäiset F-35-koneet arvioidaan toimitettavan loppuvuonna, mikä tarkoittaa, että niiden alijäämävaikutus alkaa näkyä täysipainoisesti. Lisäksi tekeillä on paljon muitakin kalusto- ja varustehankintoja.

Keväällä 2025 päätetyt kasvutoimien ja niitä rahoittavien toimien nettovaikutus kasvattaa julkisen talouden alijäämää ennusteessa. Toimien vaikutus alkaa näkyä vuodesta 2026 alkaen. Ennusteessa on huomioitu vain toimien välittömät vaikutukset verotuloihin ja menoihin. Velan kasvua hidastaa Valtion Eläkerahastosta tehtävä kertaluonteinen siirto vuonna 2027.

Vuoteen 2028 mennessä julkisen talouden alijäämä paranee 3,1 prosenttiin, jonka jälkeen puolustusmenojen määrä kasvaa ja alijäämä heikkenee 3,3 prosenttiin vuonna 2029. Hallituksen huhtikuussa 2025 linjaama puolustusmenojen nosto 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä nostaa voimakkaasti menoja vuosina 2028 ja erityisesti 2029. Tämä heikentää myös julkisen talouden alijäämää ja nopeuttaa velkaantumista. Ilman nyt linjattua puolustusmenojen nostoa olisi alijäämä noin 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2029.

Velkasuhteen kasvu hidastuu kuluvan vuoden jälkeen pariksi vuodeksi, mutta velan kasvu kiihtyy jälleen 2028. Velkasuhde nousee tarkastelujakson lopulla lähes 90 prosenttiin. Veroaste laskee vuoteen 2027 mennessä noin 42,1 prosenttiin.

Valtionhallinto on julkisen talouden alasektoreista alijäämäisin. Sektorin alijäämä heikkenee tänä vuonna noin 4 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja paranee sitten hetkellisesti, kunnes puolustusmenojen kasvu heikentää rahoitusasemaa. Valtionhallinnon alijäämää parantaa hallituksen tekemät sopeutustoimet, mutta puolustus- ja korkomenojen kasvu taas vaikuttaa sitä heikentävästi.

Paikallishallinto säilyi viime vuonna edelleen alijäämäisenä, mutta sektorin menojen kasvu saatiin maltilliseksi. Paikallishallinnon kulutusmenot kasvoivat enää vain 2,5 prosenttia, kun vuotta aiemmin kasvua oli noin 10 prosenttia. Tänä vuonna menot kasvavat hieman nopeammin palkankorotusten vuoksi.

Kuntahallinnon alijäämä syvenee kuluvana vuonna, mikä aiheutuu mm. kulutusmenojen ja investointien kasvusta, vaimeasta verotulojen kehityksestä ja valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista. Kun määräaikaiset valtionosuusleikkaukset päättyvät, jää kuntahallinto edelleen alijäämäiseksi.

Hyvinvointialueet onnistuivat vakauttamaan taloutensa viime vuonna, mutta eivät vielä parantamaan alijäämäistä rahoitusasemaansa. Tänä vuonna rahoitusasema saadaan tasapainoon valtionrahoituksen kasvun sekä sopeutustoimien avulla. Sopeutuspaineet alueilla kuitenkin jatkuvat, sillä niiden pitäisi vielä pystyä kattamaan aiempien vuosien taseisiin kertyneet alijäämänsä.

Sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema heikkeni nopeasti viime vuonna. Pääsyy tähän oli työttömyysvakuutusmaksun suuri aleneminen, mikä vähensi maksukertymää. Lisäksi työttömyysmenot kasvoivat etuusleikkauksista huolimatta. Myös

työeläkesektorin rahoitusasema heikkeni edellisvuodesta viime vuonna, kun maksutuottojen ja omaisuustulojen kehitys ei riittänyt kompensoimaan korkean inflaation aiheuttamaa eläkemenojen kasvua. Työeläkelaitokset kuitenkin pysyivät ylijäämäisinä viime vuonna, ja niiden arvioidaan pysyvän ylijäämäisinä myös läpi ennustekauden erityisesti sektorin saamien omaisuustulojen kasvun myötä. Muiden sosiaaliturvarahastojen alijäämän arvioidaan paranevan melkein tasapainoon ennustekauden aikana.

Julkisyhteisöjen tulot, verotulot ja menot

suhteessa BKT:hen, %

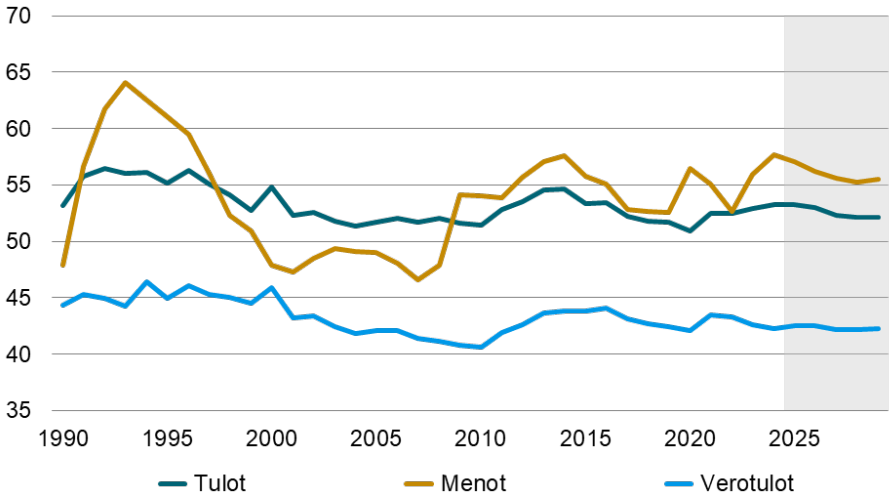

Lähde: Tilastokeskus, VM

Julkisyhteisöjen nimellinen ja rakenteellinen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

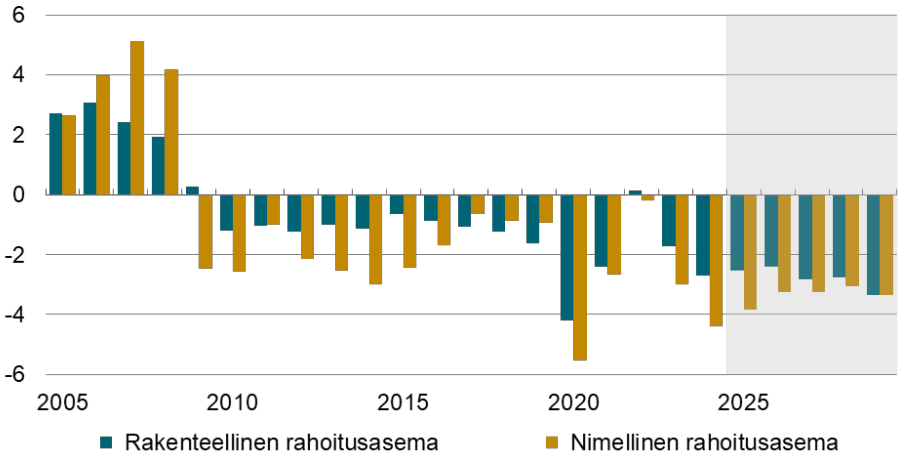

Laskelmat perustuvat EU-komission tuotantofunktiolähestymistapaan

Lähde: Tilastokeskus, VM

Taulukko 15. Julkisyhteisöt

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Välittömät verot	43,6	44,3	45,3	47,2	48,6
Tuotannon ja tuonnin verot	37,6	38,4	40,7	42,4	43,1
Sosiaalivakuutusmaksut	34,0	32,7	34,6	35,9	37,5
Verot ja sosiaalivakuutusmaksut yhteensä[1]	116,3	116,7	121,7	126,5	130,2
Omaisuustulot	9,6	10,5	10,9	11,1	11,5
Myynti- ja maksutuotot (ml. tuotos omaan käyttöön)	16,9	17,7	18,0	18,3	18,7
Muut tulot	1,6	2,1	1,8	1,8	1,3
Kokonaistulot	**144,4**	**147,0**	**152,4**	**157,7**	**161,7**
Palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö	67,6	69,2	71,0	72,6	74,8
Tukipalkkiot	2,8	3,2	3,4	3,6	3,5
Sosiaalietuudet ja -avustukset	58,8	62,0	63,4	64,4	65,9
Muut tulonsiirrot	7,0	6,6	6,6	7,1	7,3
Omaisuusmenot	3,3	4,4	4,3	5,0	5,5
Pääoman bruttomuodostus	11,3	12,2	13,7	14,0	14,2
Muut menot	1,8	1,5	1,0	0,6	0,5
Kokonaismenot	**152,6**	**159,2**	**163,3**	**167,3**	**171,8**
Kulutusmenot	70,2	71,9	74,3	76,7	79,3
Nettoluotonanto (+)/nettoluotonotto (-)	**-8,1**	**-12,2**	**-10,9**	**-9,6**	**-10,1**
Valtionhallinto	-9,1	-10,0	-11,2	-10,6	-10,7
Kuntahallinto	-1,2	-1,0	-1,8	-1,8	-1,9
Hyvinvointialueet	-1,7	-1,8	0,0	-0,1	-0,2
Työeläkelaitokset	2,6	2,0	2,8	3,4	3,0
Muut sosiaaliturvarahastot	1,1	-1,3	-0,7	-0,6	-0,3
Perusjäämä[2]	-4,9	-7,8	-6,7	-4,6	-4,6

[1] Sisältää pääomaverot.
[2] Nettoluotonanto ilman bruttokorkomenoja.

Taulukko 16. Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Suhteessa BKT:hen, %					
Verot ja sosiaaliturvamaksut	42,6	42,3	42,6	42,5	42,1
Julkisyhteisöjen menot	55,9	57,6	57,1	56,2	55,6
Nettoluotonanto	-3,0	-4,4	-3,8	-3,2	-3,3
Valtionhallinto	-3,3	-3,6	-3,9	-3,5	-3,5
Kuntahallinto	-0,4	-0,4	-0,6	-0,6	-0,6
Hyvinvointialueet	-0,6	-0,7	0,0	0,0	-0,1
Työeläkelaitokset	1,0	0,7	1,0	1,1	1,0
Muut sosiaaliturvarahastot	0,4	-0,5	-0,2	-0,2	-0,1
Julkisyhteisöjen velka	77,5	82,1	85,3	86,3	86,7
Valtionvelka	57,3	61,3	64,1	64,8	65,5
Perusjäämä[1]	-1,8	-2,8	-2,3	-1,6	-1,5
Rakenteellinen jäämä	-1,7	-2,7	-2,5	-2,4	-2,8
Julkisyhteisöjen nettomenot, vuotuinen muutos, %[2]	-	3,2	1,6	2,1	3,8
Julkisyhteisöjen työllisyys, 1 000 henkeä	705	711	707	710	710
Valtionhallinto	153	156	151	151	151
Kuntahallinto	261	261	261	261	261
Hyvinvointialueet	277	282	281	285	285
Sosiaaliturvarahastot	13	13	13	13	13

[1] Nettoluotonanto ilman bruttokorkomenoja.
[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, 2 artikla 2 kohta.

Taulukko 17. Eräiden EU-maiden julkisen talouden rahoitusjäämät ja velkasuhteet

	2023	2024	2025*	2023	2024	2025*
Suhteessa BKT:hen, %	Rahoitusjäämä			Velka		
*Suomi	-3,0	-4,4	-3,8	77,5	82,1	85,3
Suomi	-3,0	-3,7	-3,0	77,1	82,6	84,7
Ruotsi	-0,6	-1,9	-1,4	31,5	32,8	32,7
Tanska	3,3	2,3	1,5	33,6	31,0	29,3
Irlanti	1,5	4,4	1,4	43,3	41,6	38,3
Espanja	-3,5	-3,0	-2,6	105,1	102,3	101,3
Alankomaat	-0,4	-0,2	-1,9	45,1	43,3	44,3
Luxemburg	-0,7	-0,6	-0,8	25,5	27,5	27,6
Portugali	1,2	0,6	0,4	97,9	95,7	92,9
Itävalta	-2,6	-3,6	-3,7	78,6	79,5	80,8
Saksa	-2,6	-2,2	-2,0	62,9	63,0	63,2
Ranska	-5,5	-6,2	-5,3	109,9	112,7	115,3
Belgia	-4,2	-4,6	-4,9	103,1	103,4	105,1
Italia	-7,2	-3,8	-3,4	134,8	136,6	138,2
Kreikka	-1,3	-0,6	-0,1	163,9	153,1	146,8

Lähde: EU-komission Syysennuste 2024, *Suomi: VM kevät 2025

Finanssipolitiikan mitoitus

Julkisen talouden rahoitusasema paranee tänä ja ensi vuonna, minkä jälkeen se jää samalle tasolle ennustekauden loppuun asti. Hallituksen päättämät sopeutustoimet alkavat parantaa julkisen talouden rahoitusasemaa voimakkaammin, mutta samalla puolustusmenot kasvavat. Lisäksi hallituksen kevään 2025 puoliväliriihessä päättämät toimet heikentävät julkista taloutta staattisesti tarkasteltuna vuodesta 2026 ja varsinkin vuodesta 2027 alkaen.

Rakenteellisen eli suhdanteen vaikutuksesta puhdistetun rahoitusaseman muutoksella mitattuna finanssipolitiikan mitoitus on kiristävää tänä ja ensi vuonna. Jos tarkastellaan rakenteellista perusjäämää, eli rahoitusjäämää ilman korkojen vaikutusta, on mitoitus myös kiristävää vuosina 2025 ja 2026. Vuoden 2026 jälkeen rakenteellinen jäämä ja rakenteellinen perusjäämä vuoroin heikkenevät ja kohentuvat ennustekauden loppuun asti.

Julkinen talous heikentyy rakenteellisesti myös ilman varsinaisia perinteisiä elvytystoimia, kun väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja vuosittain. Hallituksen päättämät julkisen talouden sopeutustoimet ovat astuneet voimaan asteittain vuodesta 2024 lähtien ja kevään 2024 lisätoimet erityisesti vuonna 2025. Rakenteellista jäämää painavat myös korkomenot, ja suhdannekorjattu perusjäämä kehittyykin rakenteellista jäämää suotuisammin vuosina 2026–2028.

Arvio rakenteellisesta jäämästä on epävarma erityisesti suhdannekäänteessä, ja tulokset voivat muuttua oleellisesti jälkikäteen tilastojen ja laskelmien päivittymisen myötä. Siten erityisesti vuosien 2022 ja 2023 rakenteellisen jäämän muutosten tulkintaan liittyy epävarmuutta, sillä suhdannekomponentti ei ota täysin huomioon hintatason epätavanomaisia muutoksia. Vuonna 2022 tapahtunut inflaation nopeutuminen kasvatti julkisen talouden tuloja vuonna 2022, mikä näkyi rakenteellisen jäämän kohentumisena, ja indeksisidonnaisia menoja vuosina 2023 ja 2024, mikä näkyi rakenteellisen jäämän heikentymisenä. Ennusteessa ei vuodesta 2025 eteenpäin ole hintatason vaihteluun liittyvää epävarmuutta vastaavalla tavalla.

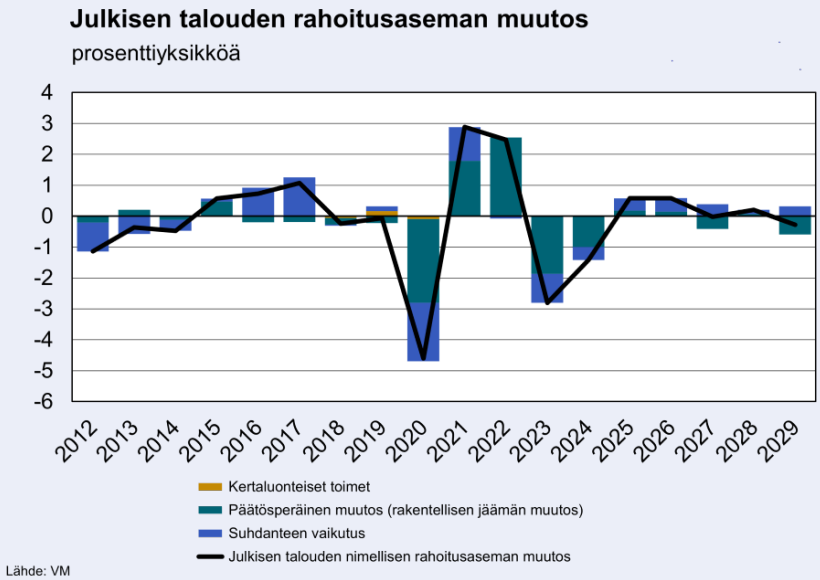

Lähde: VM

Finanssipolitiikan mitoitusta voidaan tarkastella myös laskemalla eri päätöksiä yhteen niin sanotusti ”alhaalta-ylös”. Seuraavassa kuviossa on kuvattu hallituksen päättämien julkisiin tuloihin ja menoihin vaikuttavien toimenpiteiden mittaluokka kumulatiivisesti budjettivuosittain. Kuvio sisältää myös muut kuin hallituksen päättämät julkiseen talouteen vaikuttavat toimet, eli kuntien ja hyvinvointialueiden toimet sekä sosiaaliturvamaksujen muutokset. Vertailukohtana on kevään 2023 tekninen julkisen talouden suunnitelma ja luvut on esitetty budjetoidun mukaisesti.

Kuviossa on tumman vihreällä palkilla esitetty istuvan hallituksen meno- ja tulopäätökset lukuunottamatta investointiohjelmaa. Investointiohjelman menot (violetti palkki) on huomioitu siltä osin kuin menoja on päätetty. Kun huomioidaan em. hallituksen toimet julkinen talous vahvistuu noin 2½ mrd. euroa vuoden 2027 tasolla ja alle puoli miljardia euroa vuoden 2029 tasolla. Pääosa aiemmin päätettyjen sopeutustoimien vaikutuksista on alkanut näkyä vuonna 2025.

Kun huomioidaan hallituksen päätösten lisäksi kuntien ja hyvinvointialueiden toimet sekä sosiaaliturvamaksujen muutosten vaikutukset, on julkista taloutta vahvistava vaikutus runsaat 2 mrd. vuoden 2027 tasolla ja lähellä nollaa vuoden 2029 tasolla. Sosiaaliturvamaksujen muutosten vaikutus sisältää arvioidun vaikutuksen verotuloihin. Mukaan on otettu kaikki maksumuutokset, jolloin käytäntö on sama kuin laskettaessa nettomenoja EU:n finanssipoliittisten sääntöjen mukaisesti.

Kuviossa ei huomioida hallituksen työllisyystoimien epäsuoria vaikutuksia julkisen talouden rahoitusasemaan.

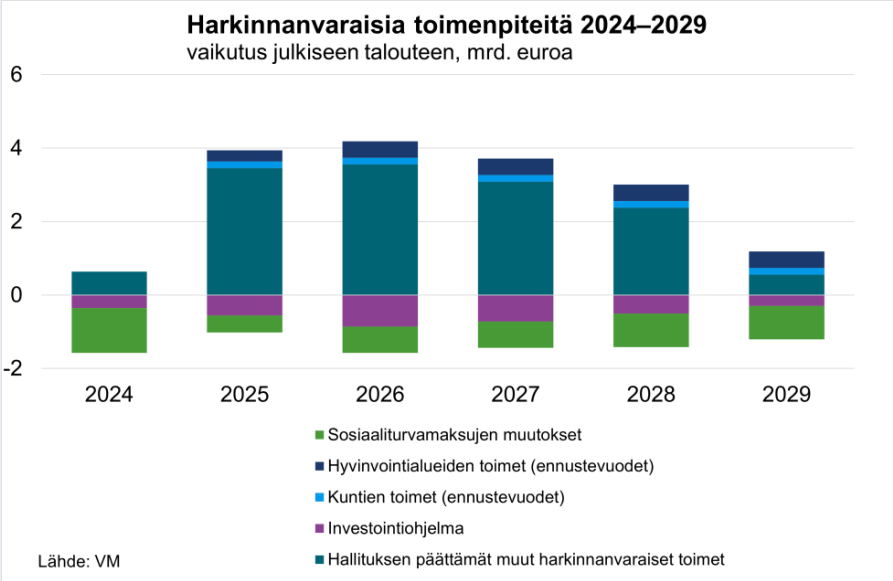

2.1.1 Julkisyhteisöjen velka

Julkinen velka kasvoi vauhdikkaasti viime vuonna ja velkasuhde nousi 82,1 prosenttiin. Kasvua oli 4,5 prosenttiyksikköä. Pääsyy nopeaan kasvuun oli valtion- ja paikallishallinnon syventynyt alijäämäisyys. Toisaalta hidas talouskasvu myös nopeutti velkasuhteen kasvua. Nimellisesti velka kasvoi 15,1 miljardia euroa.

Velkasuhde kasvaa tänä vuonna yli 85 prosenttiin. Kasvu on edelleen nopeaa, mutta hidastuu kuluvasta vuodesta. Sopeutustoimien ansiosta velkaa kerryttävien sektoreiden, eli valtion ja paikallishallinnon, alijäämä alkaa kohentua, mikä vähentää velanottotarvetta. Lisäksi talouskasvun viriäminen hidastaa velan bkt-suhteen kasvua. Tilanne paranee v. 2026 ja velkasuhteen kasvu hiipuu hitaammaksi parin vuoden ajaksi. Vuodesta 2028 alkaen velkasuhde lähtee nousemaan nopeammin. Velkasuhde on noussut viime vuosina korkealle tasolle ja velan kasvun hidastumisesta huolimatta velkasuhde nousee lähes 90 prosenttiin vuonna 2029. Velkasuhde on tällöin kasvanut 20 vuoden takaisesta tilanteesta, 35 prosentista, yli 50 prosenttiyksikköä.

Velkasuhteen kasvuun vaikuttavat tekijät ennustekaudella on eritelty alla julkisen talouden velkaa kerryttävien sektoreiden perusjäämään (valtion- ja paikallishallinnon sekä muiden sosiaaliturvarahastojen), korkomenoihin, muihin syihin ja talouskasvun nimittäjävaikutukseen. Velkaa kerryttävien sektorien perusjäämä kasvoi viime vuonna 3,6 prosenttia alijäämäiseksi, mutta se paranee asteittain 2,5 prosenttiin vuonna 2028. Korkomenojen määrä suhteessa BKT:hen jatkaa kasvuaan jo tapahtuneen korkotason nousun sekä velan kasvun myötä. Talouskasvun merkitys velan muutokselle on myös merkittävä. Ennakoitu kasvu vähentää velkasuhdetta noin 3 prosenttiyksikköä vuosittain.

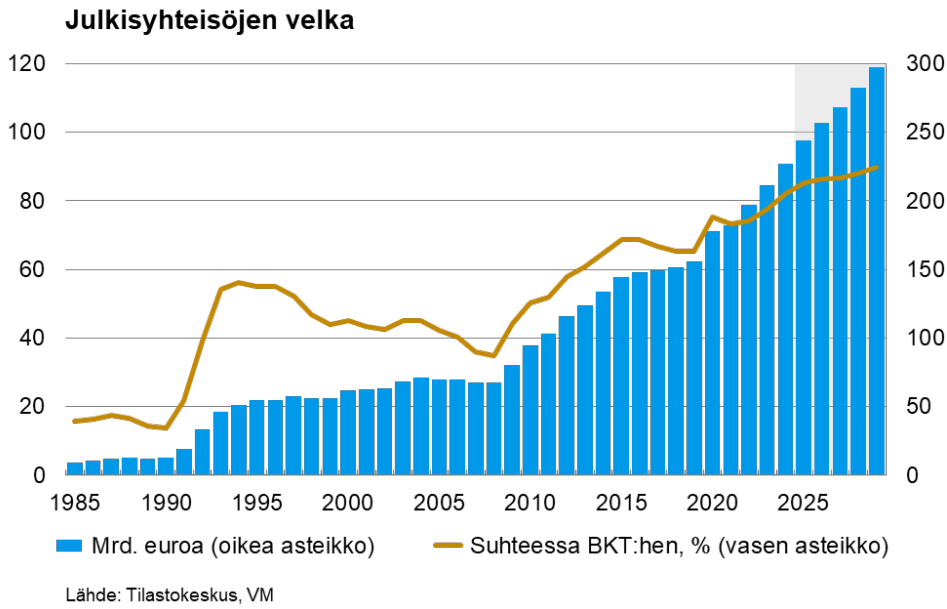

Taulukko 18. Julkisyhteisöjen velkasuhteen muutos ja siihen vaikuttavat tekijät

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Velkasuhde, suhteessa BKT:hen, %	77,5	82,1	85,3	86,3	86,7	88,2	89,9
Velkasuhteen muutos	3,5	4,5	3,3	0,9	0,5	1,5	1,7
Velkasuhteen muutokseen vaikuttavat tekijät							
Perusrahoitusasema (pois lukien työeläkesektori)	2,8	3,6	3,3	2,7	2,5	2,5	2,8
Korkomenot	1,2	1,6	1,5	1,7	1,8	1,9	1,9
Muut tekijät[1]	1,4	0,4	1,3	-0,2	-0,6	0,1	-0,1
BKT:n arvon muutos	-1,9	-1,1	-2,8	-3,3	-3,2	-3,0	-2,9
Työeläkesektorin ylijäämä (ei vaikuta velanottoon)	1,0	0,7	1,0	1,1	1,0	1,4	1,4

[1] Muut tekijät sisältävät valtion yksityistämistulojen, lainanannon sekä tulojen ja menojen kirjaamiseen ja ajoittamiseen liittyvien tekijöiden vaikutuksen.

Positiivinen vaikutus kasvattaa ja negatiivinen vaikutus vähentää velkasuhdetta.

Julkisen velkasuhteen kehitys on pitkällä aikavälillä epävarmaa

Julkisen velan kasvu hidastuu tämän vuoden jälkeen, mutta jatkuu edelleen. Velkasuhteen kasvu kiihtyy uudelleen v. 2029, jolloin velkasuhde nousee lähes 90 prosenttiin. Painelaskelmassa julkinen velkasuhde nousee kohti 110 prosenttia 2030-luvun lopussa. Julkista velkaa kerryttävien sektorien alijäämä on suuri v. 2029 ja kasvaa edelleen seuraavina vuosina, kun nousevat velanhoitokustannukset lisäävät menoja ja talouskasvu pysyy samaan aikaan vaimeana.

Velkasuhteen painelaskelma vuodesta 2030 alkaen on tehty kestävyyslaskelmissa käytettyjen oletusten ja menetelmien pohjalta. Painelaskelmassa valtion, kuntahallinnon ja hyvinvointialueiden yhteenlasketun perusjäämän kehitys määräytyy suurelta osin sosiaali- ja terveysministeriössä (STM) kehitetyn SOME-mallin avulla laskettujen ikäsidonnaisten menojen kasvun perusteella.

Laskelmassa on huomioitu, että työeläkelaitosten yli- tai alijäämä ei vaikuta julkisen talouden velanottoon. Pidemmän aikavälin laskelmassa BKT:n, eli julkisen talouden tulopohjan, odotetaan kasvavan potentiaalista vauhtiaan eli ilman suhdannevaihtelun vaikutusta. BKT:n määrän vuosikasvu on pidemmällä aikavälillä vaatimatonta, keskimäärin 1½ prosenttia vuosina 2026–2040. Inflaation on oletettu olevan 2 prosenttia pitkällä aikavälillä.

Julkisen velan korkokulut ovat olleet pitkään erittäin alhaiset, mutta viimeaikainen korkotason nopea nousu on lisännyt merkittävästi korkomenoja, ja tämä kasvu jatkuu. Julkisen velan efektiivinen korko eli korkomenojen suhde velkaan nousee 2,5 prosenttiin 2030-luvun alkupuolella ja 3 prosenttiin 2040-luvulla. Tällä hetkellä julkisen velan efektiivinen korko on 1,9 prosenttia ja vuonna 2029 sen arvioidaan olevan 2,2 prosenttia. Vielä 2022 efektiivinen korko oli vain 0,8 prosenttia. Efektiivinen korko on siten verrattain lyhyessä ajassa kaksinkertaistunut ja sen arvioidaan kasvavan edelleen.

Ennusteessa on, normaalin käytännön mukaisesti, oletettu, että puolustusmenojen BKT-suhde kasvaisi kevään riihessä päätettyjen kehysten mukaisesti noin 3 prosenttiin, eikä niistä syntyvää lisämenoa katettaisi v. 2028–2029, koska

päätöstä lisämenojen kattamiseksi ei toistaiseksi ole tehty. Lisäksi ennusteessa on oletettu, että puolustusmenojen 3 prosentin tavoitetasosta pidetään kiinni tämän hallituskauden jälkeenkin, eli perusura kuvaa tilannetta, jossa puolustusmenot pidettäisiin 3 % tasolla ilman toimia niiden rahoittamiseksi.

Puolustusmenoihin keväällä 2025 päätetyn lisäyksen mahdollista vaikutusta talouskasvuun ei ole arvioitu osaksi perusuraa, vaan se tehdään myöhemmin. Perusurassa ei myöskään näy kevään 2025 kehysriihessä päätettyjen kasvutoimien mahdolliset dynaamiset, taloudellisen toimeliaisuuden kiihtymisen myötä syntyvät vaikutukset.

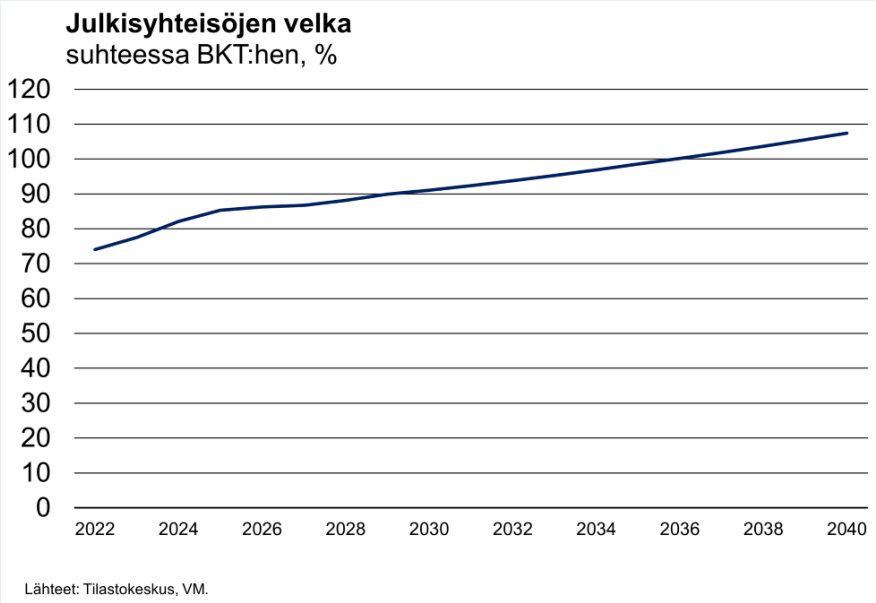

Lähteet: Tilastokeskus, VM.

Velkasuhteen kehitykseen liittyy sekä positiivisia että negatiivisia riskejä. Positiivisena riskinä voidaan pitää esimerkiksi talouden nopeampaa kasvua tai sosiaali- ja terveysmenojen hitaampaa kustannusten nousua. Toisaalta negatiivisina riskeinä voidaan nähdä korkomenojen nopeampi kasvu sekä taloudelliset tai muut kriisit, jotka voivat lisätä julkisia menoja ja vähentää tuloja, kasvattaa alijäämiä ja siten kiihdyttää velan kasvua. Velkasuhde myös laskee, mikäli nyt huhtikuussa ilmoitettu puolustusmenojen lisäys rahoitetaan muulla tavoin kuin velalla.

Julkisen sektorin velkasuhteen tulevan kehityksen epävarmuutta voidaan tarkastella hyödyntämällä velkasuhteen stokastisia simulointeja. Velkasuhteen kehitykseen liittyvä epävarmuus on suoraan kytköksissä niin sanottujen velka-ajureiden (bruttokansantuotteen kasvu, implisiittinen korko ja perusjäämä suhteessa BKT:hen) tulevan kehityksen epävarmuuteen. Tässä esitetty tilastolliseen vaihteluun perustuva stokastinen tarkastelu ei lähtökohtaisesti ota huomioon tiedossa olevia linjauksia tai julkisen talouden hoitoa koskevia sääntöjä yli sen, miten ne on huomioitu ennusteessa ja julkisen talouden pitkän aikavälin painelaskelmissa.

Viuhkakuvio esittää velkasuhteen ennusteen perusuran, jota on jatkettu julkisen talouden pitkän aikavälin painelaskelman mukaisesti. Lisäksi kuviossa havainnollistetaan velkasuhteen simuloitujen arvojen kehitys vuosille 2025–2035. Esitetyssä viuhkakuviossa uloin väli kattaa 80 prosenttia velkasuhteen simuloidusta vaihtelusta ja sisimmän vaihteluvälin (tumma sinivihreä alue) sisälle jää vaihtelusta 20 prosenttia. Valtiovarainministeriön kevään 2025 ennusteessa julkinen velkasuhde nousee lähes 90 prosentiin vuonna 2029 ja julkisen talouden pitkän aikavälin painelaskelmassa reiluun 98 prosenttiin vuonna 2035. Epävarmuus on kuitenkin suurta ja se kasvaa ajassa: julkisyhteisöjen velkasuhde on vuonna 2035 noin 80 prosentin varmuudella 82 prosentin ja 118 prosentin välillä ja noin 60 prosentin varmuudella 87 prosentin ja 111 prosentin välillä.

Julkisyhteisöjen velkasuhteen kehitykseen liittyy epävarmuutta pitkällä aikavälillä

Julkisyhteisöjen velka suhteessa BKT:hen, %

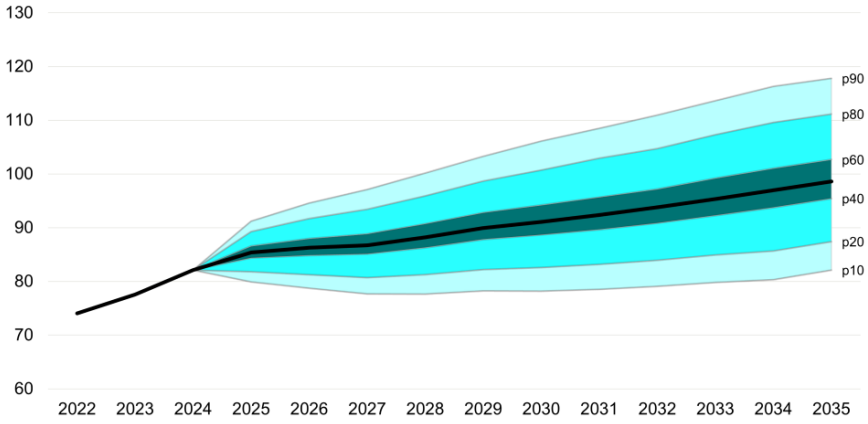

Lähteet: Tilastokeskus, VM

2.2 Valtionhallinto

Valtion taloustilanne heikkenee vuonna 2025, vaikka hallitus on toteuttanut talouden tasapainottamiseksi useita toimenpiteitä. Menojen kasvu johtuu erityisesti maanpuolustuksen ja rajaturvallisuuden lisääntyneistä tarpeista. Verotulojen kasvu on ollut hidasta, mutta sen odotetaan vahvistuvan suhdanteen paranemisen myötä. Korkomenot ovat nousseet korkotason ja velkaantumisen kasvun seurauksena. Valtion taloudellinen asema jää heikoksi koko ennustejaksolla.

Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä hallitusohjelman merkittävien sopeutustoimien lisäksi 3 mrd. euroa julkista taloutta vahvistavista lisäsopeutustoimista vuodesta 2025 lähtien. Vaikka nämä ja aiemmin hallitusohjelmassa päätetyt sopeutustoimet parantavat valtion rahoitusasemaa, sitä heikentävät aikaisemmat menoja kasvattavat päätökset, korkomenojen kasvu sekä kevään 2025 puoliväliriihen päätökset. Ennustejaksolla valtion menoja lisäävät lisäksi F-35-hävittäjähanke sekä Venäjän hyökkäyssodan seurauksena kasvavat menot maanpuolustukseen, maahanmuuttoon ja huoltovarmuuteen. Vuonna 2025 valtionhallinnon menoja kasvattaa myös hyvinvointialueiden rahoituksen nopea kasvu. Ennusteessa on huomioitu kevään 2025 puoliväliriihen päätös nostaa puolustusmenojen BKT-suhde noin 3 prosenttiin.

Kulutusmenojen kasvua on hillinnyt inflaation ja palkankorotusten tasaantuminen. Vuodesta 2025 alkaen lähes kaikkia hallinnonaloja koskevat säästötoimet hidastavat menojen kasvua entisestään. Lisäksi TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2025 alussa valtionhallinnolta kunnille. Järjestämisvastuusta koituvat laskennalliset kustannukset kompensoidaan kunnille kasvaneina tulonsiirtoina. Valtionhallinnon osuus julkisen sektorin kokonaiskulutusmenoista on laskenut koko 2000-luvun ajan, ja tämän kehityksen arvioidaan jatkuvan myös tulevina vuosina.

Vuonna 2024 investointitaso kasvoi merkittävästi, kun puolustusmateriaalien korvaushankinnat käynnistyivät. Lisäksi T&K-rahoituslaki on lisännyt investointeja vuodesta 2024 alkaen. Vuonna 2025 alkavat F-35-monitoimihävittäjien toimitukset nostavat investointitasoa huomattavasti, ja korkea investointitaso säilyy ennustejakson loppuun asti. Vuonna 2025 investointeja kasvattavat erityisesti panostukset raideliikenteeseen, teiden päällystämiseen ja korjausvelan vähentämiseen. Rajavalvontaan kohdistuvat investoinnit kasvavat Rajavartiolaitoksen uusien vartiolaivojen

toimitusten myötä vuosina 2025 ja 2026. Lisäksi ennustejakson loppupuolella investointitasoa nostavat Puolustusvoimien Laivue 2020 -hankkeen alustoimitukset sekä hallituksen päätös nostaa puolustusmenojen BKT-suhde 3 prosenttiin. Päätös on huomioitu kehyksessä ja viety sen mukaisena ennusteeseen.

Valtionhallinnon korkomenot ovat kasvaneet nopeasti sekä korkotason nousun että velkaantumisen seurauksena. Vuonna 2025 kansantalouden tilinpidon mukaiset korkomenot ovat arviolta 3,1 mrd. euroa. Vaikka yleinen korkotaso on viime aikoina laskenut, korkomenojen kasvu jatkuu. Vuoteen 2029 mennessä korkomenojen ennustetaan nousevan 5,2 mrd. euroon, mikä vastaa lähes 5 prosenttia valtionhallinnon kokonaismenoista.

Valtionhallinnon verotulojen kasvu piristyy tänä vuonna noin neljään prosenttiin paremman suhdannetilanteen sekä hallituksen keväällä 2024 päättämien verotoimien vauhdittamana. Vuosina 2026–2029 verotulot kasvavat keskimäärin noin 3 prosenttia vuodessa. Puoliväliriihessä päätetyt merkittävät verotoimet vähentävät verotuloja vuodesta 2026 ja varsinkin vuodesta 2027 alkaen

Välittömiin veroihin kuuluvat esimerkiksi ansio- ja pääomatulovero ja yhteisövero. Niihin vaikuttaa merkittävästi palkkasumman ja yritysten toimintaylijäämän kehitys. Etenkin palkkasumma kasvaa ennustekaudella hyvin. Välittömät verot kokonaisuutena kasvavat tänä vuonna 2,5 prosenttia ja vuosina 2026–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Tuotannon ja tuonnin verot kasvavat tänä vuonna kuusi prosenttia. Vuosina 2026–2029 kasvu on keskimäärin 3,2 prosenttia. Arvonlisävero muodostaa yli 70 prosenttia tuotannon ja tuonnin veroista. Sen kasvu on ennustekaudella nopeinta vuonna 2025, sillä yleistä arvonlisäverokantaa korotettiin syyskuun 2024 alussa. Vuoden 2025 alussa tulivat myös voimaan hallitusohjelman mukaiset alv-kantojen muutokset. Tulot päästöoikeuksien huutokaupasta kasvavat ennustekauden loppupuolella, kun tuloja alkaa kertyä uudesta ETS2-järjestelmästä. Muita tuotannon ja tuonnin veroja ovat mm. energiaverot ja autovero, joiden kertymät pienentyvät ennustekauden kaikkina vuosina.

Valtionhallinnon rahoitusasema heikkenee hiukan tänä vuonna. Ensi vuonna rahoitusasema kohenee jonkin verran, kunnes heikkenee jälleen vuonna 2029 puolustusmenojen kasvaessa. Valtionhallinnon rahoitusasema on 3,9 prosenttia alijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2029.

Valtionhallinnon tulot ja menot

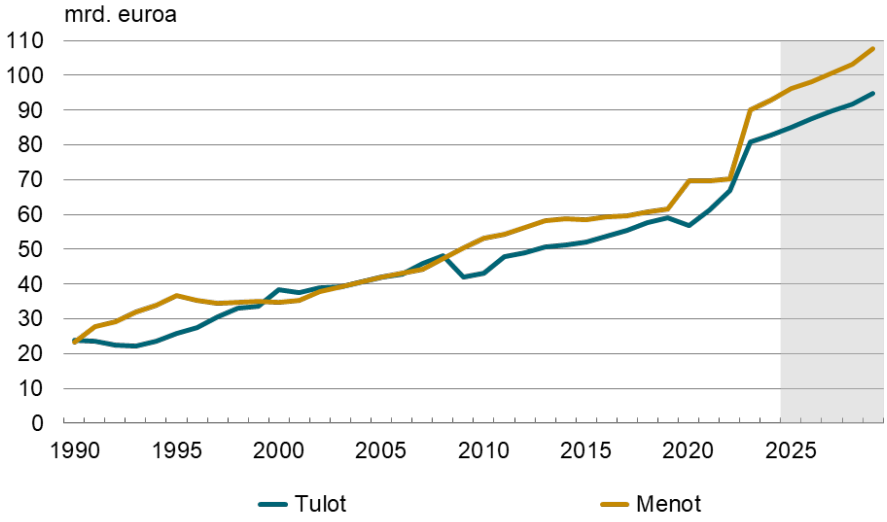

Lähde: Tilastokeskus, VM

Valtionhallinnon rahoitusasema

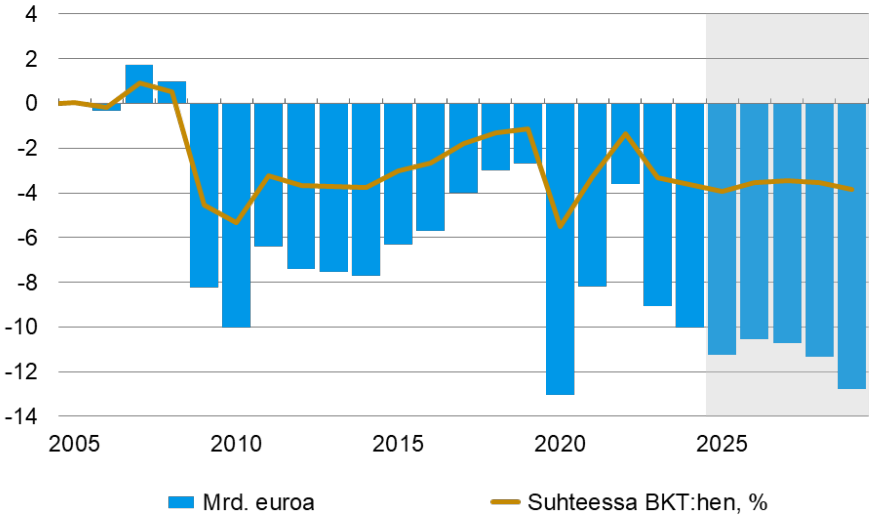

Lähde: Tilastokeskus, VM

Julkisyhteisöjen velka

suhteessa BKT:hen, %

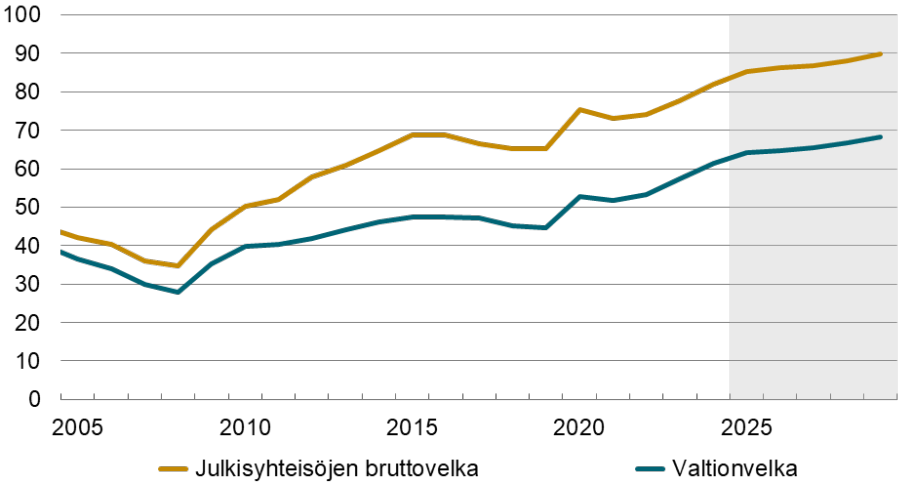

Lähde: Tilastokeskus, VM

Taulukko 19. Valtionhallinto

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Välittömät verot	32,6	32,6	33,4	34,5	35,4
Tuotannon ja tuonnin verot	35,5	36,2	38,3	40,0	40,6
Sosiaaliturvamaksut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verot ja sosiaaliturvamaksut yhteensä[1]	69,2	70,1	72,8	75,4	77,0
Myynti- ja maksutulot	4,8	5,0	4,9	5,0	5,1
Omaisuustulot	2,8	3,1	2,7	2,6	2,6
Muut tulot	4,0	4,7	4,5	4,7	5,2
Kokonaistulot	**80,9**	**82,8**	**84,9**	**87,7**	**89,9**
Palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö	17,8	18,2	18,4	18,5	18,9
Omaisuusmenot	2,5	3,4	3,1	3,9	4,3
Tukipalkkiot	2,3	2,7	2,8	3,0	3,0
Sosiaalietuudet ja luontoismuotoiset etuudet	5,3	5,4	5,4	5,4	5,5
Muut tulonsiirrot	55,8	56,3	58,6	60,0	61,4
siitä muille julkisyhteisöille	49,8	50,6	53,3	54,1	55,3
Pääoman bruttomuodostus	4,5	5,3	6,7	6,8	7,1
Muut menot	1,8	1,5	1,0	0,7	0,6
Kokonaismenot	**89,9**	**92,8**	**96,2**	**98,2**	**100,7**
Kulutusmenot	18,2	18,5	18,8	18,9	19,4
Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)	**-9,1**	**-10,0**	**-11,2**	**-10,6**	**-10,7**
Perusjäämä[2]	-6,6	-6,6	-8,1	-6,7	-6,4

[1] Sisältää perintö- ja lahjaveron.
[2] Nettoluotonanto ilman bruttokorkomenoja.

Valtion budjettitalous vuosina 2026–2029

Vuonna 2026 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan n. 90,0 mrd. euroa, joka on n. 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Määrärahatason kasvua vuoteen 2025 verrattuna selittävät vuoden 2026 lakisääteiset ja sopimusperusteiset indeksitarkistukset (n. 1,2 mrd. euroa) sekä Suomen EU-jäsenmaksujen kasvu (n. 0,4 mrd. euroa). Toisaalta menoja vähentävät pääministeri Petteri Orpon hallituksen osana 9 mrd. euron sopeutuskokonaisuutta linjaamat uudistukset ja menosäästöt (n. 0,7 mrd. euroa).

Budjettitalouden menojen arvioidaan olevan kehyskaudella keskimäärin 90,7 mrd. euroa vuoden 2026 hintatasossa. Vuonna 2029 budjetin menojen arvioidaan olevan 92,1 mrd. euroa (vuoden 2026 hintatasossa), mikä on n. 2,1 mrd. euroa enemmän kuin vuodelle 2026 arvioidut menot. Menotason kasvu johtuu pääasiassa pääministeri Petteri Orpon hallituksen päätöksestä kasvattaa puolustusmenot vähintään 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2029 mennessä. Lisäksi valtionvelan korkomenojen arvioidaan kasvavan merkittävästi kehyskaudella.

Vuosina 2026–2029 BKT:n arvo kasvaa keskimäärin noin 3,7 prosenttia vuodessa. Verotulot kasvavat vastaavana ajanjaksona keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa. Veropohjien kehitys määräytyy pääosin yleisen taloudellisen aktiviteetin mukana, mutta valmisteverojen veropohjien kehitys on tätä heikompaa. Valmisteverotuottoja alentavat verollisen kulutuksen väheneminen sekä energiaverotuksen osalta toteutettavat veronalennukset ja esimerkiksi kevyemmin verotettujen uusiutuvien polttoaineiden osuuden kasvaminen. Uudet veroperustemuutokset alentavat myös verotuottoarvioita, sillä pääministeri Orpon hallituksen keväällä 2025 linjaama kasvupaketti sisältää merkittäviä veronkevennyksiä. Lisäksi vuonna 2027 voimaan astuvan rahapeliuudistuksen ei arvioida kokonaisuutena vaikuttavan merkittävästi budjettitalouden tuloihin. Uudistus kasvattaa kuitenkin budjetin sisällä verotuloja samalla, kun se pienentää Veikkaus Oy:n voittojen tuloutusta budjettiin.

Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan olevan 7,0 mrd. euroa v. 2026, mikä on 5,3 mrd. euroa vähemmän kuin vuodelle 2025 (ml. ensimmäinen lisätalousarvio) on budjetoitu. Vuoden 2026 alijäämää pienentää n. 2,4 mrd. eurolla kertaluonteisesti se, että Valtion asuntorahaston lakkautuksen yhteydessä rahaston jäljellä oleva kassa tuloutetaan talousarvioon. Tuloutus ei vähennä valtion tai julkisen talouden velkaantumista. Ilman kertaluonteista tuloutusta alijäämä olisi n. 9,4 mrd. euroa v. 2026. Vuosina 2027–2028 alijäämä on keskimäärin 10,7 mrd. euroa ja kasvaa 12,6 mrd. euroon v. 2029.

Budjettitalouden tulot ja menot, mrd. euroa vuosina 2025–2029

	TA 2025 + LTA	2026	2027	2028	2029
Tulot	77,0	83,0	82,1	82,8	85,2
Menot[1]	89,3	90,0	91,7	94,5	97,9
Tasapaino	-12,3	-7,0	-9,6	-11,7	-12,6

[1] Vuosien 2027–2029 menot on muutettu nimellishintaisiksi valtion menojen hintaindeksin ennusteella.

Huomioita edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan (JTS) verrattuna

Kevään 2024 JTS:aan verrattuna arvio valtiontalouden alijäämästä on kasvanut vuosien 2026–2028 osalta keskimäärin n. 1,7 mrd. eurolla. Vuosien 2026–2028 menoarvio on kasvanut keskimäärin 2,3 mrd. eurolla edelliseen JTS:aan nähden. Arvio kertyvistä tuloista on kasvanut tarkastelujaksolla keskimäärin n. 0,6 mrd. eurolla.

Menoarvion kasvua selittävät useat tekijät. Ensinnä menoja kasvattavat hallituksen keväällä 2025 ja aiemmin päättämät menolisäykset sekä hallituksen aiempien säästöpäätösten tarkentuminen. Toiseksi edellisen julkisen talouden suunnitelman jälkeen on päätetty uusista hallituksen investointiohjelmaan sisältyvien hankkeiden valtuuksista ja määrärahoista sekä Ukrainalle annettavasta tuesta ja siihen liittyvistä Puolustusvoimien korvaushankinnoista. Teknisesti menotasoa puolestaan kasvattaa Valtion asuntorahaston lakkauttaminen ja menojen siirtyminen osaksi valtion talousarviota, vaikka koko valtiontalouden tasolla menot eivät kasvakaan. Lopuksi menojen kasvuun vaikuttavat

useiden menoerien tarvearvioiden tarkentumiset liittyen mm. suhdanneluontoisiin menoihin, kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen, valtionvelan korkomenoihin sekä arvonlisäveromenoihin. Toisaalta menotasoa laskevat pääministeri Orpon hallituksen keväällä linjaamat uudet menosäästöt sekä esimerkiksi EU:n jäsenmaksujen tarvearvion lasku.

Verotuloja ennakoidaan kertyvän keskimäärin 1,5 mrd. euroa vähemmän verrattuna kevään 2024 JTS:aan. Uudet veroperustemuutokset alentavat verotuottoarvioita, sillä pääministeri Orpon hallituksen keväällä 2025 linjaama kasvupaketti sisältää merkittäviä veronkevennyksiä. Lisäksi verotuloarviota ovat laskeneet vuonna 2024 havaitut odotuksia heikommat verokertymät sekä heikentynyt suhdanne-ennuste. Toisaalta rahapelitoiminnasta saatavia tuottoja siirtyy uudistuksen yhteydessä veroihin ja veroluonteisiin tuloihin arpajaisveron ja pienin osin myös yhteisöveron tuottoon samalla kuin Veikkaus Oy:n voiton tuloutus valtion talousarvioon pienenee.

Valtion saamia sekalaisia tuloja ennakoidaan kertyvän keskimäärin 2,0 mrd. euroa enemmän verrattuna kevään 2024 JTS:aan. Tämä johtuu erityisesti siitä, että Valtion asuntorahasto lakkautetaan ja sulautetaan talousarvioon 1.1.2026 alkaen. Aiemmin rahastolle kertyneet tulot tuloutetaan jatkossa talousarvioon, ja lakkautuksen yhteydessä rahaston jäljellä oleva kassa tuloutetaan talousarvioon. Arvio kertaluonteisesta kassan tuloutuksesta on 2,4 mrd. euroa. Tuloutus ei vähennä valtion ja julkisen talouden velkaantumista. Toiseksi Valtion eläkerahastosta tehdään n. 1 mrd. euron kertaluonteinen lisätuloutus valtion talousarvioon vuonna 2027. Lisäksi päästökauppatuloarviota on korotettu vuodesta 2027 alkaen, koska päästökauppa laajenee polttoaineen jakeluun (ns. ETS2-uudistus).

Korko-, osinko- ja osakemyyntituloja ennakoidaan kertyvän keskimäärin 0,1 mrd. euroa enemmän kuin edellisessä JTS:ssa. Tämä johtuu ennen kaikkea valtion omaisuustuloarvion kasvusta v. 2026, mikä liittyy hallituksen investointiohjelman rahoittamiseen. Toisaalta vuosien 2027–2028 omaisuustuloarvio on pienentynyt edellä tarkemmin selitetyn rahapeliuudistuksen vaikutusten vuoksi.

Valtion budjettitalouden tasapainon muutokseen vaikuttaneita tekijöitä verrattuna kevään 2024 julkisen talouden suunnitelmaan, mrd. euroa

	2026	2027	2028
Tasapainoarvio, julkisen talouden suunnitelma kevät 2024	**-8,6**	**-7,5**	**-7,0**
Menoarvion tarkentuminen	**-1,4**	**-2,1**	**-3,5**
Uudet menosäästöpäätökset	0,3	0,3	0,3
Uudet ja vanhat menolisäyspäätökset sekä aiempien säästöpäätösten tarkentuminen	-0,3	-0,3	-0,9
Investointiohjelman uudet hankkeet	-0,9	-0,7	-0,4
Ukrainalle annettava uusi tuki (ei sisällä menojen ajoitusmuutoksia)	-0,2	-0,2	-0,3
Puolustusvoimien menojen ajoitusmuutokset (sisältää Ukraina-tuen)	0,0	0,1	-0,5
Valtion asuntorahaston lakkauttaminen ja menojen siirtyminen osaksi budjettia	-0,2	-0,1	-0,1
Suhdanneluontoisten menojen muutos	-0,3	-0,4	-0,4
Kuntien peruspalveluiden valtionosuuden tarvearvion kasvu	-0,2	-0,2	-0,2
EU-jäsenmaksun tarvearvion muutos	0,2	0,1	0,0
Valtionvelan korkomenoarvion muutos	-0,1	-0,2	-0,3
Arvonlisäveromenot	-0,2	-0,3	-0,4
Muu menojen muutos (netto), sisältäen mm. indeksitarkistusten tarkentumisen	0,2	-0,2	-0,4
Tuloarvion tarkentuminen	**3,1**	**0,0**	**-1,3**
Uudet veroperustemuutokset (netto)	-0,8	-1,5	-1,7
Korko-, osinko- ja osakemyyntitulojen arvioiden muutos	0,9	-0,1	-0,4
Sekalaisia tuloja koskevan arvion muutos	3,1	2,0	0,9
Muut tuloarvioon vaikuttaneet tekijät (ml. kertymätiedot ja uusi suhdanne-ennuste)	-0,1	-0,3	0,0
Muutos yhteensä	**1,7**	**-2,1**	**-4,8**
Tasapainoarvio, julkisen talouden suunnitelma kevät 2025	**-7,0**	**-9,6**	**-11,7**

2.3 Kuntahallinto

Kuntahallinnon alijäämä syvenee vuosina 2025–2027 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä johtuu mm. kulutusmenojen ja investointien kasvusta sekä valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista. Kun valtionosuuksiin kohdistuvat määräaikaiset leikkaukset loppuvat, kohenee kuntahallinnon alijäämä suhteessa BKT:n 0,5 prosenttiin vuonna 2028 ja edelleen 0,4 prosenttiin vuonna 2029.

Kuntahallinnon alijäämä pieneni vuonna 2024 hieman edellisvuodesta, mutta alijäämä suhteessa BKT:hen pysyi 0,4 prosentissa. Valtion tulonsiirrot kunnille vähenivät mm. sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvan tarkistuksen ja hallituksen päättämien indeksisäästöjen vuoksi, mutta esimerkiksi kunnallisverotulojen kasvu oli ripeää. Lisäksi kuntahallinnon kulutusmenojen kasvu maltillistui 1,9 prosenttiin. Kunnat ja kuntayhtymät raportoivat sopeuttaneensa henkilöstömenojaan mm. töiden uudelleenjärjestelyä ja luonnollista poistumaa hyödyntämällä. Kunnat ja kuntayhtymät tavoittelevat kiristävänsä sopeutustoimiaan kuluvana vuonna entisestään. Ennusteeseen kuntahallinnon omia pysyviä sopeutustoimia on sisällytetty 100 milj. eurolla vuodesta 2025.

Lähivuosien näkymät ovat kuntahallinnossa viime vuotta haastavammat. Kuntahallinnon alijäämä syvenee 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2025–2027. Kuntakentän tehtävät laajenivat vuoden 2025 alusta, kun TE-palvelu-uudistus astui voimaan. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyi vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennettiin. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin edelleen koulutus- ja sivistyspalveluihin, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannuksia saataisiin pienennettyä samaa tahtia varsinkin, kun erityisen tuen tarve on lisääntynyt. Palvelutarpeen laskua onkin totuttuun tapaan loivennettu painelaskelmassa.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustevuosina pääasiassa hintojen nousun vuoksi. Kuntahallinnon henkilöstövaltaisuuden vuoksi kuluvan kevään palkkasopimusratkaisulla on suuri merkitys kuntahallinnon kustannuskehitykselle. Koska palkkaneuvottelut ovat vielä kesken, on painelaskelmassa oletettu, että kunta-alan sopimusratkaisu noudattaa lähivuosina yleisten työmarkkinoiden sopimusratkaisua.

Lisäksi kunta-alan ansiokehitystä vauhdittaa vuosina 2025–2027 kunta-alalle jo aiemmin sovittu palkkausjärjestelmien kehittämisohjelma. Kulutuksen hintaan vaikuttaa myös muutokset mm. kuntien vuokratuloissa. Kehitysarviossa on oletettu, että sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut heikentävät kuntien vuokratuloja 150 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen.

Kulutusmenojen kasvupaineiden lisäksi kuntahallinnon menoja kasvattavat investoinnit. Kuntien investointinäkymissä on kuitenkin merkittäviä eroja kuntien välillä. Osassa kunnista investointien ennakoidaan pienenevän lähivuosina, mutta etenkin kasvukeskusten investointipaineet pitävät koko kuntahallinnon investoinnit korkealla tasolla. Välttämättömiä investointeja on paljon, sillä kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin.

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Verotulot ovat kuntien suurin tulonlähde. Vuoden 2025 verotulojen kasvua hidastaa yhteisöverotulojen supistuminen ja verotulojen kasvu jääkin n. 2 prosenttiin. Suhdanteen paranemisen myötä kuntien verotulojen kasvu piristyy ensi vuonna 6,1 prosenttiin. Verotulojen kasvu pysyy keskimäärin hieman vajaassa 4 prosentissa vuosina 2027–2029.

Vuonna 2025 kuntien tulonsiirrot valtiolta kasvavat TE-palveluiden järjestämisvastuun myötä. Valtionosuuksiin tehdään kuitenkin samanaikaisesti tuntuvia leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien ja hallituksen säätötoimenpiteiden vuoksi. Kun valtionosuuksiin kohdistuvat määräaikaiset leikkaukset loppuvat vuoden 2027 jälkeen, kohenee kuntahallinnon alijäämä suhteessa BKT:n 0,5 prosenttiin vuonna 2028 ja edelleen 0,4 prosenttiin vuonna 2029. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Kuntahallinnon rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

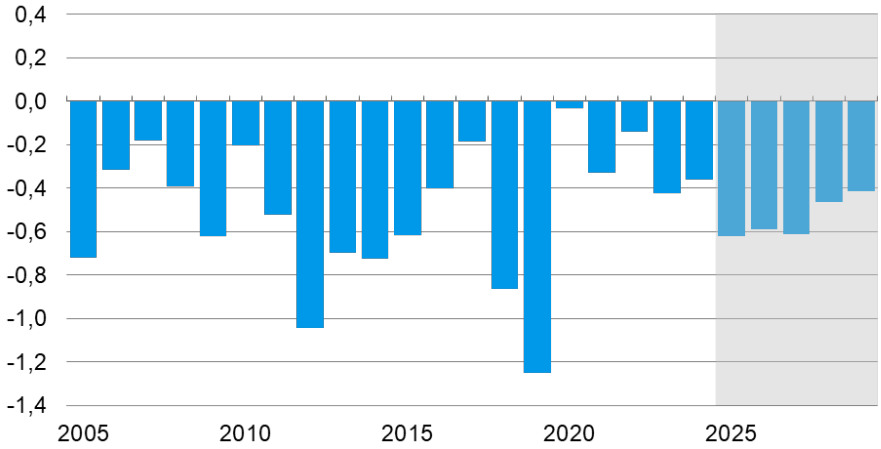

Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

Kuntahallinnon velka

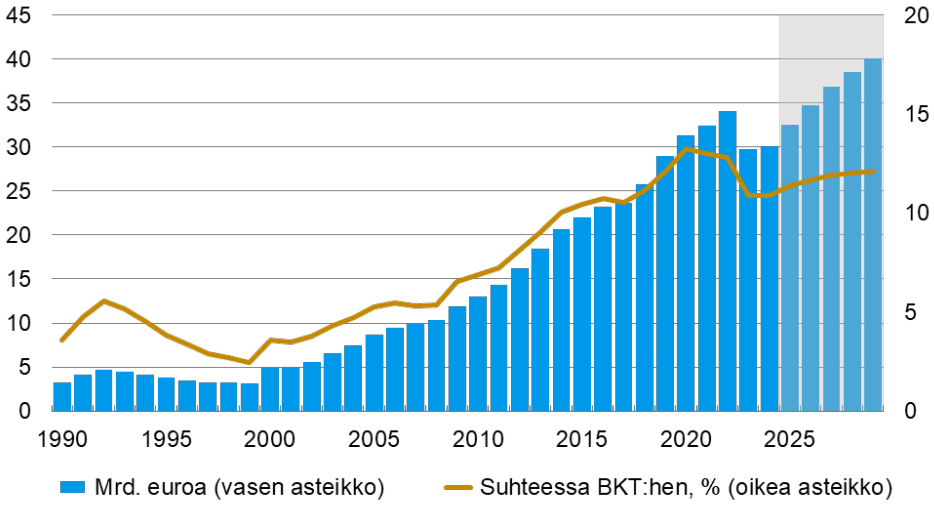

Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

Taulukko 20. Kuntahallinto[1]

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Verot	13,1	14,0	14,3	15,1	15,7
kunnallisvero	9,0	10,0	10,2	10,9	11,3
yhteisövero	2,0	1,7	1,6	1,8	1,9
kiinteistövero	2,1	2,3	2,4	2,4	2,4
Myynti- ja maksutulot	6,2	6,2	6,2	6,2	6,3
Tulonsiirrot valtionhallinnolta	8,6	8,3	8,8	9,0	9,1
Muut tulot	1,9	2,1	2,2	2,2	2,2
Kokonaistulot	**29,8**	**30,6**	**31,5**	**32,5**	**33,3**
Palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö	22,6	23,1	23,7	24,5	25,2
Sosiaaliavustukset ja luontoismuotoiset etuudet	0,6	0,6	0,8	0,9	0,9
Muut tulonsiirrot	1,8	1,8	2,2	2,2	2,2
Omaisuusmenot	0,6	0,8	0,9	0,9	0,9
Pääoman bruttomuodostus	5,2	5,3	5,6	5,9	5,9
Muut menot	0,0	0,1	0,0	-0,1	-0,1
Kokonaismenot	**30,9**	**31,6**	**33,3**	**34,3**	**35,2**
Kulutusmenot	21,5	21,9	22,9	24,0	25,0
Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)	**-1,2**	**-1,0**	**-1,8**	**-1,8**	**-1,9**
Perusjäämä[2]	-0,5	-0,2	-0,9	-0,8	-1,0

[1] Pl. Helsingin sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi.
[2] Nettoluotonanto ilman bruttokorkomenoja.

2.4 Hyvinvointialuehallinto

Hyvinvointialueet olivat edelleen alijäämäisiä viime vuonna, mutta menojen kasvu palasi normaalitasolle. Hyvinvointialueiden menokehitys hidastuu yhä tänä vuonna ja valtion rahoitus kasvaa. Alueiden rahoitusasema on tasapainossa.

Hyvinvointialueiden rahoitusasema oli vuonna 2024 edelleen heikko, -1,8 miljardia euroa. Menojen kasvu hidastui kuitenkin vuoden 2023 erittäin nopean kasvun jälkeen normaaliksi, mikä on ennakoituun hintakehitykseen nähden hyvä saavutus.

Tänä vuonna alueiden rahoitusasema palautuu tasapainoon menojen maltillisen kasvun ja valtion rahoituksen nopean kasvun takia. Menojen kasvua hidastavat sopeutustoimet ja valtion rahoitusta kasvattaa nyt maksettava jälkikäteistarkistus vuoden 2023 tuloksen perusteella. Vuosina 2026–2027 alueiden rahoitusasema pysyy lähellä tasapainoa, ja menojen kasvu on noin kolme prosenttia vuosittain.

Menojen kasvu ennustekaudella johtuu pääasiassa hintojen nopeasta noususta. Erityisesti henkilöstömenot kasvavat sopimuskorotusten ja palkkaohjelmien vuoksi yleistä ansiotasoa nopeammin. Ennusteessa oletetaan vakiintuneen käytännön mukaisesti, että tulevat palkkasopimukset vastaavat yleistä ansiotasokehitystä. Lisäksi oletetaan, että aiemmin sovitut palkkaohjelmat toteutuvat. Menojen kasvua hillitsevät pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman ja kevään 2024 julkisen talouden suunnitelman päätökset sekä alueiden omat sopeutustoimet. Alueiden omiksi sopeutustoimiksi on ennusteessa arvioitu 0,3 mrd. euroa kuluvalle vuodelle ja 0,15 mrd. euroa seuraavalle vuodelle. Vuosille 2025–2026 alueiden omia sopeutustoimia on arvioitu varovaisesti suhteessa alueiden suunnitelmiin. Arvio sopeutustoimien määrästä perustuu erityisesti alueiden talousarvioiden menojen kehitykseen.

Alueiden tulot koostuvat pääosin valtion rahoituksesta sekä asiakkailta saatavista maksutuotoista. Valtion rahoitus kasvaa merkittävästi v. 2025, kun siinä huomioidaan jälkikäteistarkistus, joka perustuu vuoden 2023 alijäämään. Jälkikäteistarkistus kasvattaa valtion rahoitusta noin 1,4 mrd. euroa. Seuraavien vuosien jälkikäteistarkistus perustuu julkisen talouden suunnitelmaan mukaan lukien jälkikäteistarkistukseen tehty kehysvaraus, ei painelaskelman mukaiseen kustannuskehitykseen. Jos alueiden menot kehittyvät painelaskelman mukaisesti, rahoituslain mukainen

jälkikäteistarkistus olisi v. 2026 0,1 mrd. euroa suurempi, v. 2027 0,2 mrd. euroa suurempi ja v. 2028 1,0 mrd. euroa suurempi kuin mitä julkisen talouden suunnitelmassa on varattu.

Ennusteeseen liittyy useita riskejä. Ennustetta laatiessa hyvinvointialueiden sopimusneuvottelut ovat meneillään ja niiden tulokset voivat lisätä tai vähentää alueiden henkilöstömenoja. Alueiden menot voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, jos alueet onnistuvat toteuttamaan säästöjä ja tehostamaan toimintaansa ennustettua paremmin. Sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset voivat vastaavasti heikentää alueiden tilannetta.

Taulukko 21. Hyvinvointialueet[1]

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Myynti- ja maksutulot	5,1	5,6	5,9	6,1	6,3
Tulonsiirrot valtionhallinnolta	25,7	26,3	28,8	29,6	30,5
Muut tulot	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Kokonaistulot	**31,0**	**32,1**	**34,9**	**35,9**	**37,1**
Palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö	25,0	25,6	26,5	27,3	28,3
Sosiaalietuudet ja luontoismuotoiset etuudet	5,9	6,5	6,8	7,1	7,4
Omaisuusmenot	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Pääoman bruttomuodostus	1,5	1,5	1,3	1,3	1,2
Muut menot	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kokonaismenot	**32,7**	**33,9**	**35,0**	**36,0**	**37,3**
Kulutusmenot	26,0	26,7	27,6	28,5	29,6
Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)	**-1,7**	**-1,8**	**-0,0**	**-0,1**	**-0,2**
Perusjäämä[2]	-1,6	-1,6	0,2	0,2	0,0
Hyvinvointialueindeksi, muutos %	3,52	2,53	3,00	3,24	2,64
Hyvinvointialueiden ansiotasoindeksi, muutos %	6,0	4,7	6,8	5,1	4,3

[1] ml. Helsingin sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi.
[2] Nettoluotonanto ilman bruttokorkomenoja.

Taulukko 22. Paikallishallinto (kuntahallinto + hyvinvointialueet)

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Myynti- ja maksutulot	11,2	11,8	12,2	12,3	12,6
Verot ja saadut sosiaaliturvamaksut	13,1	14,0	14,3	15,1	15,7
Tulonsiirrot valtionhallinnolta	34,3	34,5	37,6	38,6	39,5
Muut tulonsiirrot	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Muut tulot	1,9	2,1	2,1	2,1	2,2
Kokonaistulot	**60,8**	**62,7**	**66,4**	**68,5**	**70,4**
Palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö	47,6	48,7	50,2	51,8	53,5
Sosiaalietuudet ja luontoismuotoiset etuudet	6,6	7,1	7,6	8,0	8,4
Muut tulonsiirrot	1,9	1,8	2,3	2,3	2,3
Omaisuusmenot	0,8	1,0	1,1	1,2	1,2
Pääoman bruttomuodostus	6,8	6,8	6,9	7,1	7,1
Muut menot	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Kokonaismenot	**63,6**	**65,5**	**68,2**	**70,3**	**72,4**
Kulutusmenot	47,5	48,6	50,5	52,5	54,6
Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)	**-2,8**	**-2,8**	**-1,8**	**-1,8**	**-2,1**
Perusjäämä[1]	-2,1	-1,9	-0,7	-0,7	-0,9

[1] Nettoluotonanto ilman bruttokorkomenoja.

2.5 Sosiaaliturvarahastot

Sosiaaliturvarahastojen ylijäämä oli vuonna 2024 yhteensä 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ylijäämä kasvaa tulevina ennustevuosina vähitellen 1,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Työeläkelaitokset pysyvät ylijäämäisinä läpi ennustekauden erityisesti sektorin saamien työeläkemaksutuottojen ja omaisuustulojen myötä. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema paranee ennustekauden aikana alun alijäämästä melkein tasapainoon.

2.5.1 Työeläkelaitokset

Työeläkelaitokset olivat vuonna 2024 ylijäämäisiä 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tänä vuonna työeläkelaitosten ylijäämän arvioidaan kasvavan 1,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Ylijäämä paranee vähitellen ennustekaudella 1,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen, vaikkakin se hetkellisesti supistuu edellisvuodesta vuonna 2027.

Työeläkelaitosten kokonaismenot kasvoivat vuonna 2024 vajaat 6 prosenttia edellisvuodesta pääosin työeläkemenojen indeksikorotusten myötä. Vuosina 2025 ja 2026 kokonaismenojen vuotuinen kasvu hidastuu reiluun 2 prosenttiin, kun indeksikorotukset pienenevät. Vuonna 2027 kokonaismenot kasvavat yli 6 prosenttia edellisvuodesta. Menojen kasvun taustalla on kevään 2025 puoliväliriihessä tehty päätös kasvattaa Valtion Eläkerahastosta valtion talousarvioon siirrettävää määrää kertaluonteisella lisäsiirrolla valtion vuotuisen eläkemenon kattamiseksi. Vuonna 2028 menot pysyttelevät edellisvuoden tasolla ja vuonna 2029 kasvavat vajaat 4 prosenttia eläkemenojen kasvun seurauksena.

Työeläkemaksutuotot muodostavat merkittävän osan sektorin tuloista. Vuosina 2022–2025 työnantajan työeläkemaksu on korkeampi vuoden 2020 alennuksen kompensoimiseksi. Työeläkemaksutuottojen lisäksi työeläkelaitosten saamat omaisuustulot pitävät sektorin ylijäämäisenä sekä tänä vuonna että tulevina ennustevuosina. Työeläkevarojen kasvu oli vuoden 2024 ennakkotietojen mukaan reipasta, vajaat 9 prosenttia. Sektorin kokonaistulot kasvoivat vuonna 2024 noin 4 prosenttia edellisvuodesta. Ennustevuosina tulojen vuotuisen kasvun arvioidaan olevan keskimäärin hieman yli 4 prosenttia.

Sektorin ennusteen riskit liittyvät erityisesti omaisuustulojen kehitykseen. Omaisuustulojen ennustamista vaikeuttavat korkotason nopeat muutokset ja niiden vaikutukset sekä rahasto- että korkotuottoihin.

Sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

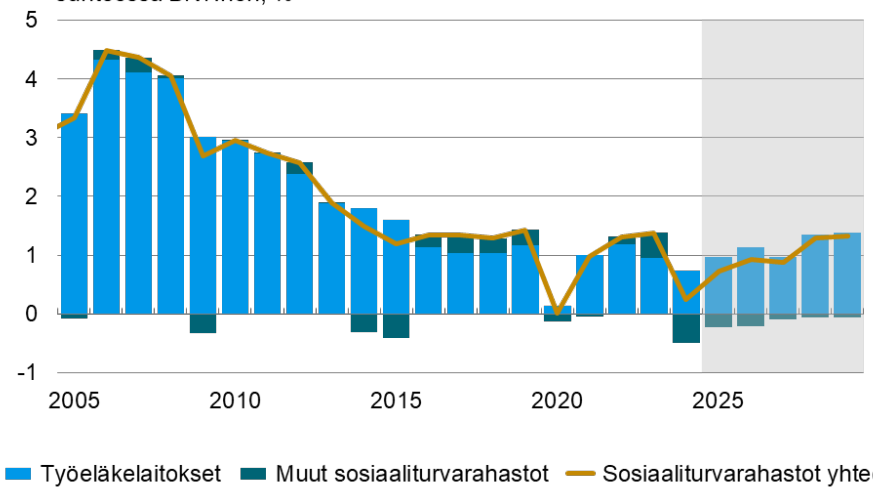

Lähde: Tilastokeskus, VM

Taulukko 23. Sosiaaliturvarahastot

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Omaisuustulot	5,0	5,5	6,2	6,5	6,9
Sosiaaliturvamaksut	34,0	32,7	34,6	35,9	37,5
työnantajien maksut	21,2	20,6	21,9	22,8	23,8
vakuutettujen maksut	12,7	12,1	12,7	13,1	13,7
Tulon- ja pääomansiirrot julkisyhteisöiltä	16,9	17,6	17,3	17,2	17,5
Muut tulot	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
Kokonaistulot	**56,9**	**56,8**	**59,2**	**60,7**	**63,0**
Palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö	2,2	2,3	2,3	2,3	2,4
Sosiaalietuudet ja luontoismuotoiset etuudet	47,0	49,5	50,4	51,1	52,1
Muut menot	3,9	4,3	4,4	4,6	5,8
Kokonaismenot	**53,1**	**56,1**	**57,1**	**58,0**	**60,3**
Kulutusmenot	4,5	4,8	5,0	5,3	5,3
Nettoluotonanto (+) / nettoluotonotto (-)	**3,8**	**0,7**	**2,1**	**2,7**	**2,7**
Työeläkelaitokset	2,6	2,0	2,8	3,4	3,0
Muut sosiaaliturvarahastot	1,1	-1,3	-0,7	-0,6	-0,3
Perusjäämä[1]	3,8	0,7	2,1	2,8	2,8

[1] Nettoluotonanto ilman bruttokorkomenoja.

2.5.2 Muut sosiaaliturvarahastot

Muut sosiaaliturvarahastot olivat alijäämäisiä 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Alijäämään vaikutti erityisesti työttömyysvakuutusmaksun alentaminen. Vuonna 2025 muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusaseman arvioidaan paranevan -0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja vuosina 2026–2029 asteittain -0,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Vuonna 2024 kokonaismenot kasvoivat hieman yli 5 prosenttia. Menojen kasvun taustalla ovat muun muassa heikon suhdanteen myötä kasvaneet työttömyysmenot. Vuonna 2025 menojen kasvu hidastuu, ja menot pysyvät samalla tasolla pääosin koko ennustekauden. Ainoastaan vuonna 2029 kokonaismenojen arvioidaan kasvavan vajaat 2 prosenttia. Menojen kasvun hidastumiseen vaikuttavat sekä hallitusohjelman toimet että hallituksen kevään 2024 kehysriihessä päättämät sopeutustoimet vuosille 2025–2027. Merkittävä osa toimista kohdistuu työttömyysmenoihin.

Muiden sosiaaliturvarahastojen tulot vähenivät vuonna 2024 vajaat 7 prosenttia. Tulojen pienenemisen taustalla oli erityisesti saatujen sosiaaliturvamaksujen supistuminen, joka johtui pääosin työttömyysvakuutusmaksujen alenemisesta. Työttömyysvakuutusmaksuja laskettiin Työllisyysrahaston suhdannepuskurin täyttymisen ja hallitusohjelman toimien vaikutusten myötä. Työttömyysvakuutusmaksuja alennettiin entisestään vuonna 2025. Työllisyysrahaston suhdannepuskurin alaraja lähestyy ennustekauden loppupuolella, mikä aiheuttaa paineita nostaa työttömyysvakuutusmaksua. Tämä luo ennusteeseen yläsuuntaisen riskin.

Vuonna 2025 tulojen arvioidaan kuitenkin kasvavan noin 4 prosenttia edellisvuodesta erityisesti sairausvakuutusmaksujen noston myötä. Saatujen sosiaaliturvamaksujen muutosten taustalla vaikuttaa myös kanavointiratkaisu vuodesta 2025 lähtien. Kanavoinnissa työttömyysvakuutusmaksua lasketaan ennakoitujen etuussäästöjen mukaisesti ja samalla sairausvakuutusmaksuja nostetaan. Tämän myötä valtion osuudet sektorin menoihin laskevat vastaavasti. Tulevina ennustevuosina tulojen arvioidaan kasvavan maltillisesti.

Taulukko 24. Sosiaalivakuutusmaksut ja eläkeindeksit

	2023	2024	2025	2026*	2027*
Sosiaalivakuutusmaksut[1]					
Työnantajat					
Sairausvakuutus	1,53	1,16	1,87	1,85	1,84
Työttömyysvakuutus	1,54	0,82	0,61	0,61	0,61
Työeläkevakuutus (TyEL)	17,37	17,34	17,38	17,10	17,10
Kunta-alan eläkevakuutus	19,81	19,59	19,21	19,45	19,45
Palkansaajat					
Päivärahamaksu	1,36	1,01	0,84	0,83	0,81
Sairaanhoitomaksu	0,60	0,51	1,06	1,09	1,10
Työttömyysvakuutus	1,50	0,79	0,59	0,59	0,59
Työeläkevakuutus (TyEL)	7,47	7,47	7,47	7,30	7,30
Etuudensaajat					
Sairausvakuutus	1,57	1,48	1,45	1,48	1,49
Eläkeindeksit					
Työeläkeindeksi	2874	3037	3077	3114	3181
Kansaneläkeindeksi	1805	1911	1930	1945	1979

[1] Vuosikeskiarvoina. Työnantajien maksut sekä vakuutettujen työttömyys- ja työeläkemaksut prosentteina palkoista. Luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

2.6 Julkisen talouden kestävyys pitkällä aikavälillä

Väestön ikääntyminen on jo viimeisen kymmenen vuoden aikana lisännyt eläkemenoja ja aiheuttaa merkittäviä paineita julkisen talouden kestävyyteen pidemmällä aikavälillä. Ikääntyneen väestön määrän kasvu lähivuosikymmeninä lisää hoiva- ja terveysmenoja, joiden rahoittamiseksi nykyinen kokonaisveroaste ei tulevaisuudessa riitä. Samaan aikaan työikäisen väestön kasvun hidastuminen ja hidas tuottavuuden kasvu pitävät talouskasvun vaimeana, mikä heikentää veropohjaa, jota käytetään julkisten palveluiden ja sosiaaliturvan rahoittamiseen.

Pitkällä aikavälillä julkisen talouden tulojen ja menojen välillä vallitsee epätasapaino eli kestävyysvaje. Kestävyysvajelaskelmissa arvioidaan sitä, miten väestön ikääntyminen vaikuttaa julkisen talouden näkymiin tulevina vuosikymmeninä. Kestävyysvajearvio kertoo, kuinka paljon julkista taloutta olisi vahvistettava lähitulevaisuudessa, jotta julkinen talous olisi pitkän aikavälin tasapainossa.[1]

Valtiovarainministeriö arvioi kestävyysvajeen olevan noin 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen eli n. 7,5 mrd. euroa vuoden 2029 tasolla. Viime syksyyn nähden arvio kestävyysvajeen suuruudesta ei ole olennaisesti muuttunut. Saadun tuloksen tulkinta on se, että väestön ikääntyminen luo merkittävän haasteen julkisen talouden kestävyydelle. Lisäksi julkisen talouden velkasuhteen ennustettu kasvu lisää julkisen talouden riskejä.

1 Koska kestävyysvaje eli ns. S2-indikaattori ei huomioi suorien sopeutustoimien mahdollisia haitallisia vaikutuksia talouskasvuun, ei sitä tulisi käyttää yksinään vaaditun sopeutuksen arvioimiseen. On olemassa muita tapoja, joiden avulla voidaan paremmin huomioida suorien sopeutustoimien epäsuotuisat kasvuvaikutukset. S2-indikaattorin antama tulos vastaa teknisesti tilannetta, jossa nk. finanssipolitiikan kerroinvaikutus olisi nolla eli sopeutustoimet eivät hidasta talouskasvua. Todellisuudessa suorien sopeutustoimien ajatellaan yleisesti leikkaavan talouskasvua. Sen sijaan monilla rakenteellisilla uudistuksilla ei tällaista haittavaikutusta ole, vaan niillä voidaan myös vahvistaa talouskasvun mahdollisuuksia.

Kestävyysvajelaskelmassa julkisen velan ei edellytetä tasaantuvan millekään tietylle tasolle. Siten laskelman tuottama velan tasapainotaso voi olla myös suhteellisen korkea tai matala riippuen siitä, millä tasolla velkasuhde on laskelman lähtöhetkellä ja miten väestön ikääntymisen arvioidaan vaikuttavan julkisten menojen kehitykseen tulevina vuosikymmeninä. Siksi julkisen talouden velkakestävyyttä on syytä tarkastella myös muilla tavoin.

Ikäsidonnaisten menojen muutos

vuodesta 2028, suhteessa BKT:hen, %

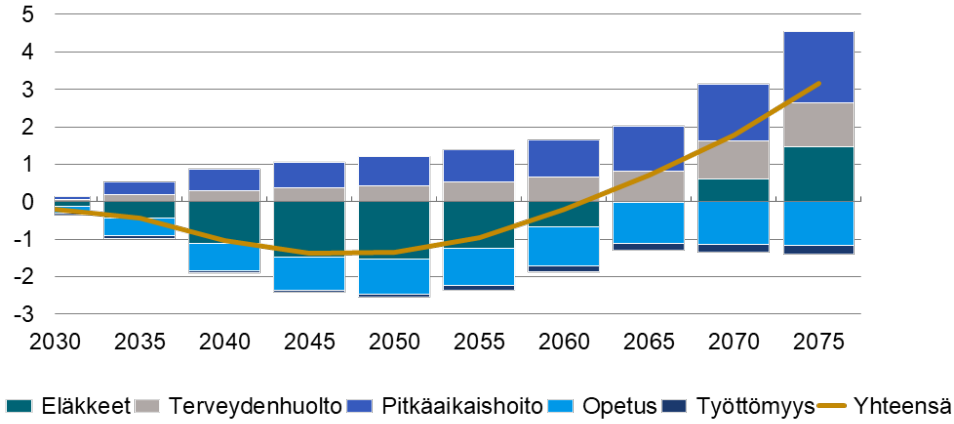

Kuvio on laadittu STM:n kehittämällä SOME-mallilla

Lähde: VM

Taulukko 25. Julkinen talous pitkällä aikavälillä

	2025	2030**	2040**	2050**	2060**	2075**
Suhteessa bruttokansantuotteeseen, %						
Kokonaismenot	57,1	55,0	55,5	57,2	60,1	66,6
mistä ikäsidonnaiset ja työttömyysmenot	31,5	30,8	30,0	29,7	30,8	34,2
Eläkkeet	14,3	13,9	12,9	12,5	13,4	15,5
Työeläkkeet	13,3	12,9	12,0	11,6	12,5	14,5
Kansaneläkkeet	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8	1,1
Terveydenhuolto	6,6	6,8	7,0	7,1	7,4	7,9
Pitkäaikaishoito	3,0	3,2	3,7	3,9	4,1	5,0
Opetus	5,6	5,2	4,6	4,4	4,3	4,2
Työttömyys	2,0	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6
Korkomenot	1,5	2,0	3,3	5,4	7,1	10,7
Kokonaistulot	53,3	53,3	54,3	56,2	58,8	63,6
mistä omaisuustulot	3,6	4,5	5,8	7,8	10,3	14,7
mistä eläkkeistä perityt verot	3,0	2,9	2,7	2,6	2,8	3,3
Nettoluotonanto[1]	-3,8	-1,7	-1,1	-1,0	-1,3	-2,9
mistä siirto työeläkerahastoihin	1,0	2,6	4,8	7,2	8,9	11,4
Julkisyhteisöjen velka	82,6	87,1	105,2	136,7	181,3	271,8
Julkisyhteisöjen varat, sulautettu	143,0	158,5	169,9	200,4	244,4	322,5
mistä työeläkerahastot, sulautettu	92,5	109,1	129,2	165,3	212,4	292,4

[1] Vuodesta 2030 lähtien suhdannekorjattu jäämä

Liitteet

Liite 1. Budjettitalous ja kansantalouden tilinpito / Kuntien kirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon välisistä eroista

Valtion budjettitalous oli 12,1 mrd. euroa alijäämäinen vuonna 2024. Kansantalouden tilinpidon ennakkotietojen mukaan koko valtionhallinnon rahoitusasema oli -10,0 mrd. euroa. Tilinpidon rahoitusasema oli noin 2,1 mrd. euroa parempi.

Vuoden 2024 eroa tilinpidon ja budjetin välillä selittää useat tekijät. Kansantalouden tilinpidon rahoitusasemaa eivät rasittaneet vielä budjettiin kirjatut suurteen puolustushankintojen menot, jotka realisoituvat tilinpidossa vasta kun hankinnat toimitetaan puolustusvoimien käyttöön. Ajoituseroja oli myös mm. paikallishallinnon rahoituksessa. Tilinpidon rahoitusasemaa heikensi toisaalta muiden kuin budjettivaltion yksiköiden heikentynyt rahoitusasema.

Tänä vuonna budjetin tasapaino (-12,5 mrd. euroa) on hieman tilinpidon rahoitusasemaa heikompi (-11,2 mrd. euroa) heikompi. Budjetin menot puolustushankintoihin ovat vielä jonkin verran niistä koituvien tilinpidon menoja suurempia. Lisäksi valtion velanhallintaan liittyvät koronvaihtosopimukset eivät vaikuta tilinpidon korkomenoihin, mutta heikentävät valtion budjetin tasapainoa noin 0,5 miljardin euron verran. Vuonna 2026 tilinpidon alijäämä heikkenee suhteessa budjettiin (budjetin alijäämä: -7,0 mrd, tilinpidon -10,6 mrd. euroa). Valtion asuntorahaston lakkauttaminen lisää budjettitalouden tuloja 2,4 miljardilla eurolla rahaston varojen siirron takia. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta kansantalouden tilinpitoon. Hallituksen suunnittelema investointiohjelma aiotaan rahoittaa valtion rahoitusomaisuuden avulla ja tähän liittyviä tuloja on budjetissa arvioitu tulevan noin 1,0 miljardia euroa.

Budjetin alijäämä ja valtion velanotto

Budjetin alijäämästä ei myöskään voi aina päätellä valtion velanoton tarvetta. Vuonna 2024 valtion budjettitalouden velka kasvoi noin 12,6 mrd. euroa. Budjetin alijäämän perusteella velkaa olisi pitänyt ottaa 12,1 mrd. euroa, joten velanotto oli 0,5 mrd. euroa suurempi kuin budjetin alijäämä olisi edellyttänyt. Vuonna 2024 velanoton eroa budjetoituun lisäsi valtion rahastojen kassan pieneneminen ja budjetoitujen menojen toteutuminen suurempana ja tulojen pienempänä. Lisäksi velanottotarvetta vähensi kassan pieneneminen.

Yleistä tietoa budjetin ja kansantalouden tilinpidon eroista

Budjettitalouden rahoitusaseman ja kansantalouden tilinpidon mukaisen valtionhallinnon rahoitusaseman eroon on monia syitä. Näistä tärkein on se, että kansantalouden tilinpidon valtiosektori on laajempi kuin pelkkä budjettitalous, johon kuuluvat lähinnä vain valtion virastot. Tilinpidon valtiosektoriin kuuluvat budjettitalouden lisäksi mm. valtion rahastot (pl. Valtion Eläkerahasto), yliopistot ja niiden kiinteistöyhtiöt sekä Senaatti-kiinteistöt. Julkisten yksiköiden luokituspäätöksiä arvioidaan säännöllisesti uudelleen. Tilastokeskuksen internet-sivuilla on lueteltu kaikki valtionhallintoon ja laajemmin julkisyhteisöihin kuuluvat yksiköt.

Luokittelun lisäksi eroa aiheuttaa se, että kansantalouden tilinpidon ja budjettitalouden menojen kirjaamisperusteet poikkeavat toisistaan. Tilinpito on suoriteperusteinen, kun taas budjettitalous on osin kassaperusteinen. Kirjaamisperusteesta johtuen erityisesti talousarvion siirtomäärärahat aiheuttavat eroa budjetin ja tilinpidon menojen välille. Siirtomäärärahat ovat monivuotisia määrärahoja, jotka budjetoidaan yhden vuoden talousarvioon. Kansantalouden tilinpidossa siirtomäärärahat kirjataan suoriteperusteisesti niiden käyttövuoden mukaan kuten muutkin menot. Siirtyvien määrärahojen nettovaikutus voi vaihdella suuresti vuodesta toiseen. Lisäksi verot, tukipalkkiot ja EU-maksut muunnetaan tilinpidossa suoriteperusteisiksi tekemällä niihin ajoituskorjaus. Ajoituskorjausten aiheuttamien erojen suuruus on nähtävissä vasta jälkikäteen.

Budjettitalouden rahoitusasemaan lasketaan tuloina ja menoina myös sellaisia finanssisijoituksia, kuten valtion myöntämät ja takaisinmaksamat lainat sekä osakemyynnit ja -hankinnat, jotka kansantalouden tilinpidossa käsitellään pääasiallisesti

rahoitustaloustoimina. Rahoitustaloustoimet eivät vaikuta tilinpidon mukaiseen valtion rahoitusasemaan. Rahoitustaloustoimiksi luetaan myös korkojohdannaisten vaikutukset korkomenoihin.

EU-maat rapottoivat kaksi kertaa vuodessa Eurostatille valtion budjettitalouden ja kansantalouden tilinpidon välisten lukujen eroavaisuuksia alijäämä- ja velkaraportoinnin yhteydessä. Menneiden vuosien osalta valtion, kuten myös muiden julkisen talouden alasektoreiden, tilinpäätöksen mukaisen rahoitusaseman ja tilinpidon nettoluotonannon välinen ero tulisi pystyä selittämään. Raportoinnissa selvitetään myös ns. velkadynamiikkaa eli julkisen talouden nettoluotonannon ja julkisen velan muutoksen yhdenmukaisuutta.

Kuntien kirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon välisistä eroista

Kansantalouden tilinpidon nettoluotonantoa läheisimmin vastaava erä kuntien kirjanpidossa on toiminnan ja investointien rahavirta (rahoitusasema). Kansantalouden tilinpidon ja kuntien kirjanpidon välillä on eroja mm. sektorirajauksessa sekä käsitteiden ja kirjausten ajoituksessa. Kuntien kirjanpidon toiminnan ja investointien rahavirran ja kansantalouden tilinpidon nettoluotonannon erojen syitä tarkastellaan oheisessa taulukossa.

Tärkein käsitteiden välinen ero johtuu erilaisesta sektorirajauksesta. Kuntien kirjanpito tarkastelee kuntia ja kuntayhtymiä sekä niiden liikelaitoksia. Tässä yhteydessä kuntien kirjanpidon kuvaamaan kuntatalouteen ei kuulu kuntien toiminta, joka toteutetaan itsenäisen oikeushenkilön avulla kuten osakeyhtiömuotoisesti. Kansantalouden tilinpidon kuntahallintoon sen sijaan kuuluu sellaisia kuntien omistamia yhtiöitä, jotka katsotaan pääasiallisesti emoyhteisöään palveleviksi yksiköiksi.

Kansantalouden tilinpidossa kuntahallinto käsittää kuntien ja kuntayhtymien markkinattoman toiminnan, joka rahoitetaan pääosin verovaroin ja pakollisin maksuin. Toimintonsa pääosin muilta sektoreilta saaduilla myyntituotoillaan rahoittavat liikelaitokset kuten vesi-, energia- ja jätehuolto sekä satamatoiminta luokitellaan siksi kansantalouden tilinpidossa kuntahallinnon ulkopuolelle yrityssektoriin.

Kuntien kirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon investointimenojen käsitteet eroavat toisistaan. Kansantalouden tilinpidossa osakkeiden ja osuuksien hankinnat ja myynnit katsotaan rahoitustapahtumiksi eikä niitä kirjata kuntahallinnon investointimenoihin. Kuntien kirjanpidon puolella osakehankinnat katsotaan puolestaan käyttöomaisuusinvestoinneiksi.

Myös omaisuusmenoissa ja -tuloissa on käsite-eroja. Varojen ja velkojen arvonmuutokset eivät ole kansantalouden tilinpidossa tuloa tai menoa. Siksi kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelman muut rahoitustuotot ja -kulut eivät (osinkoja ja korkoja lukuun ottamatta) sisälly kansantalouden tilinpidon nettoluotonantoon.

Kuntien kirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon välillä on lisäksi eroja kirjausten ajoituksessa. Kuntien kirjanpidon verotulot kuvaavat kalenterivuoden aikana kertyneitä verotuloja. Kansantalouden tilinpidossa vuoden verotuloiksi luetaan verottajan tilitystietojen mukainen kertymä helmikuusta seuraavan vuoden tammikuun loppuun. Näin pyritään huomioimaan ajoitusero maksetun ennakonperinnän ja tilityksen välillä.

Vuoden 2023 ajoituseron suuruus kirjanpidon ja tilinpidon välillä johtui sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen siirtymisestä hyvinvointialueille. Kuntien tuloja vähennettiin koko maan tasolla niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Kuntien vuoden 2023 verotulokertymään vaikuttivat osin vielä aiempien verovuosien korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotulot. Kansantalouden tilinpidon puolella tämä kirjanpidon puolella vuonna 2023 näkynyt n. 1,3 mrd. euron verohäntä ei ajoituskorjauksen vuoksi näy.

Hyvinvointialueiden nettoluotonotto ja kirjanpito

Seuraavassa taulukossa esitellään hyvinvointialueiden kirjanpidon toiminnan ja investointien rahavirran ja kansantalouden tilinpidon nettoluotonannon eroja. Suurimmat erot johtuvat mm. varausten käsittelystä ja valtion rahoituksen ajoituseroista.

Taulukko 1. Budjettitalouden rahoitusasema ja valtionhallinnon nettoluotonanto[1]

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Budjettitalouden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	**-8,6**	**-12,1**	**-12,5**	**-7,0**	**-9,6**
Yksityistämistulot (nettotulot osakemyynnistä)	0,3	-0,1	0,2	-0,9	0,2
Finanssisijoitukset, netto	0,2	0,7	0,7	-0,1	-0,1
Budjetin ulkopuolisten yksiköiden tuloylijäämä	-0,9	-1,7	-1,1	-2,9	-0,5
Kassa-/suoriteperusteen korjaus	0,2	2,7	0,4	-0,1	-1,4
Muut erät[2]	-0,3	0,5	1,1	0,4	0,8
Valtionhallinnon nettoluotonanto (+) / -otto (-)	**-9,1**	**-10,0**	**-11,2**	**-10,6**	**-10,7**

[1] Kansantalouden tilinpidon mukaan
[2] Sisältää mm. velkojen peruutukset, suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot, budjetin siirtomäärärahojen ajoittumisen vaikutuksen, superosingot

Taulukko 2. Kuntatalouden kirjanpidon rahoitusasema ja kuntahallinnon nettoluotonanto

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Miljardia euroa					
Kuntien ja kuntayhtymien toiminnan ja investointien rahavirta	0,3	-0,4	-1,6	-1,6	-1,6
Muiden kuin kuntien ja kuntayhtymien nettoluotonantovaikutus[1]	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Kuntien ja kuntayhtymien paikallishallintosektorin ulkopuolelle luokiteltavan toiminnan vaikutus	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Osakkeiden hankinnat ja myynnit	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Omaisuusmenojen ja -tulojen käsite-erot	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ajoituserot	-1,6	-0,2	-0,0	0,0	-0,0
Muut erot[2]	0,1	-0,1	0,2	0,2	0,1
Kuntahallinnon nettoluotonanto (+)/-otto (-)	-1,2	-1,0	-1,8	-1,8	-1,9

[1] Kuntahallintoon luokitellut, kuntataloustilaston ulkopuoliset yhtiöt sekä Ahvenanmaan maakuntahallinto, Kuntaliitto, Kuntatyönantajat ja Kuntien takauskeskus”
[2] Sisältää mm. eroja pääomansiirroissa ja investointiavustuksissa
Lähde: Tilastokeskus, VM

Taulukko 3. Hyvinvointialueiden kirjanpidon rahoitusasema ja hyvinvointialuehallinnon nettoluotonanto

Miljardia euroa	2023	2024	2025	2026	2027
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,7	-1,6	-0,1	-0,2	-0,4
Sektorirajauksen vaikutus	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Omaisuustulojen käsite-erot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investointien käsite-erot	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Muut erot	0,0	-0,2	0,1	0,1	0,2
Kansantalouden tilinpidon nettoluotonanto	-1,7	-1,8	0,0	-0,1	-0,2

Liite 2. Verotulojen laskennan keskeiset oletukset

Taulukko 1. Eräiden veronalaisiin tuloihin ja veropohjaan vaikuttavien tulo- ja kysyntäerien kehitysarviot

	2025*	2026*	2027*	2028*	Keskim. vuosimuutos, %, 2028/2025*
Muutos, prosenttia vuodessa					
Veronalaiset ansio- ja pääomatulot	3,3	3,9	3,8	3,7	3,7
Palkkatulot	3,7	5,0	4,4	4,1	4,3
Eläkkeet ja muut sosiaalietuudet	1,8	1,4	2,4	2,8	2,1
Pääomatulot	4,5	3,9	3,7	3,6	3,9
Ansiotasoindeksi	3,2	3,8	3,0	3,0	3,2
Toimintaylijäämä	4,1	3,7	3,7	3,6	3,8
Kotitalouksien verollisten kulutusmenojen arvo	1,2	3,3	3,1	3,5	2,8
Arvonlisäveron pohja	1,7	3,9	4,5	3,0	3,3
Bensiinin kulutus	-2,1	-3,3	-3,8	-4,3	-3,4
Dieselöljyn kulutus	-2,1	-3,2	-3,6	-4,0	-3,2
Sähkön kulutus	0,4	7,1	2,0	1,4	2,7
Verollisen alkoholin kulutus	-1,4	-0,6	-0,5	-0,9	-0,8
Rekisteröidyt uudet henkilöautot (kpl)	80 000	91 000	101 000	112 000	-
täyssähköautojen osuus	38%	51%	64%	73%	-
Käytettynä tuodut henkilöautot (kpl)	44 000	44 000	44 000	44 000	-
täyssähköautojen osuus	45%	50%	55%	61%	-
Kuluttajahintaindeksi	0,9	1,6	1,8	2,0	1,6

Taulukko 2. Eräiden veropohjaerien muutoksen vaikutus verotuottoon

	Veropohja	Muutos	Verotuoton muutos, milj. euroa
Verolaji			
Ansiotuloverot	Palkkatulot	1%	538, josta valtio 339 ja kunnat 85
	Eläketulot	1%	167, josta valtio 111 ja kunnat 41
Pääomatulovero	Pääomatulot	1%	45
Yhteisövero	Toimintaylijäämä	1%	72, josta valtio 55 ja kunnat 17
ALV	Yksityisen kulutuksen arvo	1%	151
Autovero	Uusien henkilöautojen myynti, kpl	1 000 kpl	2
Energiavero	Sähkön kulutus[1]	1%	9
	Bensiinin kulutus	1%	12
	Dieselin kulutus	1%	13
Alkoholijuomavero	Alkoholin kulutus	1%	14
Tupakkavero	Savukkeiden kulutus	1%	8

[1] Muut kuin teollisuus, konesalit ja kasvihuoneet

Taulukko 3. Keskeisten perustemuutosten verotuottovaikutuksia julkisyhteisöjen verotuloihin

	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Miljoonaa euroa						
Ansiotuloverot	-618	-692	-1 553	-997	-739	-726
Keskimääräinen kunnallisveroprosentin nousu	80	80	0	0	0	0
Pääomatulovero	1	5	0	0	0	0
Yhteisövero	3	32	269	-476	-394	-146
Muut välittömät verot	181	-18	-62	191	37	-2
Arvonlisävero	550	1 266	18	-22	0	0
Energiavero	-116	-20	22	-40	-8	0
Muut välilliset verot	143	-136	303	124	59	31
Sosiaaliturvamaksut	-1 225	765	-256	-4	-191	-0

Liitetaulukot

1. Vuosien 2020–2024 budjettiprosessissa käytettyjä ennusteita ja toteutumia

2. Kysynnän ja tarjonnan tase

Liitetaulukko 1. Vuosien 2020–2024 budjettiprosessissa käytettyjä ennusteita ja toteutumia

Vuosien 2020–2024	Ennusteiden keskiarvo, %	Toteutumien keskiarvo, %
BKT (määrä)	1,6	0,1
BKT (arvo)	3,7	3,0
Yksityinen kulutus (arvo)	4,0	3,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,8	-0,6
Inflaatio	1,9	3,5
Palkkasumma	3,6	3,5
Työttömyysaste	7,0	7,6
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	52,5	55,0
Valtion nettoluotonanto, suhteessa BKT:hen, %	-2,7	-3,5
Julkisen talouden nettoluotonanto, suhteessa BKT:hen, %	-2,5	-3,3

Keskimääräiset ennustepoikkeamat	Ennusteen ali- tai yliarviointi[1] %-yks.	Ennustepoikkeaman suuruus[2] %-yks.
BKT (määrä)	1,6	2,0
BKT (arvo)	0,7	2,5
Yksityinen kulutus (arvo)	0,9	2,5
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,2	2,1
Inflaatio	-1,6	2,4
Palkkasumma	0,1	2,5
Työttömyysaste	-0,5	0,8
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	-2,5	5,0
Valtion nettoluotonanto, suhteessa BKT:hen, %	0,8	1,5
Julkisen talouden nettoluotonanto, suhteessa BKT:hen, %	0,7	2,2

Ennusteiden vertailu tehdään kansantalouden tilipidon ennakkotietoon kesäkuussa (tai maaliskuussa). Viiden viimeisen vuoden keskiarvot on laskettu keväällä ja syksyllä tehdyistä budjettivuotta koskevista ennusteista.

[1] Ali- tai yliarvioinnin indikaattori on keskimääräinen ennustepoikkeama.

[2] Poikkeamien itseisarvojen keskiarvo kertoo ennustepoikkeamien keskimääräisestä suuruudesta, poikkeaman suunnasta riippumatta.

Liitetaulukko 2. Kysynnän ja tarjonnan tase, miljoonaa euroa

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Käypiin hintoihin					
Bruttokansantuote markkinahintaan	272 782	276 172	286 017	297 542	309 010
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	116 699	113 342	119 915	124 919	131 188
Kokonaistarjonta	**389 481**	**389 514**	**405 932**	**422 461**	**440 198**
Tavaroiden ja palvelujen vienti	117 559	115 103	121 274	127 119	132 766
Kulutus	210 401	214 966	221 408	229 326	237 373
yksityinen	140 248	143 094	147 385	152 920	158 418
julkinen	70 153	71 872	74 023	76 406	78 955
Investoinnit	63 727	59 417	63 704	67 108	71 235
yksityiset	52 538	47 278	49 808	53 109	56 915
julkiset	11 189	12 139	13 606	13 965	14 196
Kysyntäerät yhteensä	**390 668**	**390 039**	**406 457**	**422 986**	**440 723**
Viitevuoden 2015 hintoihin; ei summautuvia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	228 253	227 947	231 010	234 731	238 241
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	92 971	90 784	94 350	96 608	99 613
Kokonaistarjonta	**320 598**	**318 038**	**324 704**	**330 684**	**337 208**
Tavaroiden ja palvelujen vienti	94 207	94 319	97 014	99 468	101 958
Kulutus	177 631	177 985	179 148	181 006	182 948
yksityinen	118 930	118 851	120 219	122 355	124 393
julkinen	58 734	59 163	58 964	58 707	58 639
Investoinnit	50 485	46 883	49 921	51 576	53 646
yksityiset	41 357	37 128	38 863	40 672	42 722
julkiset	9 114	9 786	11 110	10 944	10 956
Kysyntäerät yhteensä	**320 956**	**318 961**	**325 637**	**331 626**	**338 161**

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-862-0 (pdf)

Huhtikuu 2025